

Szabó Viktor

A magyar gyeplabdázás története

Szabó Viktor

A magyar gyepeplabdázás története

Minden jog fenntartva!

ISBN 978-615-02-2555-5

© Magyar Gyeplabda Szakszövetség, 2024

© Szabó Viktor, 2024

A borítón lévő képek forrása:

MHC - BBTE férfi bajnoki mérkőzés, Sporthírlap, 1930. október 13., 8.

Építők - Soroksár férfi bajnoki mérkőzés, 2023. június 10., MGYSZ honlapja:

<https://www.hockey.hu/> (Fotó: Józán Sára)

MHC női csapatának edzése, Pesti Napló Képes Melléklete, 1925. június 07., 40.

SZLG DSE – BKGDSE-Fasor női bajnoki mérkőzés, 2024. április 21., MGYSZ honlapja:

<https://www.hockey.hu/> (Fotó: Karádi Dávid)

Magyar Gyeplabda Szakszövetség, Budapest, 2024.

www.hockey.hu

Tartalom

Köszöntő	4
Előszó	6
Gyeplabda a nagyvilágban	9
Mindeközben Magyarországon	23
„Úri kedvtelés”	24
„Csakis a szervezett közösség válik alkotó erővé”	33
„Azok a '30-as évek...”	42
„Életben maradni”	52
„Na akkor kezdjük újra!”	54
„Az élet nem habos torta!”	58
„Ha ez nektek jól esik, akkor csináljátok”	61
„Legyen valami pezsgés! Legyen valami mozgás!”	72
„Valami van, de nem az igazi!”	79
Felhasznált források	88
A MAGYAR GYEPLABDA SZÖVETSÉG ELNÖKEI 1924-2024	104
GYEPLABDÁVAL FOGLALKOZÓ SPORTEGYESÜLETEK 1907-2024	105
MAGYAR BAJNOKI EREDMÉNYEK	109
A MAGYAR VÁLOGATOTT VILÁGVERSENYEKEN ELÉRT EREDMÉNYEI	209

Köszöntő

Kedves Magyar Gyeplabda Szakszövetség!

Kedves Magyar Gyeplabdások!

Hatalmas megtiszteltetés nekem, hogy ennek a köszöntőnek a sorait megírhatom ebből az alkalomból. — A Magyar Gyeplabdázás 100 éves történetét bemutató kiadvány megjelenése rendkívül nagy jelentőségű esemény, hiszen ezzel az egyik alapító tagszövetségünk érkezett fontos mérföldkőhöz, ezzel demonstrálva a kitartását, elkötelezettségét, és múlhatatlan szenvedélyét sportágunk iránt.

A Nemzetközi Gyeplabda Szövetség (FIH) elnökeként abban a kiváltságban lehet részem, hogy tanúja lehetek annak a pozitív hatásnak, amelyet sportágunk világszerte gyakorol, és amely egyedülálló módon egyesíti az embereket, inspirálja a közösségeket, és olyan értékeket terjeszt, mint a csapatmunka, a fegyelem, a kitartás, a tisztesség és a sokszínűség. A Magyar Gyeplabda Szakszövetség egy évszázadon keresztül testesítette meg ezeket az értékeket, kitörölhetetlen nyomot hagyva a globális gyeplabda családban.

Miközben a centenáriumi ünnepségek alkalmat adnak a múltra való visszatekintésre, arra is lehetőséget teremtenek, hogy előre tekintsünk, mit hoz a jövő, hogy inspirálódjunk és nagyobb magasságok felé törjünk. A jelenleg folyamatban lévő ambiciózus projektekkal, amelyekben a Szakszövetség együttműködik a FIH-el és az Európai Szövetséggel (EuroHockey), biztos vagyok benne, hogy a Magyar Gyeplabda Szakszövetség történetének következő fejezete nagy ígéretet tartogat, és az elkövetkező években a magyar gyeplabdaspport fejlődésnek indulhat.

Még egyszer gratulálok a Szakszövetségnek és a magyar gyeplabdás családnak ehhez a történelmi alkalomhoz. Az örökség, amelyet az elmúlt évszázadban felépítettek, nagy büszkeséggel tölti el nemcsak Magyarországot, hanem a világ hokis közösségét is. Szolgáljon ez az ünnepség ugródeszkeként a jövőbeni még nagyobb eredményekhez.

A legmelegebb üdvözetem küldöm és a legjobbakat kívánom a következő 100 év sikereihez.

Tayyab Ikram
Elnök
Nemzetközi Gyeplabda Szövetség (FIH)

Előszó

1967-ben még igencsak az általános iskola padjait koptattam, az egyik fiú a szomszéd osztályból egy érdekes, de számomra ismeretlen sportról beszélt, amiben ütővel egy kis labdát kergetnek és kézilabdakapunál nagyobb kapuba igyekeznek gólt löni. Korábban én már kipróbáltam a jéghekit, amit igen jó játéknak tartottam, de mivel nem volt rendes korcsolyám, ezért rövid idő alatt elmaradtam a csapatból, mert talán egy kicsit jobban ment a kori, mint a többieknek, de a korcsolyám egy férfi műkorcsolya volt, ami már akkor sem volt elfogadható jégheki körökben. De remek lehetőséget kínált, hogy csúfolódjanak velem. Ilyen előzmények után próbáltam szerencsét az akkor hallott, szintén hokinak hívott, de nem jégen játszott játékban, a gyeplabdában.

Ez a választás alapjában változtatta meg a sporthoz való viszonyomat. Ez egy életre meghatározta a sportbéli karrieremet. Csupán rövid kihagyással a mai napig része vagyok, szerelmese és elkötelezettje ennek a csodálatos játéknak, a gyeplabdának, amiről ez a könyv szól.

A szerző bevezet minket a játék őstörténetébe, mesél annak elterjedéséről, ha erről egyáltalán érdemes beszélni, hiszen úgy tűnik, hogy a világ különböző pontjain egymástól függetlenül is kialakult ezeknek az őse. Talán úgy fogalmazhatnánk, hogyha egy értelmes lénynek van egy kis ideje és talál egy alkalmasnak tűnő botot és mondjuk egy kerekded fadarabot azzal mindjárt tud valamit játszani, ha nincs egyedül már lehet valamilyen csapatot alkotni és indulhat a játék.

Nos ez a könyv arra tesz kísérletet, hogy ennek a játéknak az elmúlt századokban történt fejlődését bemutassa, különös tekintettel a gyeplabdasporthoz hazai vonatkozásaira. Végig követhetjük a korabeli dokumentumok alapján, hogyan telepedett meg hazánkban ez a játék, kik voltak jelen a kezdeteknél, és hogyan épült be a magyarországi sportéletbe a hoki. Milyen körülmények és lehetőségek voltak a múltban és milyen nehézségekkel és eredményekkel volt tarkítva az elmúlt száz esztendő. A könyv írását komolyan inspirálta az a mérőföldkő, hogy 2024-ben ünnepli a Magyar Gyeplabda Szakszövetség a megalakulását

századik évfordulóját, és ha ez nem lenne elég, ebben az évben van a Nemzetközi Gyekplabda Szövetség (FIH) megalakulásának is a centenáriuma. Vagyis alapítói vagyunk a FIH szervezetének. Ez a szervezet mára egy világviszonylatban is nagyon jelentős sport nemzetközi főképviseelője. Ma már 155 ország a tagja és mind az öt kontinensen egyaránt nagy számban játsszák férfiak és nők, ifjak és idősek és százmilliók nézik ezt az izgalmas, olimpiai sportot.

E sorokat olvasva felvetődhet a kérdés az olvasóban, hogy ha ez egy ilyen népszerű játék a világban, akkor itthon miért ilyen kevéssé ismert, és szinte észrevehetetlen, a történéseiről szinte alig hallani. Többek között erre is igyekszik a szerző választ találni és felvázolni azt a rögzös utat, amit a hazai gyekplabdasport az elmúlt száz évben bejárt.

Nagy feladatra vállalkozott az író, hiszen nem mondható el, hogy jól dokumentált anyag lelhető fel a gyekphoki mindennapjairól. A hírek között eldugva, és csak szűkszavúan voltak említve az elmúlt idők eseményei, amiből összeállt az anyag. De az eredmény magáért beszél, mert igen jól összeállított és szerintem olvasmányos anyag jött össze, amiben a szerző törekedett, hogy jól követhető legyen a folytonosság. Elsősorban a jelenleg is ezzel a játékkal kapcsolatban lévők érezhetik, hogy a sportjuk mindig komolyan küzdött a fennmaradásért, voltak szép emlékek és reményteli pillanatok, de a felhők mindig a közelben tornyosultak. Az új érdeklődőknek is kellemes olvasmány lehet, sok olyan információval és érdekességgel, ami még a bennfentesek számára is új. Engem, mint a Magyar Gyekplabda Szakszövetség jelenlegi alelnökét is meglepett néhány momentum annak ellenére, hogy idestova 57 éve vagyok belső körön, vagyis mindennapos résztvevője, tagja ennek a sportcsaládnak.

Nagy szeretettel ajánlom minden érdeklődőnek, hogy ismerkedjen a hoki, hockey, gyekphoki, gyekplabda távoli és közelebbi múltjával. Ha ezek után kedvet kap, hogy kipróbálja személyesen is, akkor keresse azt a kis közösséget, aki minden akadályon és nehézségen keresztül a mai napig játssza, népszerűsíti és életben tarja hazánkban ezt a csodálatos játékot, bízva abba, hogy ki fog emelkedni abból az elhallgatott, elfeledett szerepből, amibe mind a mai napig belekényszerül.

Végül ezúton szeretném kifejezni köszönetünket és hálánkat Szabó Viktor történésznek, hogy ezt a nagy munkát elvégezte és ezzel a könyvvel méltó emléket állított a hazai gyep labdázásnak.

Köszönjük.

Ferenczi Ferenc
MGYSZ alelnök

Gyeplabda a nagyvilágban

Már az ókori görögök is...

A gyeplabda, vagy másként gyephoki történetét kezdhethetnénk ezzel a klasszikus félmondatral, melyet többnyire akkor szoktak használni, mikor valaminek a nagyon régi, az ősi mivoltát szeretnék érzékeltetni. Kezdhethetnénk így, és ebben az esetben ez igaz is lenne. Csakhogy nem az ókori görögöknél indul ez a történet, hanem sokkal régebben. Sőt igazából nem is tudjuk mikor kezdődik pontosan. Az bizonyos, hogy az ókori Egyiptom lakói jó eséllyel jelentkezhetnek az elsőségért. A Nílus völgyében, Beni Hasszanban egy sírkamra falán fedeztek fel régészek egy a mai gyeplabdára kísértetiesen hasonlító játékot ábrázoló festett képet. A kép nagyjából Kr. e. 2000-ből való, vagyis több mint négyezer éves. Az írek is pályázhatnak ez ügyben, mert ősi legendáikban és mítoszaikban, melyek jóval a kereszténység kialakulása előtti időkről szólnak, több utalás is található ilyesfajta játéokra. Az indiánok erre egy dühös harci üvöltéssel válaszolhatnának, hiszen az amerikai földrészen már akkor réges-rég űztek görbe botokkal kis tömör labdákat, amikor az afrikaiak és európaiak azt sem tudták, hogy egyáltalán létezik ez a kontinens. Erre az ókori Perzsa Birodalom harcosai is elővágtathatnak harci lovaikon kezükben magasra emelve ütőiket. Igaz ők a lovaspoló elődjét űzték, de nem mindenkinek volt lova és bizony a közemberek kénytelenek voltak futni a kicsi bőr labda után. Egyes vélemények szerint ez a játék a perzsa katonák harci kiképzésének is része volt. Ez az a pont, ahol visszatérhetünk ókori görög barátainkhoz, hiszen bizonyíték van arra, hogy ők ezt a játékot is ismerték. Persze erre legyinthetnénk, hiszen a görögök mindent ismertek, sőt – ez már néha bosszantó – mindent jobban ismertek. Mindenesetre egy Kr. e. 510 körüli időszakból származó domborművön olyan jelenetet láthatunk, mely akár egy mai gyeplabdameccs izgalmas epizódja is lehetne. Ezt a játékot keretizontes névvel illették. Feltehetően a görög városállamok polgárai éppen a perzsáknak köszönhetően találkoztak ezzel a sporttal, akikkel azonban nem gyephoki meccseket, hanem inkább véres háborúkat vívtak. Az ókori India lakói is valószínűleg a perzsa mintát követve kezdtek el ütőkkel labdát kergetni. Persze erre most felháborodva tiltakoznának az Indus és

Gangesz völgyének egykori lakói és hevesen magyaráznák, hogy ez bizony fordítva történt. Ők már akkor ütötték a labdát, amikor a perzsák még csak álmodoztak egy birodalomról. A kínaiak csendesen meghajolva jelzik, hogy ők mindent mindenkinél előbb feltaláltak és egy félmosollyal mutogatnak olyan emberi hajjal töltött 3000 éves bőrlabdákat, melyeket feltehetően nem csak dobtak, hanem ütöttek is.

Vagyis a kezdetekről szólva egy dolgot biztosan tudunk: azt, hogy nem tudjuk kik voltak az elsők. Viszont az is biztosnak tűnik, hogy a labdával és ütővel folytatott különböző csapatjátékok a világ több pontján – gyakran egymástól függetlenül – már az ókorban kialakultak.

Görög dombormű a keretizontes nevű labdajátékról, Kr.e. 510 körül

Forrás: Athéni Régészeti Múzeum, <https://commons.wikimedia.org/wiki/>

File:Relief_pentelic_marble_%22Ball_Players%22_510-500_BC_NAMA_3476_102587.jpg

Na de lássuk a folytatást. Újra visszatérünk az ókori Hellász mézédészőlőültvényekkel teletűzdelt kies lankái közé, még hozzá a rómaiak társaságában. Az egyre gyorsabban terjeszkedő Római Birodalomnak a görög területek sem tudtak ellenállni. A hódító rómaiak viszont nem tudtak ellenállni a görög kultúra, művészet és életmód számos vívmányának. Úgy is mondhatnánk, hogy Rómában nagyon „trendi” volt minden, ami görög. Így átvették a fentebb említett keretizontes nevű labdajátékot is, mely aztán pagnacia néven feltehetőleg a birodalom számos pontjára eljutott. Legalábbis erre lehet következtetni abból, hogy a Római Birodalom bukását követően a középkori „utódállamok” forrásai

között számos utalás található ilyen „ütős-labdás” játéokra. Leginkább az angolok és a franciák dicsekedhetnek ezzel, sőt az utóbbiak egyenesen maguknak tulajdonítják a játék keresztszülei jogát. Állításuk szerint ugyanis a ma is használt hoki kifejezés az ófrancia „hoquet”, vagyis pásztorbot szóból származik. A középkor és az újkor évszázadai alatt nem csak Európában, de a világ számos pontján kergették továbbra is lelkes játékosok ütőkkel kezükben a különböző anyagokból készült kis labdákat. Kínában „beikou” és „daur”, Japánban „giccho” és „dakin”, Indiában „kathi chendu”, Dél-Amerikában „chueca”, Írországbán „hurling” (ez a sport manapság is közkedvelt), a német területeken „kolbe”, a Skandináv országokban „bandy” néven űztek hasonló játékokat. (Igaz ez utóbbit inkább jégen játsszák mind a mai napig, mely – ismerve az ottani éghajlati viszonyokat – aligha meglepő.)

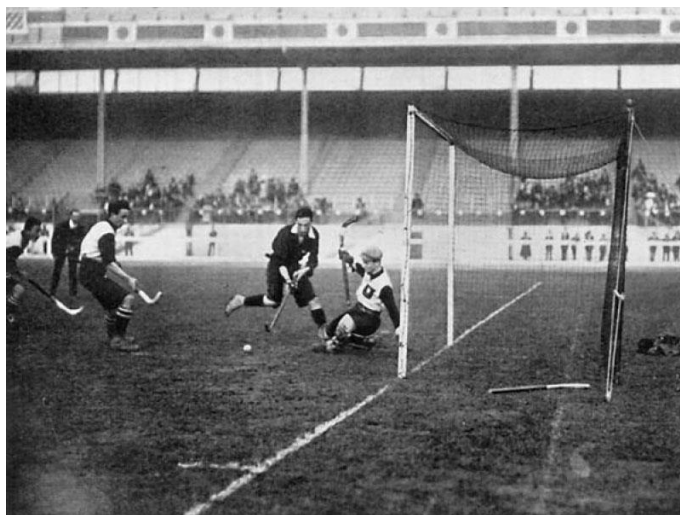
Most már ideje, hogy megérkezzünk a modern gyeplabda bölcsőjéhez. A 19. századi Londonban járunk, ahol a Blackheath sportklub tagjai voltak az elsők, akik úgy határoztak, hogy a football mellett a gyephokit is felveszik a hivatalos repertoárba. Ennek megfelelően az egyesület 1861. évi gyűlésének jegyzőkönyvén már a Blackheath Football and Hockey Club elnevezést olvashatjuk. A foci mellett a gyeplabda volt az a játék, amely a középiskolás ifjúság körében nagy népszerűségnek örvendett, így Nagy-Britanniában gyors fejlődés vette kezdetét. 1875-ben létrejött az első angol gyephoki szövetség, amely 1882-ben megszűnt ugyan, de aztán 1886-ban újjászervezték. Sőt a gyeplabda azon kevés sportok közé tartozott, melyet már ekkor hölgyek is gyakorol(hat)tak. Még egy fontos dolog megjelenik ebben az időszakban, mely máig a sportág egyik sajátossága, mégpedig az, hogy férfiak és nők (fiúk és lányok) koedukált módon egy csapatban, vagy akár egymás ellen is játszhatják. Ezt az tette/teszi lehetővé, hogy nincs testi kontaktus. Nem a nyers fizikai erő, hanem az ügyesség és a technikai képességek a meghatározóbbak. A modern gyeplabda alapvető szabályai is kialakultak ekkorra. A játékot gólra játssza két 11 fős (10 mezőnyjátékos és 1 kapus) csapat egy focipálya méretű játéktéren. Az ütőnek csak a bal oldali, lapos felével lehet a labdához érni, és egy játékos csak akkor szerelhet, ha abban a helyzetben van, hogy ezt a másik játékos testének érintése nélkül megteheti.

Ehhez kapcsolódóan 1886-ban még egy fontos esemény történt. Megalakult az International Hockey Rules Board (Nemzetközi Gyephoki Szabályzatok Bizottsága). Ennek célja az volt, hogy egy egységes szabályrendszert dolgozzon ki, mivel addig nem voltak jól megfogalmazott és egyöntetűen értelmezett játékszabályok. Ebből aztán komoly – néha szó szerint vérré menő – viták alakulhattak ki, például ha egy angol-ír meccs során kívántak a szemben álló felek történelmi sérelmeik okán kölcsönös elégtételt venni. Ennek ellenére az egyes országokban még hosszú ideig különböző szabályrendszerek maradtak érvényben. (Példának okáért 1924-ben, a Nemzetközi Szövetség megalakulásakor a hollandokat azért nem találjuk az alapítók között, mert kívántak, hogy pontosan milyen szabályrendszert tesz majd magáévá az újonnan alakult szervezet.)

A nyugat-európai országokban a 19. század végén, 20. század elején kezdett el terjedni a modern gyeplabda. Ezzel párhuzamosan a brit gyarmatokon is egyre inkább kultiválták ezt a sportot, melynek aztán messzeható következményei lettek.

A görbe bot varázslata 1908-ban vonult be az olimpiák színpadára. Ez nem véletlen, hiszen ekkor Londonban voltak az ötkarikás játékok és természetesen a rendezők az egyik legnépszerűbb sportjukat mindenféleképpen fel akarták venni a műsorba. (Kósza ötletként már ekkor felmerült, hogy nem csak a férfiak, hanem a nők számára is megrendezik a gyephoki tornát, ám ezt gyorsan elvetették és a gyeplabdás hölgyeknek egészen 1980-ig kellett várni az olimpiai részvételre.) A hat induló csapatból az első négy helyet Nagy-Britannia szerezte meg, az ötödik Németország, a hatodik Franciaország lett. Ezt olvasva egyrészt meglepődhetünk, másrészt kissé rosszallóan megjegyezhetjük, hogy a britek itt aztán biztosra mentek. Azonban, ha fellapozzuk az olimpiák történetével foglalkozó könyveket, akkor már árnyaltabbá válik a kép. Ezekből ugyanis kiderül, hogy a brit királyság négy tagállamának válogatottjáról van szó. Az első helyet Anglia, a másodikat Írország, a harmadikat Skócia és Wales szerezte meg. (Ez utóbbiak nem játszottak külön meccset a harmadik helyért, így a hivatalos eredménylistán mindkét csapat harmadik helyeztként szerepel.) Az 1912-es stockholmi olimpián hiába keressük ezt a sportot, a svédek nem a fűvön, hanem a jégen játszott

verziót favorizálták. A következő olimpiát pedig elsodorta az első világháború. 1920-ban az antwerpeni játékokon újra megrendezték a gyeplabdatornát is, igaz a németek nélkül, hiszen a világháborúban vesztes országok ezen az olimpián nem vehettek részt. Így négy válogatott nevezett a megmérettetésre és aligha meglepő, hogy az első helyen Nagy-Britanniát találjuk, immár csak egy csapattal. A többi helyen sorrendben Dánia, Belgium és Franciaország osztozott.

Skócia - Németország mérkőzés az 1908-as londoni olimpián

Forrás: The Fourth Olympiad - London 1908 - Official Report,
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/65/London_1908_Hockey.jpg

1924. január 7-e fontos dátum a gyeplabdázás történetében. Ekkor alakult meg Párizsban a Nemzetközi Gyeplabda Szövetség, franciául Fédération Internationale de Hockey (röviden: FIH). Persze ez nem volt ennyire egyszerű, mint ahogy – talán észrevehette a Kedves Olvasó – a gyeplabdázás történetében semmi sem volt egyszerű. Igazság szerint néhány hónappal a fenti esemény előtt még senki nem gondolkozott egy nemzetközi szövetség létrehozásán. Csakhogy a gyephoki számára nem zárult jól az 1923-as év. Bombaként robbant a hír, hogy a párizsi olimpia szervezői ezt a sportot kiostálták a játékok műsorából. Hatalmas vita kezdődött a Francia Gyephoki Szövetség és a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) között, de az utóbbiak hajthatatlanok maradtak. A franciák azt a következtetést vonták le ebből a kudarcból, hogy szükség

van egy olyan nemzetközi szervezetre, amely hatékonyan tudja képviselni a sportág érdekeit, ezért kezdeményezték a nemzetközi szövetség megalakítását. Az alapító országok a következők voltak: Ausztria, Belgium, Csehszlovákia, Franciaország, Magyarország, Spanyolország és Svájc.

A következő fontos esemény az 1927-es évhez kapcsolódik, amikor a hölgyek is létrehozták saját önálló szervezetüket, a Nemzetközi Női Gyeplabda Szövetséget. (International Federation of Women's Hockey Association, röviden: IFWHA). Az alapítók között ott találjuk Ausztráliát, Dániát, Angliát, Írországot, Skóciát, Dél-Afrikát és az USA-t. Ezekben az országokban máig rendkívül népszerű a női gyeplabda. Példának okáért 1968-ban a londoni Wembley stadionban 60 000 néző(!) volt kíváncsi az Anglia-Hollandia női gyephoki meccsre. Az USA-ban pedig mind a mai napig kifejezetten női sportágnak tartják. Az IFWHA 1983-ig működött önálló szervezetként, amikor beolvadt a FIH-be.

Anglia - Franciaország női válogatott mérkőzés 1923-ban

Forrás: <https://hockeymuseum.org/fashion-eng-france-1923/>

De most térjünk vissza az urakhoz. A FIH megalapítása valóban kifizetődött, mert tevékenységének köszönhetően az 1928-as amszterdami olimpián már visszakerült a gyeplabda a műsorba és azóta minden ötkarikás játékon szerepelt. Ráadásul az amszterdami olimpia gyephoki szempontból történelmi jelentőségű volt. Ugyanis ekkor vett részt rajta

először India válogatottja, akkori hivatalos nevén Brit-Indiaként. A többi nyolc résztvevő mindegyike európai volt, akik talán kicsit le is nézték a számukra teljesen ismeretlen „indus” csapatot. Az mindenesetre figyelmeztető jelként szolgálhatott volna, hogy Nagy-Britannia nem indult ezen a tornán. A sors iróniája, hogy az angol gyarmatosítók által Indiában meghonosított modern gyepabda rohamos fejlődésnek indult a brit korona ékköveként emlegetett országban. Persze könnyen talált termékeny talajra ez a sport, hiszen – mint láthattuk – Indiában már nagyon régóta játszottak hasonló játékokat. Mindenesetre a tanítványok hamarosan lehagyták a mestereket, melyet 1928-ban a szerencsétlen európaiak még nem tudhattak, de hamarosan megtapasztalhattak. India brutálisan átgázolt minden ellenfelén. Úgy szerezte meg az első helyet, hogy öt meccsen összesen 29 gólt lőtt és egyet sem kapott! Ezután India 1956-ig minden olimpiát megnyert, 1947-től már független államként. (Zárójeles megjegyzés, hogy az indiai függetlenségi mozgalomban a gyepabda is fontos és szimbolikus szerepet játszott, hiszen ez volt az egyetlen csapatsportág, amelyben az indiaiak a britek fölé tudtak kerekedni. Ennek következtében a gyepabda nemzeti üggyé vált.) Erre az időszakra elmondhatjuk – Gary Lineker 1990-es, a német focira vonatkozó megjegyzését átalakítva –, hogy a gyepabda egyszerű játék, 22 fickó kerget egy labdát és valahogy mindig az indiaiak nyernek. Erre a hegemoniára 1960-ban érkezett az első csapás.

Németország - India mérkőzés az 1936-os berlini olimpián

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dhyan_Chand_1936_final.jpg

1947-ben nem csak India vált függetlenné, hanem Pakisztán is, amely ráadásul nem csak a britektől, hanem Indiától is elszakadt. A gyeplabda az angoloknak köszönhetően itt is népszerű volt, és a pakisztáni válogatott évről évre egyre jobb eredményeket ért el. Az 1956-os olimpia döntőjében még alulmaradt Indiával szemben, azonban 1960-ban sikerült legyőznie a címvédőt. Pakisztánban hatalmas örömnép, Indiában nemzeti gyász vette kezdetét. Aztán 1964-ben újra a döntőben találkozott a két csapat, ekkor India visszavágott a négy évvel korábbi vereségért. India ujjongásban, Pakisztán könnyekben tört ki. Azt hozzá kell tennünk, hogy a két ország kapcsolata mind a mai napig számos konfliktussal terhelt, így érthetőek a győzelemre vagy vereségre adott szélsőséges reakciók is. (Az elmúlt évtizedekben a pakisztáni-indiai kapcsolatok egyik fokmérője volt, hogy a két ország gyeplabda-válogatottja éppen játszott-e egymással barátságos meccset vagy sem.) 1968-ban újra Pakisztán lett az olimpiai bajnok a döntőben Ausztráliát legyőzve. India csak a harmadik helyet tudta megszerezni.

Az '50-es, '60-as éveket a nagy organizációk időszakának is nevezhetjük, ugyanis ekkor jöttek létre – a FIH égisze alatt – az egyes földrészek gyeplabdai sportját összefogó nemzetközi szervezetek: Óceániai Gyeplabda Szövetség (1954), Ázsiai Gyeplabda Szövetség (1958), Pán-Amerikai Gyeplabda Szövetség (1959), Európai Gyeplabda Szövetség (1969), Afrikai Gyeplabda Szövetség (1970). Ennek megfelelően a gyeplabdai megjelent az egyes földrészek nagy nemzetközi tornáin is (pl.: Pánamerikai Játékok, Afrikai Játékok, Ázsiai Játékok stb.)

A '70-es években is jelentős események történtek gyeplabdakörökben. Ebben az évtizedben rendeztek először olimpiai selejtezőket gyeplabdában. Korábban ugyanis nem kellett kijutni, hanem elég volt csak benevezni az olimpiára. Vagyis, ha egy ország olimpiai bizottsága úgy döntött, hogy vállalja egy gyeplabdacsapat utazási- és szállásköltségeit, akkor nem volt más dolga, mint jelezni a NOB felé, hogy szeretne benevezni. Ez viszont csak addig működött, amíg viszonylag kevés nevezés érkezett. A sportág nemzetközi fejlődésének köszönhetően viszont az 1960-as években már annyi ország szeretett volna részt venni a gyeplabdatornán, hogy muszáj volt 16 csapatban

korlátozni a résztvevők számát. (A későbbi olimpiákon ezt 12 csapatra csökkentették.) Ekkor még a FIH saját hatáskörben, egy feltételezett erőssorrend alapján döntött arról, hogy kik vehetnek részt az olimpián. Ezt több ország is – némileg joggal – sérelmezte, így aztán a későbbiekben, más sportágakhoz hasonlóan, selejtező tornákat írtak ki.

1971-ben megrendezték az első férfi világbajnokságot, melyet Pakisztán nyert meg Spanyolország és India előtt. 1974-ben végre a hölgyek is a nemzetközi porondra léphettek és sor került az első női világbajnokságra, melyen Hollandia diadalmaskodott, megelőzve Argentínát és az NSZK-t.

1972-ben volt a gyephoki teremben, kézilabdapályán, hat fős csapatokkal játszott új változatának hivatalos bemutatkozása. Ez a verzió mind a játékosok, mind a nézők körében gyorsan népszerű lett. Az előbbieket azért, mert télen is lehetett játszani, a nézők számára pedig gyorsabb, látványosabb, jobban követhető játéknak bizonyult. Először 1974-ben a férfiak, majd 1975-ben a nők számára rendeztek teremhoki Európa-bajnokságot.

Nemzetközi teremtorna egyik mérkőzése Sveti Ivan Zelinában 2015-ben

Forrás: <https://www.hockey.hu/>

A pozitív fejlemények mellett sajnos egy olyan esemény is történt, mely rossz fényt vetett a sportágra. Az 1972-es müncheni olimpia nem csak az izraeli csapatot ért tragikus terrortámadás miatt vált emlékezetessé, hanem a gyephokidöntő botránnyáról is. Pakisztán a házigazda német csapattal játszott az első helyért. Óriási küzdelemben a

németek egy góllal győztek. A pakisztániak nem viselték jól a vereséget, mert állításuk szerint a bírók a hazai csapatnak kedveztek. Nem lehet kizárni, hogy a németek valóban élvezték a hazai pálya előnyét, de az biztos, hogy az eredményhirdetéskor a pakisztáni válogatott tagjai sportszerűtlenül viselkedtek: nem hagyták, hogy az érmeiket a nyakukba akasszák, majd mikor átvették, akkor azokat unottan pörgették a kezükön, a német himnusz alatt pedig látványosan beszélgettek és hátat fordítottak. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság és a Nemzetközi Gyeplabda Szövetség rendkívül szigorú ítéleteket hozott. A pakisztáni csapat vezetőit örökre kizárták a nemzetközi versenyekről, a játékosokat pedig sokéves eltiltással sújtották. Ekkor pakisztáni oldalról egy több hónapos Canossa-járás vette kezdetét. A játékosok, a sportvezetők, sőt a pakisztáni elnök is többször bocsánatot kért mindenkitől, akitől csak lehetett. Végül a NOB és a FIH vezetőinek szíve is lassan meglágyult, a büntetések enyhültek és Pakisztán részt vehetett a következő olimpián is. Ez az esemény volt az, mely jelképesen az ázsiai dominancia végét is jelentette. India és Pakisztán később is érték még el nemzetközi sikereket és mind a mai napig a világ élvonalába tartoznak, de egyeduralmuk véget ért, a világ utolérte a görbe bot ázsiai mestereit.

Az 1976-os olimpia egy technikai újításról vált nevezetessé: a műgyepről. A sport célra gyártott műfű 1966-ban az USA-ból indult el hódító útjára. A FIH vezetőinek figyelmét is felkeltette ez az újdonság és a kedvező teszteredmények. A műfüves borítás előnyei a hagyományos füves pályával szemben, hogy egyenletes a felülete, ezért gyorsabb, pontosabb játékot tesz lehetővé, esős időben is használható (nincs sár), és a játékosok nem „ütik szét” a gyepet, vagyis könnyebben karbantartható. (Hátránya, hogy a telepítése mind a mai napig meglehetősen költséges.) Az 1976-os montreali olimpián sikerrel „mutatkozott be” a műfüves borítás, a FIH döntéshozói ezért úgy határoztak, hogy ezután minden nagy nemzetközi tornát műfüves pályán kell megrendezni. A nemzeti bajnokságok és kisebb tornák továbbra is bonyolódhattak igazi gyepen, de a kijelölt hosszabb távú cél az volt, hogy a nemzetközi szövetség minden tagállamában létesüljenek gyeplabdára alkalmas műfüves pályák. Ezt még 2024-ben sem sikerült mindenhol megvalósítani. A számunkra legszomorúbb példát éppen Magyarország jelenti.

Standard Athletic Club - British School of Paris női műfüves mérkőzés 1996-ban

Forrás: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fa/Brenda256.jpg>

Az 1980-as moszkvai olimpiát a nagyhatalmi politika küzdelmei árnyékolják be. 1979-ben Afganisztánban megdöntötték a Szovjetunióval baráti viszonyt ápoló kormányt, mire a szovjet vezetők úgy döntöttek, hogy fegyverrel segítik hatalomra a saját jelöltjüket, így megerősítve közép-ázsiai befolyásukat. A szovjet hadsereg bevonult Afganisztánba, mire az USA és szövetségesei kivonultak az olimpiáról. Pontosabban tiltakozásul bojkottot hirdettek a moszkvai olimpia ellen és nem vettek részt a játékokon. Ez a gyeplabdatornát érintette a legérzékenyebben, mert hirtelen – Indiát leszámítva – eltűntek a résztvevők. A rendezők kétségbeesetten próbáltak új csapatok után nézni. Természetesen elsősorban a Szovjetunióval „baráti” viszonyban álló országok jöhettek szóba. Végül a férfiaknál és a nőknél is hat-hat csapatot sikerült összeverbuválni.

A legfigyelemreméltóbb eredmény az olimpia műsorán először szereplő női gyeplabdatornán született. Itt Zimbabwe csapata szerezte meg az aranyérmet. Ez különösen elismerésre méltó, ha figyelembe vesszük, hogy a csapat tagjai három héttel az olimpia kezdete előtt tudták meg, hogy egyáltalán részt vehetnek a játékokon. Talán meglepő lehet, hogy egy afrikai ország a teljes ismeretlenségből rögtön a csúcsra jut. Azonban ezt érdemes kiegészítenünk azzal az információval, hogy Zimbabwe brit gyarmat volt, mely csak 1980 áprilisában vált teljesen

függetlenné. A gyeplabda a brit betelepülők körében volt népszerű – különösen a hölgyeknél –, melyet meglehetősen magas színvonalon űztek. Ezért fordulhatott elő, hogy az olimpiai bajnok afrikai csapatban kizárólag angol neveket és egyetlen színes bőrű játékost sem találhatunk.

Érdekességként jegyezhetjük meg, hogy a Szovjetunióban kifejezetten a moszkvai olimpia miatt kezdték el a fejleszteni a gyeplabdát. Addig egy meglehetősen periférikus sportnak számított, de a szovjet sportvezetők azt akarták, hogy a hazai rendezésű olimpián az összes sportágban tudjanak indulni, még hozzá eséllyel. Így a '70-es években időt, pénzt és energiát nem kímélve kezdték el a gyeplabdát is fejleszteni. Néhány év alatt valóban sikerült is felzárkóztatni a gyephokit (az olimpián a férfi és a női csapat is bronzérmes lett), bár szovjet viszonylatban ez még mindig a kisebb csapatsportok közé tartozott. De hát erre az esetre is érvényes volt a korabeli vicc, mely szerint: „Mekkora a szovjet törpe? A világon a legnagyobb.”

Sajnos egy tragikus esemény is kapcsolódott a moszkvai olimpiához és az azt övező világpolitikai eseményekhez. 1980. július 15-én adta hírül az Afgán Olimpiai Bizottság, hogy az afgán férfi gyeplabda-válogatottat – mely az olimpiára készülő szovjet válogatottal való barátságos mérkőzést követően a Szovjetunióból úton volt hazafelé – egy fegyveres csoport megtámadta. A szovjet megszállás ellen harcoló afgán fegyveresek a sportolókat árulóknak bélyegezték és többségüket brutálisan lemészárolták.

1984-ben jött el a nagyhatalmi küzdelem második felvonása, amikor a Szovjetunió és szövetségeseinek nagy része bojkottálta a Los Angeles-ben megrendezett olimpiát. Ez a gyeplabdatornán nem okozott különösebben nagy problémát, minden élvonalbeli ország – a Szovjetuniót kivéve – részt vett az eseményen.

A '80-as évektől kezdve folyamatos fejlődés volt jellemző a gyeplabdasportra. Egyre szaporodtak a műfüves pályák, újabb országok kapcsolódtak be a hoki vérkeringésébe, kiegyenlítettebb lett a világ élvonala, a sportcsatornákon a gyeplabda meccsek is megjelentek, világszerte nőtt a nézőszám és számos országban a szponzorok is kezdtek figyelni az ebben rejlő lehetőségekre. A FIH létrehozta azokat a kategóriákat, ahová az egyes országokat – erősségük szerint – besorolták,

és kialakította azt a rendszert, amely alapján feljebb lehet lépni, vagy lejjebb lehet csúszni az egyes szintek között.

Még egy nem várt elismerés is érte a sportágat, méghozzá egy másik csapatsport vezetői által. Ugyanis több esetben is előfordult, hogy fociklubok szakmai stábjába hívtak meg gyeplabdás szakembereket, hogy ott kamatoztassák tapasztalataikat és a fociba is átültessék a gyeplabdában alkalmazott edzés- és taktikai módszereiket. Közülük talán a legismertebb a német Bernhard Peters, aki 2002-ben és 2006-ban is világbajnokságot nyert a német férfi gyeplabda-válogatott vezetőjeként, majd a labdarúgásban futott be sikeres karriert.

2014-ben az Ifjúsági Olimpiai Játékokon debütált a Hockey5s elnevezésű szabadtéri, kispályás változat, mely a kevesebb pályával és játékosal rendelkező országok számára is kedvező újítás volt. Itt 5 fős csapatok (4 mezőnyjátékos és 1 kapus) játszanak egymással. Kis létszámú csapatokkal, kisebb méretű pályán, gyors, a közönség számára is látványos meccseket lehet lebonyolítani, mely egyúttal lehetővé teszi az alapvető készségek fejlesztését és a játék élvezetét. A FIH 2024-ben rendezte meg az első Hockey5s világbajnokságot Ománban, ahol mind a férfiaknál, mind a nőknél a hollandok szerezték meg az első helyet.

Közben a műfüves borítások is folyamatosan fejlődtek, a gyártók újabb és újabb változatokat dobtak a piacra. A legnagyobb változást az úgynevezett vizes bázisú pályák megjelenése és gyors térhódítása jelentette. Ezek lényege, hogy az edzések és mérkőzések előtt alaposan fel kell őket locsolni. A felszínen kialakuló vékony vízréteg eredményeként a labda sebessége jelentősen megnő, ezáltal lehetőség van a gyorsabb, látványosabb játékokra. Ez az úgynevezett „aquaplaning” jelenség a gyeplabdásokat örömmel, az autósokfőzőket inkább rémülettel szokta eltölteni. Viszont ennek a típusú borításnak a hátránya a nagyobb fenntartási költség és a pazarló vízhasználat. 2018-ban a Nemzetközi Gyeplabda Szövetség felismerte azt a környezetvédelmi, és vízgazdálkodási ellentmondást, miszerint a FIH tagországok nagy részében problémát jelent az ivóvízhiány, ezért hosszabb távon nem tartható fenn a vizes bázisú műfüvek használatának pazarló gyakorlata.

Ezért azt a célt tűzte ki, hogy az úgynevezett vizes alapú műfüves pályákat fokozatosan modern, száraz borításra kell lecserélni.

A műfünek köszönhetően gyorsabbá, látványosabbá vált a játék, melynek eredményeként fokozatosan változtak a szabályok (pl.: les szabály eltörlése) és folyamatosan fejlődnek az eszközök (pl.: műanyag labdák, kompozit ütők, új kapusfelszerelések megjelenése). A 2012-es londoni olimpián egy látványos újítással szembesülhettek a sportág rajongói. A televíziós közvetítések jobb élvezhetősége miatt kék színű borítással látták el a pályát, melyen fehér labdát kergettek a játékosok. A kedvező visszajelzéseknek köszönhetően a nagy világversenyeket azóta is ilyen színű pályákon bonyolítják le.

Nagy-Britannia - Spanyolország férfi mérkőzés a 2024-es párizsi olimpián

Forrás: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2d/Match_Hockey_Grande_Bretagne_x_Espagne_Jeux_Olympiques_2024_Terrain_1_Stade_Yves_Manoir_-_Colombes_%28FR92%29_-_2024-07-27_-_28.jpg

2020-ban a Covid világjárvány természetesen a gyéplabdára is hatással volt. A nemzeti bajnokságok és a nemzetközi tornák (így például az olimpia is) elmaradtak, illetve később kerültek megrendezésre. Azonban a sportág erejét mutatja, hogy a pandémia lecsengése után újult erővel indult el a nemzetközi gyéphokiélet.

A FIH fennállásának századik évfordulóját a hollandok egy történelmi eredménnyel tették emlékezetessé: a 2024-es párizsi olimpián a női és a férfi csapatuk is aranyérmet szerzett.

Mindeközben Magyarországon

Mielőtt belekezdenénk a magyar gyeplabdázás történetébe érdemes tisztáznunk a felhasznált információk forrásait. Ez a bekezdés akár „Egy történész nyomorúságai” címet is viselhetné, mivel már a kutatás elején kiderült, hogy nagyon kevés levéltári irat áll rendelkezésre. Azokban a még ma is létező egyesületekben, ahol egykor működött gyeplabdaszakosztály sajnos már nem lelhetőek fel ezzel kapcsolatos anyagok. A Magyar Gyeplabda Szövetség archívuma is csak bizonyos időszakokra vonatkozóan tartalmaz részleges adatokat. (Itt szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik értékes információkkal segítettek ennek a könyvnek a létrejöttét. Külön köszönöm Ferenczi Zsoltnak – aki az MGYSZ Nemzetközi irodájának vezetője – a sok segítséget, melyet a kutatáshoz nyújtott.) Más gyűjteményekben csak szórványos információk találhatóak, így elsődleges forrásként a korabeli sajtó anyagai szolgáltak, amely azonban azt jelentette, hogy több ezer tudósítást kellett átnézni, szelektálni, csoportosítani. Ezt a munkát lehetetlen lett volna végrehajtani az Arcanum digitális sajtóadatbázis nélkül. Az Arcanum létrehozóinak és működtetőinek nevét valószínűleg minden kutató hálaadó imáiba foglalja, jelen sorok írója ezt rendszeresen megcselekedte. Persze ez az adatbázis a keresést megkönnyíti ugyan, de a többi munka a kutatóra vár. Ráadásul ebben az esetben a keresés sem volt egyszerű, mert – mint kiderült – az elmúlt százhusz évben különböző nevekkkel illették ezt a sportot: hockey, gyephockey, gyephokki, gyephoki, gyeplabda. Ezek persze nem egymás után, hanem az egyes időszakokban párhuzamosan „voltak forgalomban”, sőt olyan is előfordult, hogy egy újságcikken belül is többféle elnevezést használtak. A párhuzamos találatokat manuálisan kellett kiszűrni, mely a kutatómunkát jelentősen lassította, de végül minden akadály és megpróbáltatás ellenére elkészült a nagy mű.

Most, hogy a Kedves Olvasó túljutott a szerző frusztrációit tartalmazó részen, ideje, hogy belekezdjünk a magyar gyeplabdázás történetébe.

„Úri kedvtelés”

A magyar nép zivataros századaiból csupán arra nézve vannak információink, hogy őseink űztek többek között tatárt, törököt, osztrákot, de arról nincs, hogy űztek volna kis labdát, nagy ütőkkel. Ezért a magyar gyep labdasport kezdeteit keresve a 19. század végére kell ugranunk.

Az első nyom, mely erre a sportra utal 1893-ból való. Ekkor találkozhatott – talán először – a magyarországi olvasóközönség a „hockey” kifejezéssel. Pontosabban az olvasók azon része, akik beszéltek a német nyelvet és kezükbe akadt a Siebenbürgische Deutsches Tageblatt című erdélyi-szász újság szeptember 12-ei száma, melyben egy angol sportéletről foglalkozó cikk is megjelent. Azt, hogy az olvasók mennyire voltak tisztában ennek a sportnak a mibenlétével nem tudhatjuk, de feltételezhetjük, hogy nem fűjték kívülről a szabályokat, sőt a legvalószínűbb, hogy azt sem tudták mi fán terem ez a játék. Erre utal egy másik, két évvel későbbi a Pesti Hírlapban megjelent tudósítás, amely egy angliai „hockey-parti” eseményeiről számolt be. A cikk szerzője szükségesnek tartotta, hogy egy mondatban bemutassa a játék lényegét is. Ebből megtudhatjuk, hogy ebben az esetben a „hockey” jégen játszott változatáról van szó, ahol a „labdát botokkal ütik” a játékosok. Egyébként a hírértéket nem maga a játék jelentette, hanem az, hogy ezen a meccsen a walesi herceg, a yorki herceg és nyolc parlamenti képviselő is részt vett, köztük Arthur James Balfour, aki később miniszterelnök is lett, de valószínűleg nem a meccsen nyújtott teljesítménye miatt.

A következő nyom viszont már a magyar sportélethez kapcsolódik és rögtön egy vita kellős közepébe vezet minket. 1896 márciusában a Magyar Athletikai Club (MAC) felhívást intézett az összes magyarországi sportegyesülethez, melyben a tornászattal szemben az atlétika körébe tartozó sportokat, és egyes csapatsportokat – konkrétan a „cricket”-et és a „hockey”-t – ajánlotta a klubok figyelmébe. A felhívásban egyértelműen felismerhető az angolszász sportkultúra elterjesztésének szándéka. Ez sokaknak szemet szűrt és a Tornaügy című „Testgyakorlati Szakközlönyben” éles támadást intéztek a Magyar Athletikai Club ellen. A cikk szerzője azzal érvelt, hogy ezek a sportok „nem a népnek való” elfoglaltságok, ez „úri kedvtelés”, melyeket ráadásul nem is ismernek

hazánkban, ezért jobb, ha minden egyesület marad a jól bevált „torna-sport” gyakorlásánál. A MAC tagjait azonban keményebb fából faragták, semhogy egy ilyen támadás kedvüket szegje. A Sportvilág című újság 1897. évi 44. számában a következőket olvashatjuk: „Hockey a neve egyik legelterjedtebb angol játéknak, melynél egy fagolyót kell görbe ütőkkel a footballhoz hasonlóan az ellenfél kapuján áthajtani. A MAC tagjai közül többen tesznek kísérletet ezzel a játékkal, hogy azt nálunk is meghonosítsák.” Az említett újság egy későbbi számában pedig már egy hosszabb ismertetőt is közöltek a „hockey” játékról, melynek jégen és gyepen játszott változata is van. Szintén 1897-ben, a MAC tagjainak kezdeményezésére alapították meg a „Magyar Athletikai Szövetséget”, mely céljával nem csak a szorosán vett atlétikai sportágakat, hanem „athletikai sportjátékok” címszó alatt a „lawn-tennisz, football, cricket, hockey, vízipoló” fejlesztését is célul tűzte ki. Persze hamarosan jött a kritika is, hogy mielőtt az urak a „cricket”-et és „hockey-t” fejleszteni akarnák, talán érdemes lenne előbb megismertetni ezeket a sportokat a szélesebb közönséggel. Ez a megjegyzés sajnos profetikusként bizonyult, mert a magyar gyeplabda történetét végigkísérte a népszerűsítésre (vagy annak hiányára) vonatkozó probléma.

A MAC első „honosítási” kísérlete valószínűleg nem járt sikerrel, mert 1901-ben újra arról olvashattak az érdeklődők a Magyarország című lapban, hogy a „Magyar Athletikai Club fölvette sportprogramjába a hockey-játék üzését és elhatározta, hogy még idén csapatot alakít a játék rendszeres üzésére”. Ugyanebben a cikkben még két érdekes információt osztottak meg az olvasókkal. Az egyik, hogy az egyesület margitszigeti „gyönyörű gyep pályáját” jelölték ki a „hockey” gyakorlására, a másik pedig, hogy vállalkozó kedvű hölgyeket is vártak a játék kipróbálására. Arról, hogy ezt követően mennyire folyt aktív gyeplabda élet a MAC-nál sajnos nem szólnak a hírek. Éppen ez a hírhiány az, amely alapján feltételezhetjük, hogy a második „honosítási” kísérlet sem hozta meg a kívánt eredményt.

A sportág neve az ezt követő években csak nagyon ritkán tűnt fel az újságok hasábjain. Ezek közül talán a legérdekesebb a Sportvilág egyik 1904. évi tudósítása, mely szerint a Budapesti Egyetemi Athletikai Club (BEAC) tagjai a tavaszi sportszezon alkalmával a „hockey játék”

gyakorlását is tervbe vették. Arról, hogy ez a terv megvalósult-e sajnos nem rendelkezünk információval.

Viszont úgy tűnik a MAC meglehetősen makacs tagokból állhatott, mert 1907-ben újra, immár harmadik alkalommal is nekifutottak a gyephoki kísérletnek. Az újonnan fellángolt lelkesedés kiváltó oka egy rokon sportág sikeres bemutatkozása volt. A Budapesti Korcsolyázó Egylet (BKE) jóvoltából 1903-ban ismerkedhetett meg a magyar sportszerető közönség a „jég hockey” sporttal. A BKE két osztrák csapatot kért fel, hogy a budapesti városligeti jégpályán tartsanak egy bemutatómeccset. A játék elnyerte a közönség tetszését és a következő évtől már rendszeresen jég hokiztak a Városligetben, mely egyre nagyobb népszerűsége tette szert. A Magyar Athletikai Club néhány tagja is hódolt az új sportnak, és innen nyert impulzust a játék nyári változatának bevezetésére irányuló újabb törekvés. Az egyesületen belül „hockey” szakosztályt alakítottak és elkezdődött a szervezés. A MAC-nál végre felismerték a népszerűsítés jelentőségét is, melyhez – a jég hokinál bevált recept szerint – a szomszédoktól kértek segítséget. Ausztriában a gyephokit ekkor már aktívan űzte néhány egyesület, sőt bajnokságot is rendeztek, ezért két bécsi csapatot, a Wiener Athletik Club-ot (WAC) és a Consul Akademie-t hívták meg Magyarországra, hogy bemutatómeccset játszanak. 1907. május 05-re tűzték ki a mérkőzés időpontját. Mai kifejezéssel élve, meglehetősen nagy médiafelhajtást is sikerült az esemény köré keríteni: több újság leközölte a részletes játékszabályokat, megjelent egy külön füzet a gyephokiról, számos sajtóorgánus beharangozta „az első gyephockey mérkőzést Magyarországon”, mely sporttörténeti jelentőségűnek ígérkezett. Annak ígérkezett, de nem lett az. Ugyanis a Pozsonyi Torna Egylet vezetői megelőzték a MAC kitarátó, de kissé körülményes szervezőit és április 28-ra leszervezték szintén egy bemutatómeccset, szintén a fent említett két bécsi csapat részvételével. Így aztán az első hivatalos magyarországi gyephokimérkőzés nem Budapesten, nem májusban, nem a MAC szervezésében, hanem 1907. április 28-án Pozsonyban zajlott le a Pozsonyi Torna Egylet jóvoltából. Ráadásul az esemény rangját emelte, hogy megjelent Izabella főherceg asszony a lányaival, valamint Albrecht főherceg, aki a győztes Wiener Athletik Club tagjainak egy díjat is átadott. Azt nem tudjuk, hogy a MAC

tagjai mit szoltak ehhez, de az feltűnő, hogy a korabeli újságokban alig található néhány szűkszavú tudósítást vagy említést a pozsonyi eseményről. A sajtó képviselői továbbra is a budapesti meccset favorizálták, a pozsonyi mérkőzés kapcsán pedig úgy tűnik azt a taktikát választották, hogy amiről nem beszélünk az nem is létezik.

1907. május 05-én jött el a nagy nap, hogy hosszas előkészületek után Budapesten is bemutatkozzon a sportág. A szervezők nézőcsalogatóként a gyephokimeccs elé – mintegy előmérkőzésként – egy focimeccset is szerveztek. A „football” ekkor már kifejezetten népszerű sportágnak számított, így jó ötletnek tűnt a két sportesemény összekapcsolása. Jó ötletnek tűnt, de nem volt az. Persze ezt a szervezők nem láthatták előre. Május 5-én, vasárnap verőfényes napsütésre ébredhettek a főváros lakói. Talán ez a szép idő is szerepet játszott abban, hogy a margitszigeti pálya tribünjeit „zsúfolásig megtöltötte az érdeklődők nagy száma”. A szervezők társadalmi rang tekintetben sem szerettek volna lemaradni a pozsonyiak mögött és bár főherceggel nem tudtak szolgálni, de a magyar arisztokrácia tagjai szép számmal jelentek meg az eseményen. A nézők között többek között ott találhatjuk báró Bánffy Györgyöt, báró Gerliczy Ferencet, gróf Bethlen Istvánt és gróf Teleki Gézát a családjaikkal, gróf Csáky István és Béla grófokat, Polónyi Géza volt igazságügy-minisztert, Bolgár Ferenc államtitkárt, Hock János országgyűlési képviselőt és Kárpáti Bélát a Magyar Labdarúgó Szövetség elnökét. A program a Magyar Athletikai Club és a Wiener Sport Club focicsapatainak mérkőzésével kezdődött, ahol a MAC diadalmaskodott. Ezután következett a két osztrák gyephoki csapat összecsapása, melyen a Wiener Athletik Club 6:3 arányban győzedelmeskedett a Consul Akademie felett. A meccsnek voltak magyar szereplői is, mert az utóbbi csapatban két magyar játékos Hoffmann Géza és Pözel Tibor is játszott.

Mielőtt tovább taglalnánk a magyar gyepplabdázás nevezetesebb eseményeit, álljunk meg egy pillanatra és nézzük meg, hogy a korabeli sajtóban milyen volt a visszhangja ennek a mérkőzésnek. Az első benyomás nem csak egy randevú esetében határozhatja meg az események további folyását, hanem egy sportágnál is alapvető fontosságú tényező lehet. Ha röviden szeretnénk összefoglalni, akkor azt mondhatjuk, hogy a fogadtatás vegyes volt.

Kezdjük a pozitívumokkal. A Magyarország című folyóirat szerint „nagyon érdekes játék már így első látásra is”. Igaz, hogy magával a mérkőzéssel a cikk alig foglalkozott, annál több szó esett a megjelent közönség prominens tagjairól és a meccs utáni vacsoráról. A Nemzeti Sport viszont a mérkőzésről is részletes beszámolót közölt, sőt egy olyan fontos tényezőre is felhívta a figyelmet, mellyel ekkoriban nem sok sportág dicsekedhetett: a gyephokit a hölgyek is űzhetik. A cikk szerzője megjegyezte ugyan, hogy ez a játék nem olyan látványos, mint a „football”, de egyértelműen nagy jövőt jósolt neki Magyarországon. Hasonló állásponton volt a Tolnai Világlapja című kiadvány, mely fotót is közölt a meccsről, bár ők egy kissé azért árnyalták a képet: „a bemutató sikere után ítélve, nálunk is meg fog honosulni ez a játék főleg az arisztokrácia köreiben”. Ezt a kijelentést a szerző valószínűleg nem csak arra alapozta, hogy a magyar arisztokrácia részéről nagy érdeklődés nyilvánult meg a mérkőzés iránt, hanem arra is, hogy a két osztrák csapat kezdőjátékosai között öt báró, és egy őrgróf is szerepelt. Emellett további két játékos gazdag nagypolgári családok sarja volt és hárman doktori címmel is rendelkeztek. Vagyis a fenti megjegyzést inkább úgy kell értelmeznünk, hogy ez a sport várhatóan főként a társadalom legfelső rétegének tagjai között lesz népszerű. (Ebben az időszakban a különböző sporttevékenységek űzése egyébként is elsősorban ennek a társadalmi csoportnak volt a kiváltsága, egyszerűen azért, mert nekik volt rá pénzük és idejük, hogy ilyen "úri huncutságokkal" foglalkozzanak.)

Az első hivatalos gyephoki meccs Budapesten 1907. május 05-én

Forrás: Tolnai Világlapja, 1907. május 19., 826.

Most pedig következzen a fekete leves. A Pesti Napló részletesen beszámolt a MAC és a Wiener Sport Club közötti focimeccsről, az ezt követő gyephokimérkőzést viszont a következő két mondattal intézte el: „A hockey-játék nagyon hasonlít a footballhoz, azzal a különbséggel, hogy a láb helyett kampós bot, a football helyett teniszlabda nagyságú fagolyó szerepel, s végül nem oly izgalmas és érdekes, mint a football. A közönség bizony unta magát, aminek nem kizárólag a játék karaktere az oka, hanem az a körülmény, hogy a hockeyt a kétségkívül izgalmasabb és érdekesebb football-match után rendezték.” (Ráadásul a közönség közül néhányan „patkányütögetésnek” kezdték gúnyolni a játékot.) A Sportvilág című újság sem bánt kesztyűs kézzel a gyeplabdával. Érdemes szó szerint idéznünk az ehhez kapcsolódó cikkből: „...őszintén bevalljuk, a gyeplabdasportjátéktól többet vártunk. Több izgalmat és valamit, ami jobban leköti a nézőközönség érdeklődését. Hiányzik ebből a játékból a mozgalom az, ami a football játéknál különösen hevesen magával ragadja a nézőt. Elismerjük ugyan, hogy e játék magukat a játékosokat jobban szórakoztatja, mint a nézőközönséget, de a football játékkal a gyeplabdasport – akármilyen azonosak a szabályok – össze sem hasonlítható. Minden hozzáértőre azt a benyomást teszi, hogy igen kellemes szórakozást nyújt a játék és különösen a korosabb és a kényelmet már jobban szerető egyéneknek igen alkalmas testedzési tényező, de közönsége, olyan rajongó hívei, mint amilyenek a football-mérkőzések látogatói, egyhamar nem lesznek a gyeplabdasport játéknak.” A cikk szerzőjének több szempontból is igaza volt. Egyrészt gyeplabdázni valóban nagyon élvezetes, ezt jelen sorok írója is meg tudja erősíteni. Másrészt a focihoz képest a nézőknek tényleg nehezebb figyelemmel kísérni a játékot, elsősorban a labda kisebb mérete miatt. (Persze minden relatív: a jégkoronghoz képest jobban követhető). Az is igaz, hogy mivel a gyeplabdában nincs test a test elleni küzdelem, így a focihoz képest a nézőknek kevésbé tűnhetett mozgalmasnak a játék. Végül a gyephoki meccsek nézőszámai Magyarországon az elmúlt száz évben valóban meg sem közelítették a labdarúgó mérkőzéseket.

Felmerül a kérdés, hogy össze kell-e, össze lehet-e hasonlítani a gyeplabdát a labdarúgással? Habár valóban vannak hasonló elemek (a pálya mérete, a játékosok száma), de a válasz határozottan nem. A fenti

újságcikkek írói abban tévedtek, hogy nem önmagában, hanem valamihez képest próbálták meg értékelni ezt a sportágat. Ez persze természetes emberi reakció: az ismeretlent mindig valami ismerthez próbáljuk viszonyítani. Ők a focit már ismerték, hát ehhez viszonyítva értékelték a gyepabdát jobbnak vagy rosszabbnak. Ráadásul a két sportágat a fenti eseményen közvetlenül is össze lehetett hasonlítani, hiszen egymás után került sor a meccsre, ebből pedig a gyepabda került ki vesztesen. Na persze ekkor még azt sem tudhatta senki, hogy a labdarúgás a világ legnépszerűbb (és legjövödelmezőbb) sportjává válik, amit semmi mással nem lehet összehasonlítani. Mindenesetre az ítélet megszületett: a gyepabdát játszani szórakoztató, nézni nem annyira. Ez a szemlélet alapvetően határozta meg a magyar gyepabdázás további sorsát.

Ideje tovább lépniünk az események menetében, mert 1908-ban fontos dolog történt. Egy fiú elitgimnázium, nevezetesen a Ferenc József Intézet felvette sportprogramjába a gyephokit. Ebben az intézet angol nyelvtanárának, Stanley W. J. Chambersnek volt meghatározó szerepe, aki hazájában, Angliában korábban maga is űzte ezt a sportot. 1908. október 04-én az intézet névadójának, Ferenc József királynak a tiszteletére rendezett sportnapon már meg is mérkőzött egymással az iskola két csapata. Igaz csak hat fős együttesek, kis méretű pályán csaptak össze, de mégis ez volt az első dokumentált eset, amikor magyar játékosokból álló csapatok küzdöttek egymással. Közben a MAC is tovább buzgólkodott és az egyesületben végre elindult egy aktív gyepabda élet, melyben az urak mellett hölgyek is részt vettek. Csak idő kérdése volt, hogy a MAC és a Ferenc József Intézet útjai keresztezzék egymást. Az elkerülhetetlen történelmi összecsapás néhány hónappal később be is következett.

1909. április 24-én került sor az első hivatalos magyar gyephokimeccsre a Magyar Athletikai Club és a Ferenc József Intézet csapatai között a margitszigeti pályán. A tudósítók egybehangzó véleménye alapján a Ferenc József Intézet ifjú csapata játszott a szebb, kombinatív hokit, de a MAC játékosai erőnlétiileg a fiatalok fölé tudtak kerekedni. Mivel a gyepabdát nem szépségre, hanem gólokra játsszák, így végül a MAC 5:3 arányban megnyerte a meccset.

Az ezt követő években csendesen folydogált a magyar gyeplabdaélet patakocskája. A pozitívum, hogy lassan, de biztosan Magyarországon is kezdett meggyökeresedni ez a sport, a negatívum, hogy több kisebb gyökeret eresztett, melyeknek valahogy nem sikerült összeérniük. Több egyesületben, több városban is volt kezdeményezés a sportág gyakorlására, de ezek egymástól függetlenül, elszigetelten működtek.

1911 júniusában a Magyar Jogász Sport Egyesület (MJSE) tagjai kezdtek ismerkedni a gyeplabdával. A korabeli újságcikkek szerint a BEAC pályáján két csapatban heti rendszerességgel játszottak egymással „barátságos meccseket”, melyekben minden alkalommal hölgyek is részt vettek. Még ugyanebben az évben Kisvárdán a „Casino-egyesület tagjai közül a gyeplabda sport kedvelői megalakították a hockey klubot”. Sajtóértesülések szerint a kezdeményezés a városban tartózkodó holland származású báró Julien van Herckenrode-től indult, akinek irányításával a hölgyek és urak el is kezdték az edzéseket. 1912-ben a pozsonyi főreáliskola jég-hokizói gyeplabda csapatot alakítottak, majd hamarosan a kolozsvári jég-hokisok is követték a példájukat. 1913-ban a Budapesti Lawn Tennis Club felvette programjába a sportágot, és szintén ebben az évben Újvidéken is bemutatkozott a játék. Az előző felsorolásból még egy a sportágra jellemző információt kiolvashatunk: a gyeplabdázók jelentős része télen a jég-hokinak hódolt (erre egészen az 1960-es évekig találhatunk példát). Ezt még azzal is kiegészíthetjük, hogy a második világháborúig az sem volt ritka, hogy a játékosok a gyeplabda mellett több sportágban is kiemelkedő eredményeket értek el. Őket az adott időszakban „all-round” (sokoldalú) sportembereknek nevezték.

A Magyar Jogász Sport Egyesület 1913-ban kezdeményezte, hogy a különböző egyesületek ne csak saját kereteik között gyakorolják ezt a sportot, hanem rendszeresen mérkőzzenek meg egymással is. A MAC, a Ferenc József Intézet és a Budapesti Lawn Tennis Club volt az, amely aktivizálódott a felhívásra és a következő egy évben több barátságos mérkőzést is vívtak egymással. Egyébként beigazolódni látszott a Tolnai Világlapja azon korábbi jóslata, hogy a gyeplabda elsősorban az arisztokrácia sportja lesz, mert ezeken a meccseken a nézők és a játékosok között is az egy főre eső grófok, bárók és előkelőségek száma igencsak

jelentős volt. Hamarosan felmerült egy bajnokság megszervezésének a lehetősége is, azonban ezt a tervet az első világháború elsodorta.

A boldog békeidők utolsó hónapjaira esett még egy sporttörténeti jelentőségű esemény. 1914. május 21-én zajlott le az első nemzetközi mérkőzés egy magyar és egy külföldi gyeplabdacsapat között. Az MJSE és a bécsi First Vienna Football Club mérkőzött meg egymással a margitszigeti pályán, ahol a magyarok 7:0 arányú vereséget szenvedtek.

A lassú, ám ígéretes fejlődésnek az első világháború vetett véget. Háborúban nem csak a műzsák hallgatnak – legalábbis Cicero szerint –, hanem a sportpályák is elcsendesednek. A nagy világégés időszakából csak kevés eseményt tudunk feljegyezni. Az egyesületekben szinte teljesen szünetelt a gyeplabda, viszont a középiskolákban továbbra is életben tartották a sportot. Ennek zászlóvivője a Ferenc József Intézet volt, amely 1915-ben és 1916-ban is nagyszabású jótékonysági gyeplabdameccset szervezett. Az előbbi esetben egy a budapesti középiskolák tanulóiból összeállított vegyes csapattal mérkőzött meg, egy évvel később pedig a Rákócziánium Nevelőintézet csapata volt az ellenfél. Mindkét meccsen nagy számú előkelő közönség jelent meg és a jegybevétel a Vörös Félhold, illetve a Vöröskereszt javára ajánlották fel. 1917 júniusában a Ferencvárosi Torna Club (FTC) Üllői úton lévő stadionjában a fővárosi középiskolák jótékony célú sportünnepélyt rendeztek. A programok kora délutántól estig tartottak. Az eseményen háromezer diák vett részt, körülbelül tizenötezer (más becslés szerint húszezer) néző előtt. A programban többek között gyephoki meccs is szerepelt. Valószínűleg a mai napig ez a legnagyobb számú közönség, amely előtt Magyarországon gyeplabdamerkőzés lezajlott. Miközben az Osztrák-Magyar Monarchia az összeomlás felé rohant még egy említésre méltó esemény történt. 1918 májusában a Gyakorló Főgimnázium (a mai ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskola) a MAC margitszigeti pályáján jótékonysági sportversenyeket szervezett. Az iskola diákjai más sportágak mellett a gyephoki tudásukat is bemutatták a közönségnek. Az esemény teljes bevételét a háborúban elesett tanárok özvegyeinek és árváinak javára ajánlották fel.

„Csakis a szervezett közösség válik alkotó erővé”

A fenti idézet Liviu Rebreanu Akasztottak erdeje című 1922-es regényéből való. Arról, hogy történetünk szereplői olvasták-e ezt a művet nem rendelkezünk információval, de a magyar gyeplabdázás következő bő tíz éve mégis ennek a gondolatnak a jegyében telt. Ezeket az éveket a nagy szerveződés időszakának is nevezhetnénk.

1918 ősz. Az Osztrák-Magyar Monarchia elvesztette az első világháborút és éppen széteső félben van. A háborús összeomlás a történelmi Magyarországot is maga alá temette: gazdasági-, pénzügyi-, katonai- és politikai-válság egyszerre sújtja az országot. Mit tehet ilyenkor egy átlagpolgár? Amennyire lehet megpróbálja normális mederben folytatni az életét, és esetleg valami olyasmi elfoglaltságot is keres, ami – ha rövid időre is – kiszakítja a mindennapok drámájából. Talán így gondolkozott az a néhány úriember is, akik 1918 őszén úgy határoztak, hogy megalakítják az ország első olyan sportegyesületét, amely kizárólag gyeplabdával foglalkozik. A Magyar Hockey Club (MHC) alapszabályait a belügyminiszter 1918 decemberében hagyta jóvá. Ezzel megszületett a következő három évtized egyik legmeghatározóbb gyeplabda egyesülete.

Az 1919-es évnek nagy tervekkel vágott neki az MHC, azonban másoknak is voltak nagy (politikai) tervei és ez utóbbi hatással volt az előbbire. 1919. március 21-én Magyarországon kikiáltották a Tanácsköztársaságot. Ez volt az első kommunista kísérlet hazánkban. A kommunizmusnak pedig van egy sajátságos velejárója: az államosítás, vagyis a magántulajdon állami tulajdonba vétele. Miért érdekes ez a számunkra? Azért mert a Magyar Hockey Club vezetőinek tavaszi tervei között szerepelt az MHC kupa elnyeréséért folyó mérkőzés-sorozat megszervezése. Erre akadtak is jelentkezők: az MHC-n kívül, a MAC, a BEAC és a Ferenc József Intézet jelezte részvételi szándékát. (Érdekesség, hogy már ekkor felmerült a szövetség megszervezésének lehetősége is, de az egyesületek ezt ekkor még korainak tartották.) A kupameccsek helyszíne a margitszigeti pálya lett volna. Csakhogy a proletárdiktatúra egyik első intézkedése volt a MAC margitszigeti

sporttelepének államosítása és megnyitása a nagyközönség előtt. A második lehetőség a BEAC lágymányosi pályája lehetett volna, mely azonban szintén állami tulajdonba került. Innentől kezdve a kupameccseket csak a főváros vezetőségének – ahogy ekkoriban hívták a direktóriumnak – az engedélyével lehetett volna megrendezni, de valószínűleg a „dolgozó nép” körében népszerűbb sportok élveztek előnyt. Ennek ellenére, a források alapján úgy tűnik, hogy a gyeplabda politikailag nem volt hátrányosabb helyzetben, mint a többi sportág. Sőt az 1919-es nagyszabású május elsejei ünnepi programok között gyephokimérkőzés is szerepelt, melyen a BEAC és az MHC csapata mérkőzött meg egymással a lágymányosi pályán. Ráadásul egy váratlan helyről támogatás is érkezett a sportág részére. A Kommunista Ifjómunkások Magyarországi Szövetsége volt az, amely felkarolta a gyeplabdát és elsősorban a fiatalok körében igyekezett népszerűsíteni. Ennek érdekében az ország több városában bemutató mérkőzéseket szerveztek. Ez a törekvés valószínűleg a világháború alatt egyre népszerűbbé váló középiskolai gyephoki folytatásának tekinthető. Mindenesetre egy korabeli plakáton szükségesnek tartottak magyarázatot adni arra, hogy az arisztokrácia kedvtelésének elkönnyvelt sportot miért támogatja a proletárdiktatúra: „A gyephockey a legszebb példázata férfiak és nők egyenlőségének, hiszen egyes csapatokban játszva ezt az ősi játékot a két nem tagjai tökéletesen kiegészítik egymást, ezzel is bizonyítva a korábban fennálló különbségtétel oktalanságát. Ennek a sportnak az ilyen formában történő megszerettetése által a fiatalokban elültethetjük az egymással szembeni kölcsönös tisztelet magvait. Ezzel természetessé válik számukra a nemek közötti és az egyes emberek közötti teljes egyenlőség gondolata. Tehát a test erősítése mellett a lélek pallérozására is sor kerül.” Vagyis azt a sportági sajátosságot, hogy a két nem képviselői vegyesen is játszhatnak, ideológiai tartalommal próbálták megtölteni. Persze az sincs kizárva, hogy a szervezők egyszerűen csak szerették volna népszerűsíteni a gyeplabdát, de az akkori viszonyok között, a politikai vezetők felé ezt csak ezzel a körítéssel lehetett „eladni”.

Még egy fontos esemény kapcsolódik ehhez az időszakhoz. A Tanácsköztársaság egyik intézkedése az volt, hogy Budapesten a régi lóversenypályát felszántották és bevetették. Viszont az MHC néhány

leleményes tagjának sikerült elérnie, hogy egy nagyobb méretű részt leválasszanak egy új sportpálya céljára. Ebből lett az úgynevezett régi lóversenyteri pálya, amely aztán hosszú évekre a Magyar Hockey Clubnak adott otthont. (Ezen a területen manapság a Puskás Aréna található.)

Aztán a Tanácsköztársaság megbukott, mindenki visszakapta a jogos tulajdonát, az MHC pedig engedélyt kapott a fővárostól az újonnan kialakított pálya használatára. Így 1919 őszén lebonyolódhattak az első magyar kupameccsek. A kupa győztese a MAC csapata lett.

Gyephoki bemutató-mérkőzés Székesfehérváron 1919 júniusában

Forrás: Székely Géza /családi archívum/, digitálisan feljavított fénykép

1920-ban a gyeplobda megint a politika farvizébe került. Az MHC és a MAC vezetősége meghívta Budapestre az osztrák bajnok Wiener Athletik Club csapatát egy-egy barátságos meccsre. A mérkőzéseket június 27-re és 29-re tervezték. Azonban június elején a Nemzetközi Szállítómunkások Szövetsége egy bojkottra való felhívásban felszólította a világ proletariátusát, hogy tagadjanak meg minden olyan munkát, ami a fehérterror Magyarországnak közvetve vagy közvetlenül javára szolgálna. Június 20-án a bojkott el is kezdődött, melyhez az osztrák munkások is csatlakoztak. A magyar vezetők az osztrák szociáldemokrata kormányt sejtették a dolog hátterében, ezért válaszként megtiltották az

osztrák állampolgárok beutazását az országba. Közben viszont a WAC tagjai már úton voltak Budapestre, ahova hajón meg is érkeztek. Ekkor érte őket a meglepetés, mert a magyar hatóságok nem engedték kiszállni a csapatot, és azt az utasítást kapták, hogy a legközelebbi hajóval vissza kell utazniuk. Úgy nézett ki, hogy elmaradnak a mérkőzések, amikor a MAC vezetői gondoltak egy merészet és közvetlenül Horthy Miklós kormányzóhoz fordultak azzal a kéréssel, hogy engedélyezze az osztrák sportemberek partra szállását. A kérésük meghallgatásra talált, Horthy intézkedett, a bécsi csapat kiszállhatott, és a meccseket le lehetett játszani. „I think this the beginning of a beautiful friendship” – idézhetjük a Casablanca című film híressé vált mondatát, és valóban ez egy csodás barátság kezdete volt Horthy Miklós (és a Horthy család) valamint a sportág vezetői között.

A következő négy évben az MHC nagyon aktívan igyekezett a gyeplabdát népszerűsíteni, terjeszteni és fejleszteni. Több osztrák egyesülettel is leszervezett barátságos meccseket, melyek váltakozó sikereket hoztak. A Wiener Katolische Hochschüler Sportverinigung elleni meccsre a kormányzó is meghívást kapott, aki „nagy számú előkelő közönség” társaságában meg is tekintette az 5:1-es MHC győzelemmel végződő mérkőzést. Két alkalommal – 1921-ben és 1922-ben – a Magyarországon tartózkodó angol valamint francia tisztekből és diplomatákból összeálló csapatokkal is megmérkőztek. Mindkét esetben magyar győzelem született, ami ugyan a trianoni békét nem változtatta meg, de mégis egy kis elégtétellel szolgálhatott. Az egyesület igyekezett vidéken is népszerűsíteni a játékot, ezért több városban bemutatómeccseket szerveztek.

Sajnos közben a Magyar Athletikai Club megszüntette gyeplabdaszakosztályát, a BEAC csapata pedig feloszlott, de helyette egy másik egyetemi egyesület, a Műegyetemi Athletikai és Football Club (MAFC) kezdte el kultiválni ezt a sportágot.

Ami igazán ígéretes volt, hogy a középiskolai gyephoki továbbra is fejlődött és egyre több iskolában kezdték el gyakorolni a játékot. Ehhez kapcsolódóan a Budapesti Középiskolai Athletikai Club (BKAC) is felvette programjába a sportágot, az MHC pedig többször is átengedte pályáját a fiatalok számára.

1923-ban egy olyan mérkőzésre került sor, amely politikai szempontból is jelentős esemény volt, és egyúttal a Horthy-féle barátság következő fejezetét jelentette. Ez év tavaszán az angliai Oxford egyetem gyephokicsapata európai körútra indult, mely kapcsán több mérkőzést is leszerveztek a számukra. Németország és Ausztria után Magyarországra is ellátogattak, hogy megmérkőzzenek a Magyar Hockey Club csapatával. 1914 óta ez volt az első eset, hogy Angliából egy csapatsportág képviselői hivatalosan látogattak Magyarországra. (Az előző évben a MAFC meghívására angol atléták már versenyeztek nálunk.) Ennek megfelelően nagy sajtó visszhangja volt az eseménynek, melyen a legmagasabb politikai vezetők is megjelentek. Ott voltak a magyarországi angol kolónia képviselői a brit követtel az élen, magyar részről többek között Kánya Kálmán külügyminiszter-helyettes, József főherceg és Horthy Miklós kormányzó. (Előzetesen gróf Bethlen István miniszterelnök is jelezte részvételét, de ő végül nem tudott elmenni.) A dísztribün két oldalán a Ferenc József Intézet növendékei egyenruhában álltak díszsorfalat. A mérkőzés előtt a kormányzó kérésére bemutatták neki Scott-ot, az angolok, majd Heinrich Antalt, a magyarok csapatkapitányát, akikkel kedélyesen el is beszélgetett. Az MHC a legjobb összeállításában lépett pályára. Érdemes felidéznünk ezeket a neveket, mert ők nem csak a pályán, hanem azon kívül is sokat tettek a gyeplobda életben tartásáért. Tehát a csapat a következő volt: Heinrich Gábor, dr. Pözel István, gróf Révay József, dr. Horváth Boldizsár, Gaál Endre, Várady Attila, Heinrich Antal, Hertelendy László, dr. Lator Géza, Heinrich Tibor, Pözel Tibor. Cserék: Lurtz Ede és ifj. gróf Bethlen István (a miniszterelnök fia). A régi lóversenyteri pályán körülbelül két-hármezer néző előtt zajlott le a mérkőzés. (Ez kiemelkedő szám volt, mert egy átlagos meccsnek jó, ha száz nézője akadt.) Az összecsapást magabiztos játékkal az Oxford 5:0 arányban megnyerte. A mérkőzést követően díszvacsorával búcsúztatták az angol vendégeket, ahol szintén számos előkelőség jelent meg. Az esemény a gyeplobdának is jó reklámot jelentett és újult erővel folytatódott a szervezés.

Ősszel a BKAC első ízben írt ki középiskolák számára gyephoki bajnokságot, melyen hét intézmény csapata vett részt. Az MHC újra kupameccseket szervezett, melyre az egyesület elnöke dr. Pözel István

ajánlott fel egy ezüstserleget. A kiírásra a MAFC és a BKAC nevezett egy-egy csapattal, a házigazda pedig két együttest indított. A kupát az MHC első számú csapata nyerte.

Az 1924-es év fontos dátum a nemzetközi és a hazai gyeplabdázás történetében. Párizsban megalakult a Nemzetközi Gyeplabda Szövetség (FIH), melynek alapítói között Magyarországot is ott találjuk. Az eseményen Czindrich Egon követségi titkár (és kitűnő gyephoki játékos) képviselte a magyar színeket. Ez azonban felvetett egy fontos problémát: Magyarország úgy lett a nemzetközi szövetség egyik alapítója, hogy nem rendelkezett saját szövetséggel. Ennek orvoslására az egyesületek vezetői gyűlést tartottak – Adyt idézve: „négy-öt magyar összehajolt” – és 1924. április 15-én megalakították a Magyar Gyephockey Szövetséget (röviden MGYSZ). Az elnöki pozícióra gróf Bethlen István miniszterelnököt hívták meg, aki elfogadta a felkérést. Ügyvezető elnökké dr. Pözel Istvánt választották meg, az alelnökök dr. Rakovszky István, dr. Lator Géza és Czindrich Egon lettek. A következő hónapban a FIH hivatalosan is felvette tagjai sorába a magyar szövetséget.

A 1925-ös év legjelentősebb eseménye áprilisban zajlott le. Mivel a gyeplabdát az előző évi olimpiáról nemes egyszerűséggel kihagyták, ezért a FIH vezetői úgy döntöttek, hogy ennek pótlására egy nagy nemzetközi férfi és női tornát szerveznek Genfben. Erre a magyar férfi válogatottat is meghívták. Az MGYSZ elfogadta az invitálást. Csupán egy probléma volt: magyar válogatott nem létezett, eddig ugyanis még nem volt rá igény. Na, de sebjaj – gondolták az MGYSZ-ben – ez éppen jó alkalom lesz, úgyszólván gőzerővel kezdődött el a szervezés. Valljuk meg őszintén a válogatóbizottságnak nem kellett túl sokat gondolkoznia, hiszen sajnos nem álltak rendelkezésre végtelen sorokban a gyephokijátékosok. Végül az első magyar férfi gyeplabda-válogatott készen állt, hogy kilépjen a nemzetközi porondra. A válogatott nagy része az MHC játékosaiából került ki. A csapat tagjai a következők voltak: kapus: Farkas Mátyás, hátvédek: dr. Pözel István, gróf Révay József, Hauer Ernő, fedezetek: Várady Attila, Heinrich Gábor, Barabás Gyula, Rudán Pál, Sente Gyula, csatárok: dr. Lator Géza, Bogdán Iván, Heinrich Tibor, Heinrich Antal, Szendey

Andor, ifj. gróf Bethlen István, Markovics György. A tornán a magyar csapaton kívül Ausztria, Belgium, Csehszlovákia, Franciaország, Spanyolország és Svájc válogatottja vett részt. A magyarok számára a tisztas helytállás lehetett a reális cél. A válogatott történetének első mérkőzése 1925. április 10-én Genfben Belgium csapata ellen zajlott le, mely egy szoros 1:0-ás félidő után 6:0 arányú belga győzelmet hozott. Másnap a Svájc elleni meccsen kiegyenlített küzdelemben 1:0-ra kapott ki a magyar csapat, amely ezzel kiesett a további küzdelmekből és a hetedik helyen végzett. (A tornát a franciák nyerték a belgák és az osztrákok előtt.)

Ebben az évben más jelentős események is történtek. A Középfokú Iskolák Országos Szövetsége (KISOSZ) egy bajnokságot írt ki középiskolák számára és a legjobb játékosokból csapatot alakított, mely felnőtt együttesekkel is összemérte erejét.

Az MHC megalakította az ország első női csapatát, majd hamarosan a MAC is – mely újjászervezte gyephokiszakosztályát – követte példáját. Az első hazai hivatalos női mérkőzés 1925. október 23-án zajlott le az MHC és MAC csapatai között, melyet a Magyar Hockey Club 2:0 arányban megnyert. A korabeli tudósítás szerint „az MHC erőssége kitűnő halvesora, továbbá Tomaschek Andi, Stieber Lotti és Ila. Farkas Bözsi kevés dolgát nagy bátorsággal védte. A MAC csapatában Gara Babi, Szlávy Béláné és Oberschall Magda tűnt ki.” (Érdekes, hogy ebben az időszakban a női játékosokat gyakran becenevükön emlegették az újságok hasábjain.) A két nappal későbbi visszavágó ugyanilyen eredménnyel végződött.

Az első női mérkőzés Magyarországon a MAC és az MHC csapatai között 1925-ben

Forrás: Pesti Hírlap, 1925. október 27., 19.

Az 1925 és 1930 közötti időszakot határozott fellendülés jellemezte. Ezekben az években egyre aktívabbá vált az osztrák és német klubcsapatokkal való kapcsolat, mind a férfiak, mind a nők esetében. A Budapesti Hockey Club (BHC), az Amateur Hockey Club (AHC), a Láng Gépgyár Hockey Club (LHC), a Budapesti (Budai) Torna Egylet (BBTE), a Pécsi Egyetemi Athletikai Club (PEAC) és a Ferencvárosi Torna Club (FTC) is gyéplabdacsapatot szervezett. Folytatódtak az iskolai bajnokságok, a vidéki bemutatómecsek és a különböző egyesületek által szervezett kupameccsek, körmérkőzéses minibajnokságok.

A magyar férfi válogatott 1927-ben lejátszotta története első hazai meccsét, amelyen megszületett az első (két) válogatott gól is. Az ellenfél Ausztria volt, a végeredmény sajnos 3:2-es vereség lett. A magyar gólokat Szendey Andor és Farkas Mátyás ütötte. Az első válogatott győzelemre 1929-ig kellett várni. Ekkor a magyar csapat a régi lóversenytéri pályán a lengyel válogatottat fogadta, amely ellen fölényes 6:0-ás győzelmet ért el.

A Horthy-féle barátság is szépen bimbózott. A kormányzó és felesége 1926-ban ellátogatott az MHC–Lepziger A.C. meccsre, melyen sajnos egy 5:0-ás magyar vereségnek lehettek tanúi. A következő évben viszont az ifjabb Horthy Miklós kapcsolódott be a gyéplabdaéletbe, nem is akárhogyan. Az ő kezdeményezésére és vezetésével a Keszthelyi Gazdasági Akadémia hallgatóiból – ahol az ifjabb Horthy tanult – egy gyephoki csapat alakult, akik 1927 áprilisában Budapesten az MHC második csapatával barátságos mérkőzést vívtak.

Az 1929. év a következő fontos mérföldkő a magyar gyéplabdázás történetében. Az MGYSZ ekkor hirdette meg az első országos férfi gyephoki bajnokságot. A kiírás országos volt ugyan, de a valóságban csak fővárosi csapatok neveztek, elsősorban azért, mert vidéken – a PEAC-on kívül – nem volt rendszeres gyéplabdaélet. Mivel a legtöbb egyesület két csapattal rendelkezett, ezért az első (erősebb) csapatok számára hirdették meg a „nagy” bajnokságot, a második (gyengébb) csapatok számára pedig az úgynevezett Szövetségi díjat. (Gyakorlatilag ez utóbbi a mai másodosztályú bajnokságnak felelt meg.) A bajnoki küzdelmekbe az AHC, BBTE, BHC, MAC és MHC csapata nevezett be. A Szövetségi díjért folyó küzdelmekbe a fenti egyesületek második csapatain kívül az

LHC és az FTC is bekapcsolódott. Kétfordulós rendszerben (tavaszi és őszi) bonyolították le a meccseket. Az első országos magyar bajnok az MHC csapata lett a MAC-ot megelőzve. A Szövetségi díj esetében ugyancsak az MHC (második) csapata szerezte meg az első helyet megelőzve a MAC (második) csapatát.

A bajnokság során egy véres affér is borzolta a kedélyeket, igaz ez nem a pályán, hanem azon kívül történt. A tavaszi MAC-BHC mérkőzésre kilátogatott Belloni Gyula a Magyar Athletikai Club kitűnő játékosa, aki azonban most csak a nézők között foglalt helyet. A mérkőzés során az egyik – a tudósításban meg nem nevezett – BHC szurkoló sértő megjegyzést tett a MAC csapatára. Balszerencséjére éppen Belloni ült előtte, aki mikor meghallotta ezt egy jól irányzott pofont helyezett el az úriember arcán. Heves szóváltást követően lovagias folytatása lett a dolognak, mert kölcsönösen kihívták egymást egy kardpárbajra. (Rossz nyelvek szerint ez volt a mérkőzés legizgalmasabb epizódja. Egyébként a mérkőzést a MAC nyerte 10:0 arányban.) Néhány nappal később meg is történt a párbaj, mely a BHC szurkoló vérző fejével és Belloni győzelmével végződött. Régi szép idők! – kiálthat fel a 21. századi szurkoló, és elmélázhat azon, hogy manapság egy-egy sportesemény alkalmával mennyi párbajra nyílna lehetőség.

„Azok a '30-as évek...”

Gyakran hallhatjuk a fenti félmondatot gyep labdakörökben egy mély sóhaj és távolba révedő tekintet kíséretében. Sőt az sem ritka, hogy a sportág aranykoraként emlegetik ezt az évtizedet. Ez a megállapítás azonban csak részben igaz. Ha elmerülünk a magyar gyep labdázás történetének mélységesen mély bugyraiban, akkor már árnyaltabbá válik a kép. Úgy is mondhatnánk, hogy a '30-as években sem volt kolbászból a gyep labdapályák körüli kerítés.

Az 1930-as évek elején tovább folytatódott az előző évtized fejlődő tendenciája. Ennek elsősorban a hölgyek örültek, mert két történelmi jelentőségű eseményre is sor került.

1930-ban az MGYSZ kiírta az első hivatalos női bajnokságot. A MAC, az AHC, a BHC és az újonnan megalakult Vacuum Oil Company csapata nevezett be a megmérettetésre. A győzelmet a MAC hölgyei szerezték meg.

A következő évben játszották le az első hivatalos női válogatott meccset nem is akármilyen körülmények között. A Magyar Gyep hoki Szövetség 1931. május 31-re kettős válogatott meccset szervezett. Először a magyar és osztrák női válogatott, majd a magyar és svájci férfi válogatott mérte össze erejét. A szervezők az eseményre prominens személyeket is meghívtak. Így például megjelent az osztrák követ, a svájci főkonzul, az Országos Testnevelési Tanács olimpiai bizottságának vezetői és természetesen régi barátként Horthy Miklós kormányzó a feleségével. A kormányzói párt dr. Pözel István az MGYSZ elnöke fogadta. Elsőként a hölgyek léptek pályára. Az első női válogatott tagjai a következők voltak (tartalékokkal együtt): Lányi Marianne, Gaál Lászlóné, Tóth Ilona, Tóth Nadine, Grüssner Zita, Wittmann Teréz, Gáldy Éva, Benedekné Stieber Sarolta, Leitner Margit, Galló Lucy, Kertész Ada, Hlavay Erzsébet, Farkas Erzsébet és Farkas Panni. Sajnos a hölgyeknek nem sikerült jól a bemutatkozás, mivel 5:0-ás vereséget szenvedtek. Ezután következett a férfi válogatott meccse, mely váratlan sikert hozott. A magyar csapat szoros küzdelemben 3:2 arányban legyőzte a jóval esélyesebb svájci válogatottat. (A mérkőzés jelentőségét mutatja, hogy filmhíradó felvétel is készült róla.)

A magyar-svájci (3:2) válogatott gyephoki-mérkőzés egy jelenete: a sötétínges svájciak támadnak.

Az osztrák-magyar válogatott hölgy gyephoki-mérkőzés főlényes osztrák győzelemmel végződött.

Tudósítás a magyar-svájci férfi és a magyar-osztrák női meccsekről 1931-ben

Forrás: Képes Pesti Hírlap, 1931. május 31.

Az 1932-es év legnagyobb szenzációja az olimpiai bajnok indiai válogatott magyarországi látogatása volt. Ez az esemény a nagy gazdasági világválság kevés pozitív következményei közé tartozott. Az 1932-es Los Angeles-ben rendezett olimpia résztvevőinek számát igencsak megtizedelte az 1929 óta tartó világválság, mert a távol eső országok sportszövetségei a korábbiaknál kisebb létszámú küldöttségek költségeit tudták csak vállalni. (Például míg Magyarországot az 1928-as olimpián 110 sportoló képviselte, addig Los Angeles-be csak 47 fős küldöttséget tudtak kiutaztatni.) Ez a csapatsportokat különösen érzékenyen érintette. Egy ideig úgy tűnt, hogy a címvédő indiai gyeplabda-válogatott sem tud részt venni az olimpián, mely Indiában nagy társadalmi felzúdulást okozott. Gyűjtést hirdettek a költségek fedezésére, ami csak részleges sikert hozott. Az összegyűlt pénz csak a kiutazásra és ott tartózkodásra

volt elég, a hazautazásra már nem. Így az indiai csapat tagjai választhattak, hogy vagy úsznak hazáig, vagy kitalálnak valamit. Végül az a megoldás született, hogy a visszafele útra több bemutatómeccset szerveztek le amerikai és európai csapatokkal némi költségtérítés fejében. Így esett, hogy az olimpiai bajnok indiai csapat végighaknizta – és nem melleleg végigverte – a fél világot azért, hogy hazajuthasson. Ennek Európában különösen örültek, mert ha már ők nem tudtak elmenni az olimpiára, akkor legalább az olimpia jött el hozzájuk. (1932-ben a gyeplabdatornán európai ország nem vett részt, csak USA, India és Japán csapata indult.) Így történt, hogy az MGYSZ meghívására 1932. szeptember 15-én az olimpiai bajnok indiai válogatott megmérkőzött a magyar válogatottal. Az indiaiak ekkoriban bármilyen csapatot képesek voltak legyőzni és ehhez a hagyományhoz ebben az esetben is ragaszkodtak, a végeredmény 5:0. Ez a magyarokra nézve igazán hízelgő volt, hiszen a többi európai csapat nagyobb gólarányú vereséget szenvedett. Persze a teljes igazsághoz az is hozzátartozik, hogy az indiaiak Bécsből egy hosszú és fárasztó, defekttel tarkított buszos utazást követően, késve érkeztek a pályára, ahol azonnal az öltözőbe majd a pályára siettek. A korabeli tudósítások szerint az út viszontagságai megmutatkoztak az indiai játékosok mozgásán, de azért így is bemutatták tudásuk legjavát. A mérkőzést körülbelül ezer főnyi közönség, köztük számos prominens személyiség tekintette meg, de a kormányzó egyéb elfoglaltsága miatt nem tudott megjelenni. Pedig a Horthy-féle barátság néhány hónappal korábban már-már románccá mélyült, mikor a Magyar Gyephoki Szövetség – közgyűlése alkalmából – „hódoló üdvözetet” küldött a kormányzónak, aki válaszában azt „köszönettel fogadni méltóztatott”.

Viszont ott volt a meccsen Gömbös Gyula honvédelmi miniszter, aki éppen a katonai iskolák testnevelési tanrendjét igyekezett megreformálni, melyben a csapatsportok fontos szerepet kaptak. Ennek eredményeként a '30-as években rendszeresen rendeztek katonai iskolák közötti bajnokságokat, melyekről a gyeplabda meccsek sem hiányoztak.

1933. április 30-án Budapesten megszületett a magyar női válogatott első – és hosszú időre az utolsó – győzelme. Az osztrákok ellen 2:1 arányban sikerült győzni, mindkét gólt Farkas Panni ütötte.

Időközben egyesületek jöttek-mentek, voltak melyek rövid fennállás után megszűntek, de helyettük újabbak alakultak. A Hungária Hockey Club (HHC), a Ludovika Akadémia Sport Egyesülete (LASE), a Széchenyi István Hockey Club (SZHC), a Nemzeti Hockey Club (NHC) és a Kőbányai Hockey Club (KHC) újonnan csatlakozott a gyeplabdacsaládhoz. 1934-ben már tíz csapat indult a bajnokságban és kilenc csapat a szövetségi díjban.

1934-ben egy olyan dolog is történt, mely először leginkább nyelvészeink körében okozott izgalmat: megszületett a „gyeplabda” szavunk. Addig ugyanis a „gyephoki” vagy csak simán „hoki” kifejezéseket használták (különböző írásmódokkal). Ebben az évben azonban a Nemzeti Sport című újság az idegen eredetű sportszavakra egy „magyarító pályázatot” hirdetett. Erre érkezett be Gleich Ferenc javaslata, a „gyephokki” szó „gyeplabdára” való változtatására. Valószínűleg nem csak a nyelvtudósok, hanem a sportág művelőinek tetszését is elnyerte az új szó, mert az ezt követő években szép lassan elkezdett bekúszni a köztudatba, míg aztán át nem vette az uralmat.

1935-ben az MGYSZ vezetőinek örömteli gondokkal kellett megküzdeni. Annyi csapat szeretett volna nevezni a bajnokságra, hogy át kellett szervezni az addigi rendszert. A sorra alakuló új sportklubok mellett több olyan egyesület is volt, amely kettő, vagy akár három csapatot is ki tudott állítani. Ezek egy részét színes csapatokként emlegették, mivel gyakran a bajnokságban nem MHC II vagy MAC II vagy FTC II név alatt, hanem Kék-sárgák, Fekete-fehérek, Zöld-fehérek (és így tovább) néven szerepeltek. Ezért a szövetségben úgy határoztak, hogy elsőosztályú és másodosztályú bajnokságot, valamint szövetségi díjat is kiírnak. (Ez utóbbi a harmadosztálynak felelt meg.)

A férfi válogatott ebben az időszakban meglehetősen hullámzó teljesítményt nyújtott. A fentebb már említett lengyelek elleni hatgólos győzelem volt talán a válogatott legsimább mérkőzése. Az 1931-es Svájc elleni győztes meccsről már volt szó. A revansra egy évvel később Luganóban került sor, ahol a svájciak visszavágtak a korábbi vereségért és 3:1-es győzelmet arattak. A magyar csapat 1927 és 1936 között hat

meccset játszott az osztrák válogatottal, melyeken két vereség, három döntetlen és egy győzelem született.

Ilyen előzmények után jött el az 1936-os esztendő, a berlini olimpia éve. Az MGYSZ vezetői elérkezettnek látták az időt, hogy a magyar férfi gyepabda-válogatott az ötkarikás játékokon is megmérse magát. Az Országos Testnevelési Tanács (OTT) olimpiai bizottsága – amely döntött a játékokon induló sportolók számáról és összetételéről – viszont úgy látta, hogy a gyepabda-válogatott sikeres szereplésére nem sok remény van, ezért nem érné meg a ráfordított költséget, így elutasította a szövetségnek indulásra vonatkozó kérelmét. (Zárójeles megjegyzés, hogy a gyeplabdasport pénzügyi szempontból ebben az időszakban sem tartozott a központilag támogatott sportok közé. Gyakorlatilag az egyesületek a tagok befizetéseiből tartották fenn magukat.) Az elutasításba azonban sem a vezetők, sem a játékosok nem nyugodtak bele és egy tanácskozást követően azzal az ajánlattal álltak az OTT elé, hogy a szövetség és a játékosok vállalják a részvétellel együtt járó költségeket. Így már az Országos Testnevelési Tanács szigorú pénzügyi szakemberei is megengyhültek és hozzájárultak, hogy a magyar válogatott benevezzen az olimpiára és önköltségen részt vegyen rajta.

Érdeemes felidézni, hogy kik voltak a csapat tagjai. Az adott korszakban jellemző volt az idegen hangzású nevek magyarosítása, mely alól a gyepabdázók sem voltak kivételek. Mivel a későbbi tudósításokban, adatbázisokban, sportkönyvekben gyakran mindkét névváltozatot használták, így az olimpiai keret tagjainak felsorolásakor zárójelben az eredeti nevet is megadjuk:

Bácskai (Bogschütz) Béla, Berkes Zoltán, dr. Birkás Dénes (Bikár Dejan), Csák (Hircsák) István, Cseri (Cerva) László, Háray Béla, dr. Kormos (Konorót) Gyula, Lifkai (Lifka) Gusztáv, Lifkai (Lifka) Róbert, dr. Márffy-Mantuano Tamás, dr. Margó György, dr. Miklós Ferenc, Szamosi (Sztoics) Ferenc, gróf Teleki Géza, Turcsányi Zoltán. A szövetségi kapitány dr. Rudán Pál volt.

A sorsolás nem kedvezett a magyaroknak, mert az első meccsen rögtön a címvédő indiai válogatottal kellett játszaniuk. A papírformának megfelelően sima 4:0-ás indiai győzelem született. Ezután jött a Japán elleni mérkőzés. A két csapat hasonló játékerőt képviselt. A korabeli

tudósítások szerint a magyar csapat nem játszott rosszul, a meccs egyes szakaszaiban még fölényben is volt, azonban a gólokat mégis a japánok ütötték, melyekre csak egy válasz érkezett. A végeredmény 3:1-es japán győzelem. A magyar játékosok számára ez egyértelműen fájó vereség volt. 1936. augusztus 10-én került sor a Magyarország-USA mérkőzésre, mely végre meghozta a várva várt győzelmet. A magyar csapat jó játékkal 3:1-es győzelmet aratott. Sajnos ez kevés volt a csoportból való továbbjutáshoz, így már csak egy helyosztó mérkőzés maradt hátra, melyet Belgium ellen kellett megvívni. A magyar válogatott 1:0 arányban győzött, ennek ellenére nehéz megmondani, hogy hányadik helyen végzett. A helyosztókat az 5-11. helyekért játszották és különböző számítások vannak arra nézve, hogy melyik csapat milyen helyezést ért el. A legmértvadóbb talán a Nemzetközi Olimpiai Bizottság, melynek hivatalos weboldala szerint Magyarország holtversenyben a 7. helyen végzett. (A Magyar Olimpiai Bizottság honlapján annyi szerepel, hogy helyezetlen.)

*A magyar csapat tagjai.
Állósor balról : Miklós F. (sapkában), Margó dr., Kormos dr., Márffy dr., Bikár dr.
(csapatkapitány), Hárty. Térdelősor balról: Liffkai I., Szamosi, Csák, Cséri, Bácskai.*

A Belgium ellen pályára lépő magyar válogatott tagjai az 1936-os berlini olimpián

Forrás: <http://www.areshockeyclub.gportal.hu/gindex.php?pg=34387433>

Sajnos az olimpiai szereplésnek egy botrányos utóélete is volt. Arról, hogy mi történt Az Est című napilap egyik számából kaphatunk információkat: „A magyar gyephokki csapat néhány tagja úgy viselkedett az olimpiászon, hogy a csapat kapitánya, dr. Rudán Pál és gróf Teleki Géza meg sem várta a mérkőzések befejezését, hanem búcsú nélkül hazautazott Budapestre. Mikor az Országos Testnevelési Tanács elnöksége tudomást szerzett a dologról, jelentéstételre hívta fel a gyephokkiszövetséget és kijelentette, hogy addig amíg az ügyet teljes egészében ki nem vizsgálják és ítéletet nem hoznak a sportszerűtlenül viselkedő játékosokkal szemben, külföldre nem ad indulási engedélyt.” Arról, hogy pontosan mi volt az a sportszerűtlenség, melyet elkövettek nem szóltak a hírek, de mindenesetre a fentiek magyarázatot adnak arra, hogy Teleki Géza, a magyar csapat egyik legjobbja, miért nem játszott az utolsó, belgák elleni mérkőzésen. A büntetéseket hamarosan kiszabták, a válogatott pedig októberben elutazhatott Bécsbe a soron következő osztrákok elleni meccsre.

Ha ennek az időszaknak a csúcsevét kellene meghatározni, akkor kétségtelenül 1936 lenne az, és nem csak az olimpia miatt. Tavasszal a női válogatott meghívást kapott Berlinbe egy nagy nemzetközi tornára, ahol győzni ugyan nem sikerült, de ígéretes jelek mutatkoztak a fejlődésre. A középiskolai gyephoki továbbra is gyarapodott, a felnőtt országos bajnokságban sok csapat vett részt, a nagyobb egyesületek lépésről lépésre építették, szélesítették nemzetközi kapcsolataikat. Megalakult a Szent István Hockey Club (SZIHC), és ezzel – az elmúlt száz évet figyelembe véve – 1936-ban működött a legtöbb gyeplabdával (is) foglalkozó egyesület Magyarországon, az igazolt játékosok száma pedig megközelítette az ezer főt.

Ám sajnos, ha valaki a csúcsra ér, akkor onnan már csak lefelé vezet út. Persze ezt akkor még nem tudhatták, hiszen reális lehetőség volt, hogy a gyeplabda továbbra is ezen a felfelé ívelő pályán marad. Azonban egy belső konfliktus kapcsán már 1936 második felében gyülekeztek a sötét felhők.

Az MGYSZ vezetősége úgy döntött, hogy az országos bajnokság lebonyolításában 1936-tól a tavaszi-őszi fordulókról, átállnak a más

csapatsportágban bevett őszi-tavaszi fordulókra. Ez még nem is lett volna probléma, de ezzel együtt hoztak egy olyan rendelkezést is, mely szerint a II. osztályú bajnokságban nem szerepelhet egy klub első és második számú csapata is. A második számú csapat csak a Szövetségi díjért kiírt bajnokságban indulhat. Ez az egyesületek számára azért volt különösen sérelmes, mert az I. osztályú bajnokságra nem vonatkozott, tehát ott továbbra is szerepelhettek az első és második számú csapatok is. A határozat után az érintett egyesületek többsége tiltakozásul visszavonta a bajnokságra leadott nevezését és egy külön, úgynevezett „kontrabajnokságot” indítottak. A II. osztályú bajnokságban így csak négy csapat maradt. (Ez később hat csapatra bővült.) A következő évben jött el a gyeplabda-dráma második felvonása. 1937 szeptemberében hosszas, feszült vita után a szövetség úgy határozott, hogy új bajnoki rendszert vezet be. Eszerint az I. osztályba kilenc csapat nevezését fogadták el (BBTE, AHC, MHC, MAC, FTC, HHC, SZHC, KHC, SZIHC), a II. osztályban ezen klubok második csapatai (az úgynevezett színes csapatok) és az esetleges új egyesületek első csapatai, míg a III. osztályban (a Szövetségi díj helyett) a harmadik csapatok szerepeltek volna. A cél a bajnokság színvonalasabbá és izgalmasabbá tétele volt.

Az első osztályból kizárták tehát az úgynevezett színes csapatokat, mely ellen néhány egyesület azt a logikus érvet hozta fel, hogy azért indít két csapatot az első osztályban, mert ennyi ilyen szintű játékkal rendelkezik, akiknek csak így tudnak játéklehetőséget biztosítani. Ugyanakkor arra is rámutattak, hogy a korábban másodosztályban szereplő, de most feljebb sorolt egyesületek első csapatai nem ütik meg az élvonal szintjét, ezért inkább csökkenni fog a színvonal nem emelkedni. (Ez az 1937-38-as bajnoki évadban be is igazolódott.)

A szövetség vezetői azonban hajthatatlanok maradtak. Maga a törekvés dicséretes volt, de az, hogy átmenet nélkül, szinte egyik napról a másikra vezették be ezt a rendszert már kevésbé volt üdvözítő, mert komoly feszültséget okozott mind a szövetségen belül, mind az egyes csapatok között. (A III. osztályú bajnokság végül nem is indult el.)

Ráadásul az új bajnoki rendszert hosszabb távon le sem tudták tesztelni, mert a történelem közbeszólt. 1938-ban az első bécsi döntéssel Magyarországhoz visszacsatolásra került a Felvidék egy része, majd 1939

márciusában a honvédség bevonult Kárpátaljára is. Ezek az események komoly katonai mozgósítással jártak, mely a tartalékos állomány egy részének a behívását is magával vonta. A tartalékos tisztek jelentős része a polgári felső és középosztály tagjaiból állt, akárcsak a gyepplabdajátékosok többsége. Olyannyira nagy volt ez a közös halmaz, hogy az 1938-39-es bajnokság során több csapatnál is előfordult, hogy meccseket kellett lemondaniuk, vagy teljesen visszaléptek a bajnoki szerepléstől, mert a játékosok jelentős részét behívták katonai szolgálatra.

A történelem nem csak ilyen módon szólt bele a magyar gyepplabdaéletbe. A Szent István Hockey Club megszűnésében közvetetten az 1938-as első zsidótörvény is szerepet játszott. Az egyesület számos tagját érintette ez a korlátozó törvény, mely a megélhetésüket is veszélyeztette, ezért többen nem tudták vállalni a tagsággal járó költségeket és kiléptek. Így viszont az egyesület anyagi bázisa is megroppant, mely 1939-ben a megszűnéshez vezetett. Ezt Herz György az egyesület egyik alapítója nagyon diplomatikusan a következőképpen fogalmazta meg: „A megváltozott körülmények, több vezetőségi tagunk lemondása és a kisegyletek létfenntartásához szükséges anyagiak előteremtésének nehézsége kényszerített bennünket erre a kellemetlen lépésre.”

A '30-as évek legnagyobb válságát az úgynevezett pályavesztések ügye jelentette. 1938-ban két meghatározó egyesület, a BBTE és az MHC is elvesztette pályáját. Az előbbi a mai Széll Kálmán tér helyén volt, az utóbbi – a már említett – régi lóversenytéri pálya volt. Mindkét esetben a főváros vezetősége volt az, amely felmondta a bérleti szerződést, mivel a területet más célra kívánták hasznosítani. Ez a veszteség nem csak a két érintett egyesület számára volt nagy csapás, hanem azoknak a kluboknak is, akik más lehetőség hiányában ezeken a pályákon tartották az edzéseiket. Ez a bajnokság megrendezését is kérdésessé tette, mivel a MAC margitszigeti sporttelepe maradt egyedüli helyszínként, amely alkalmas volt bajnoki meccsek lebonyolítására. A pályagondok miatt a következő két bajnoki szezonban több meccset halasztottak el, mint az előző tíz évben összesen. Gyakorlatilag két évvel az olimpiai szereplést követően a sportág jövője vált kétségessé.

Ennek az időszaknak a legnagyobb vesztese a női gyeplabda volt, mely 1936-tól kezdve zuhanórepülés-szerűen redukálódott le a nullára. 1936-ban a női válogatott még nemzetközi tornán szerepelt, 1939-ben viszont egy összefoglalóban már a következőket olvashatjuk: „majdnem teljes megszűnést kell jelentenünk a hölgyek frontjáról. A sport-szerű gyeplabdázást hölgyeink abbahagyták.” Arra a kérdésre, hogy mi történt, évtizedekkel később egy 1977-es interjúban Farkas Panni, a korszak kitűnő játékosa adta meg a prózai választ: „Mi voltunk az úttörők és egyben az utolsó mohikánok is. 1936-ban, amikor legtöbben férjhez mentünk, szétszéledtek a gárdák.” Másként fogalmazva, a hölgyeknél nem gondoskodtak a megfelelő utánpótlásról.

Így értek véget „azok a '30-as évek”. Valóban sok pozitívuma volt ennek az időszaknak, sőt voltak igazán kiemelkedő pillanatai is, melyekre méltán lehetünk büszkéek. Azonban az is tény, hogy a felfelé ívelő szakaszt egy zuhanórepülés követték, és az évtized végére a sportág több szempontból is komoly válságba került. A '30-as évek első felét joggal tarthatjuk a magyar gyeplabdázás egyik legsikeresebb időszakának, de az évtized egészét aranykorként emlegetni nem felel meg a valóságnak, inkább legendának tekinthető.

„Életben maradni”

A Bee Gees zenekar '80-as évekbeli slágerének címe (angolul Staying alive) a legtömörebb összefoglalója a magyar gyeplabda 1939 és 1945 közötti időszakának. Ezek az évek valóban a túlélésről szóltak, a háborús frontok közeledtével nem csak átvitt, hanem szó szerinti értelemben is.

A pályagondok orvoslására a BBTE, az MHC és a szövetség vezetői is intenzív lobbitevékenységbe fogtak. A BBTE nem csak az adott időszak legeredményesebb gyeplabdacsapatával rendelkezett (1935 és 1944 között nyolcszor nyerték meg a bajnokságot), hanem számos más sikeres szakosztállyal és több befolyásos pártfogóval is dicsekedhetett. Így viszonylag gyorsan sikerült központi támogatást szerezni egy sporttelep megépítéséhez. 1941-re el is készült az új sportkomplexum Budapesten, a Pasaréti úton (mai Vasas Pasaréti Sportcentrum), ahol egy gyeplabda pálya is helyet kapott. Közben az MHC vezetői sem tétlenkedtek, bár nekik kicsit többet kellett küzdeni a bürokrácia útvesztőiben. Végül az egyesület a fővárostól kapott egy üres területet bérleménybe az előző pálya közvetlen közelében, a mai Dózsa György út melletti részen, ahol 1942-re – többnyire saját erőből – két pályát is ki tudtak alakítani (ezen a területen manapság a Puskás Aréna Park található). A pályagondok tehát lassan megoldódtak, de ez a néhány év a sportágra nézve drámai következményekkel járt. Az 1939 és 1941 közötti időszakban a gyeplabdával aktívan foglalkozó egyesületek száma ötre csökkent, amelyekben összesen 118 férfi és 12 nő sportolt. Csapatok hiányában megszűnt a II. osztályú bajnokság és a Szövetségi díj is. Az ország világháborúba való belépésével még tovább csökkent a bevethető játékosok száma, mert sokakat éppen a háború frontjain vetettek be, bár többségük valószínűleg inkább a gyeplabdapályát választotta volna. Ezen az sem segített, hogy 1939-ben – a megszűnt HHC játékosaiából álló – Philips Hungária SE (PHSE), 1941-ben pedig a Budapesti Korcsolyázó Egylet (BKE) is indított egy-egy csapatot a bajnokságban. A pillanatnyi fellángolás után azonban 1944-re már csak négy csapatosra olvadt a bajnokság (AHC, BBTE, MAC, MHC).

A világpolitikai helyzet, majd a háború miatt a nemzetközi kapcsolatok is beszűkültek. 1938 és 1942 között a magyar válogatott kizárólag

Németország csapatával tudott megmérkőzni. A hét találkozó mérlege négy vereség, két döntetlen és egy győzelem volt. (1942 után a háborús események miatt a válogatott nem játszott mérkőzést.) A nehézségek ellenére, „megfogyva bár, de törve nem” élt gyepplabda e hazán, egészen 1944-ig. A német megszállás a sportéletet sem hagyta érintetlenül. A Kőbányai Hockey Clubot ekkor érte utol a végzet, mivel augusztusban egy miniszteri rendelettel – valószínűleg politikai okok miatt – feloszlatták. Ebben az évben a keleti front elérte Magyarország határait és 1944 őszétől egy időre elcsendesedtek a sportpályák.

„Na akkor kezdjük újra!”

Ez a Hircsák István által kiadott jelszó jelentette egy új időszak nyitányát a háború utáni sportéletben. A világháború pusztítását követően viszonylag gyorsan kezdett éledezni a magyar sportélet. 1945 májusában már elkezdődött a sportszövetségek újjászervezése, mely sportágunk szempontjából fontos változást hozott. A gyeplabdát, a jégkorongot és a korcsolyázást összevonták egy közös szövetség égisze alá Magyar Korcsolyázó és Hoki Szövetség néven. A szervezet ügyvezető elnöke dr. Hircsák István a kitűnő gyeplabda és jégkorong játékos lett.

Egy érdekes dologra már az újjászervezés eme korai időszakában felfigyelhetünk. Már ekkor felmerült mindhárom fent felsorolt sportág esetében az „úri sport” vádja, melyet Hircsák a Népsport című újság 1945 júliusi számában a következőképpen igyekezett kivédeni: „Nem lesz többé exkluzív sport a korcsolya és a hokki. Nem csak a Belváros, hanem Angyalföld és Csepel munkás sportolóit is szívesen várjuk.” Úgy tűnik az újdonsült elnök már ekkor felismerte, hogy új idők szelei fújdognak.

Egy pillanatra álljunk meg ennél a pontnál, mert érdemes tisztáznunk, hogy az „úri sport” kifejezés mennyiben fedte a valóságot. Azért lényeges ennek felgöngyölítése, mert ez a későbbiekben hivatkozási alapként szolgált. A Rákosi Mátyás-féle kommunista diktatúra időszakában arra, hogy „kapitalista csökevényként”, a rendszerváltás után pedig, hogy „áldozati báránként” mutassák be a sportágot.

Azt korábban már láthattuk, hogy az első világháború előtt leginkább az arisztokrácia és a társadalom felsőbb köreiben váltott ki érdeklődést a sportág. A két világháború között ez annyiban módosult, hogy elsősorban a polgári (úri) felső- és középosztály tagjai kultiválták a gyeplabdát. Egyébként maga az „utánpótlási rendszer”, vagyis a középiskolai gyephoki támogatása is ezt erősítette. (Ebben az időszakban a középiskolai végzettség és az érettségi még nem volt annyira elterjedt, mint manapság. Sőt a gimnázium elvégzése komoly társadalmi rangot jelentett, ez volt az első lépcsőfok a polgári középosztályba való kerülés útján.) Maguk az egyesületek is igyekeztek megválogatni a tagjaikat. Például a BBTE csak érettségivel rendelkező személyeket vett fel a

soraiba. A gyeplobda egyesületek egyúttal a társasági élet színterei is voltak. Szinte mindegyik klub rendezett rendszeresen bálakat, vacsorákat, fogadásokat, amelyek a jómódú polgári életmód szerves részét képezték. Tehát a két világháború közötti időszakban a gyeplobda valóban egyfajta exkluzív, elitista jellegű sportnak számított. Vagyis az „úri sport” kifejezés tulajdonképpen igaz volt. (Ez nem egyedi jelenség. Például Angliában, Hollandiában, Belgiumban vagy Dél-Afrikában manapság is megfigyelhető a sportágban bizonyos fokú elitista szemlélet. Sőt Hollandiában a mai napig komoly hagyománya van, hogy bizonyos üzleti körök képviselői a fajsúlyos döntésekről szóló informális egyeztetéseket gyephokimeccsek közben intézik.)

Persze az már nem mindegy, hogy ezt az egyes időszakokban hogyan használták fel. Az 1950-es években a kommunista diktatúra erre hivatkozva igyekezett elsorvasztani a sportágot. Az 1956-os forradalmat követő, Kádár János nevével fémjelzett államszocialista rendszerben is előkerült néha az „úri sport” kifejezés, de a források alapján határozottan úgy tűnik, hogy ez nem játszott meghatározó szerepet a sportág megítélésében. Ha a kádári 3T (támogatott, túrt, tiltott) rendszerébe kellene beilleszteni, akkor leginkább a túrt kategóriába sorolhatnánk a gyeplobdát, vagy talán találhatóbb lenne a közömbös kifejezést használni. A politikai vezetés nagyjából úgy lehetett a gyephokival, mint az öreg székely az általa először látott jégheccsel: „ha ez nektek jól esik, akkor csináljátok”. Az tény, hogy nem tartozott a kiemelt sportágak közé, de azt sem lehet állítani, hogy központilag szándékosan akadályozták volna a fejlődését. Az 1970-es és 1980-as években a magyar gyeplobda egyértelműen rosszabb helyzetben volt, mint a '30-as évek elején, de lényegesen jobb helyzetben, mint a '30-as évek végén.

Ezt azért kell leszögeznünk, mert a rendszerváltás utáni időszakban gyakran hangzott el, hogy a gyeplobdát, mivel „úri sportnak” tartották szándékosan elnyomták a kommunizmus teljes időszaka alatt. Ez az 1950-es évekre igaz, utána viszont már nem. A gyeplobdasport akkori vezetői talán a saját védelmük érdekében hivatkoztak erre a dologra, mivel elmaradtak a nagy sikerek. Pedig erre nem volt semmi szükség, mert nekik (is) köszönhetően sok olyan kis eredményt sikerült elérni, melyre igazán büszkék lehettek és lehetünk mind a mai napig.

Ideje továbblépnünk és megismerkednünk új időknek, új bajnokaival. 1945-46 folyamán több egyesület is újjászerveződött. Voltak, melyek a régi formában folytatták tevékenységüket (FTC, MHC, SZHC, BKE), a Nemzeti Torna Egylet (NTE) pedig újonnan csatlakozott a gyeplabdasporthoz. Érdekes a BBTE esete, amely még benevezett az 1946-47-es bajnokságra, de az indulás előtt visszalépett és a Budai Kinizsi Torna Egylet (BKTE) indult el helyette. Ha megnézzük a játékosok névsorát, akkor azt láthatjuk, hogy a BKTE gyakorlatilag átvette a BBTE csapatát. A háború utáni első bajnok is a BKTE csapata lett, megelőzve az MHC-t.

1947-ben kísérlet történt a középiskolai gyeplabdai újjáélesztésére is. A Központi Iskolai Sport Egyesület (a KISOK utódja) bajnokságot szervezett középiskolák számára, melyen három iskola csapata vett részt. Sajnos ennek a kezdeményezésnek aztán nem lehetett folytatása.

Az 1947-től elinduló központosítási törekvések a sportéletet sem hagyták érintetlenül. Ennek következménye volt, hogy 1948 elején a belügyminiszter „a Magyar Korcsolyázó és Hockey Szövetség önkormányzatát felfüggesztette és a Szövetség ügyeinek vitelére Mestyán János budapesti lakost miniszteri biztosként kiküldte”. Mestyán – aki maga is sportember volt – a szövetségen belül a gyeplabda ügyeinek intézésével Kovács Istvánt és Moser Istvánt (a BKE két kitűnő játékosát) bízta meg.

Miközben egyre több sötét felleg gyülekezett a gyeplabda felett, egy reménysugár is megmutatkozott. Ebben az időszakban került a magyar válogatott a legközelebb ahhoz, hogy újra részt vehessen az olimpián. 1947-48-ban kifejezetten jó formát mutatott a csapat. Tizenkét hónap alatt öt mérkőzést játszott: Csehszlovákia ellen egy vereség, egy döntetlen, Ausztria ellen két győzelem volt a mérleg, Svájcot pedig idegenben sikerült legyőzni. A válogatott szempontjából ez az egy év sikeresebb volt, mint az 1936-os olimpia előtti időszak. A válogatott keret tagjai között ott találjuk az egykori olimpiai csapat számos tagját (Bácskai Béla, Szamosi Ferenc, dr. Bikár Dejan, dr. Miklós Ferenc, Háray Béla, dr. Hircsák István, dr. Konorót Gyula, dr. Margó György, Turcsányi Zoltán), de más rutinos játékosok is szerepet kaptak (Boncz László, Kneusel Emil,

Telepi Miklós), és az új generáció képviselői is pályára léptek a mérközéseken (pl.: Borbás Pál, Saáry Béla, Papp Zoltán, Somlai József, Lippói Róbert). A jó eredményeket látva a szövetség jelezte a Magyar Olimpiai Bizottság (MOB) felé, hogy nevezni szeretne az 1948-as londoni olimpiára. Úgy tűnik a MOB is meggyőzőnek találta a válogatott teljesítményét és első körben támogatta a nevezést. Legalábbis erre utalnak azok az 1947-es tudósítások, melyek szerint a MOB-nak a résztvevőket tartalmazó – az olimpia rendezőbizottságának kérésére összeállított – listájában ott szerepelt a gyeplabda-válogatott is. Azonban 1948 márciusában aggodalomra adhatott okot, hogy a Magyar Kommunista Párt lapjában, a Szabad Népből arról cikkeztek, hogy bár a gyeplabda az elmúlt időszakban valóban ért el szép eredményeket, de az olimpián nem számíthat nagyobb sikerekre, ezért a várható eredmény nem érné meg a csapat kiutaztatásának költségeit. Talán ennek ellensúlyozására tartotta szükségesnek Mestyán János, hogy miniszteri biztosként 1948 áprilisában a Magyar Kommunista Párt egy másik lapjában, a Szabadságban egy támogató nyilatkozatot tegyen a válogatott olimpiai szereplése mellett. 1948 júniusában az Országos Sporthivatal (OSH) táviratban elküldte Londonba az olimpiai nevezéseket, melyben továbbra is ott szerepelt a gyeplabdacsapat. Néhány nap múlva megtörtént a gyeplabdatorna beosztásának sorsolása, mely szerint a magyar válogatott Csehszlovákiával, Nagy-Britanniával és Spanyolországgal került egy csoportba. Ehhez képest 48 órával később hidegzuhanyként érte a sportág kedvelőit a hír, hogy az OSH vezetői úgy döntöttek a gyeplabdázókat nem küldik ki az olimpiára. Az indoklás a következő volt: „A gyeplabdázók nemzetközi mérközéseiken váltakozó sikerrel szerepeltek. A gyeplabdacsapat azonban Magyarországon nem nyugszik tömegeken, nem érint tömegeket. Ha a nemzetközi erőviszonyokat nézzük, meg kell állapítanunk azt, hogy a magyar gyeplabdacsapatnak a legjobb esetben is csak egy hatodik helyre lehetett volna esélye. De még ez sem bizonyos, hiszen a nyugati országok gyeplabdázóit nem ismerjük.”

Ez a vonat elment, sajnos szó szerint.

„Az élet nem habos torta!”

Azt, hogy a valóságban mit is jelentett a fenti, A tanú című filmben Virág elvtárs szájából elhangzó mondat, sajnos a gyeplabdásoknak is meg kellett tapasztalniuk. 1945-től kezdve a magyar sportéletben – először lassú, majd egyre gyorsuló ütemű – központilag irányított átalakulás vette kezdetét. A folyamat sebessége a Magyar Kommunista Párt térnyerésével egyenes arányban változott. A gyeplabdára nézve ez határozottan negatív következményekkel járt.

Az első jelek már 1945-ben mutatkoztak. A Magyar Athletikai Clubról, amely 1907 óta fontos szereplője volt a magyar gyeplabdaspornak, 1945-ben egyetlen dolgot tudtak feljegyezni: a megszüntetését. A politikai vezetők úgy ítélték meg, hogy a MAC a Horthy-féle rendszer sportpolitikájának egyik zászlóshajója volt, ezért a „dolgozók országában” nincs helye. Hasonló okokból, hasonló sors jutott a BBTE-nek, amely ugyan megkísérelte az újjáalakulást, de 1947-ben központilag véglegesen feloszlatták. A Pasaréti úton lévő sporttelepet 1948-ban a Vasas Sport Club kapta meg. 1947-ben a bajnoki címvédő Budai Kinizsi TE gyeplabdacsapata testületileg átigazolt a Vasasba és 1948-ban ezen a néven szerezte meg a bajnoki címet. Még ebben az évben – miután a pasaréti úti gyeplabdapályát átalakították atlétikai pályává – a csapatot a Háztartási Bolt Sportegyesület vette át a Vasastól.

1949-ben ugyancsak a felszámolás sorsára jutott a Széchenyi István Hockey Club és a Nemzeti Torna Egylet, a BKE pedig a gyeplabdaszakosztályától vett búcsút. Ezek a csapatok különböző érdekes nevű egyesületekben próbálták tovább úzni ezt a sportot (pl.: Meteor MALLERD, Erdőközpont, Kőbányai Lombik, Budapesti Szikra). A BKE egykori csapata 1950 őszen az Építők KSE-ben talált végleges otthonra. A sportklub neve 1951-től Budapesti Építők-re változott és a következő évtizedek egyik meghatározó egyesületévé vált.

Az FTC 1950-ben beolvadt az Élelmiszeripari Dolgozók Országos Szakszervezete Sport Egyesületébe, így a csapat ÉDOSZ SE néven szerepelt a bajnokságban. Aztán 1951-ben már Budapesti Kinizsi elnevezés alatt találhatjuk meg a bajnoki tabellán, és 1953-ban ezen a néven szerezte meg a bajnoki címet.

Tragikomédiába illő sors jutott az MHC csapatának. A klub még elkezdte az 1947-48-as szezont, de már nem érte meg fennállásának 30. évfordulóját, mert 1948 első felében feloszlatták. A gyepabdázók átléptek a MAFC csapatába. Így fejezték be a szezont és kezdték el a 1948-49-es bajnokságot. Azonban a MAFC-ot hamarosan átalakították, új nevet kapott, és a gyepabdának az új szervezetben nem volt helye, ezért a csapat ezt a szezont már az MTK színeiben fejezte be. Ezzel azonban még korántsem ért véget a vesszőfutásuk. 1950-ben az MTK-t átnevezték Textiles SE-re és a gyepabdacsapat ilyen néven nyerte meg a bajnokságot. (1950-től újra tavaszi-őszi rendszerben bonyolították le a bajnoki meccseket.) A következő évben a Textiles SE-ből Budapesti Vörös Lobogó lett. Azonban a gyephokit nem kívánatos sportnak nyilvánították az egyesületben, ezért a csapat testületileg átlépett a Budapesti Postás Sport Körbe és már ilyen néven nyerte meg az 1951-es és 1952-es bajnokságot. Aztán 1954 végén a Lokomotív (korábbi BVSC), az Előre és a Postás egyesületeket Törekvés néven egyesítették, és 1955-ben a gyepabdások már ilyen színekben szerezték meg újra a bajnoki címet.

A fentiek alapján megállapíthatjuk, hogy egy gyepabdacsapat nem vész el, csak átalakul. A sok átalakítás és névváltoztatás háttérben pedig az a kommunista sportpolitikai koncepció állt, mely szerint az önálló sportegyesületeket meg kellett szüntetni és mindegyiket egy-egy nagy állami vállalat, intézmény vagy szakszervezet fennhatósága alá kellett vonni. A hivatalos verzió szerint, így kívánták megvalósítani, hogy a sport a nagy tömegek számára elérhetővé váljék. Ténylegesen ezáltal központilag jobban lehetett ellenőrizni (és megfigyelni) a sportéletet és annak szereplőit. Például az olyan gyanús, „úri sportot” űző egyéneket, mint amilyenek a gyepabdások voltak. Rákosi Mátyás, azaz „Sztálin legjobb magyar tanítványa” – ahogyan szerényen saját magát nevezte – nem bánt kesztyűs kézzel az ilyen „reakciós elemekkel”, így a gyepabda hívei annak is örülhettek, hogy szeretett sportjuk nem jutott a golf sorsára, amelyet 1951-ben betiltottak.

A magyar válogatott 1949-ben Budapesten látta vendégül a csehszlovák csapatot. Az összecsapás 2:0 arányú magyar győzelemmel végződött. Akkor még valószínűleg senki sem gondolta, hogy hosszú

időre ez lesz a nemzeti csapat utolsó fellépése. Sőt a gyepabda hívei hamarosan kénytelenek voltak rájönni, hogy az élet valóban nem habos torta, mert szép lassan a legtöbb sportegyesületből – felsőbb nyomásra – kiszorították a gyephokit. 1954-ben már csak négy csapat indult a bajnokságban, majd a következő évben a Bp. Kinizsi és a Bp. Szikra is megszüntette a gyepabda-szakosztályát. 1956-ra már csak két egyesület maradt, ahol még létezett gyepabdacsapat: a Bp. Építők és a Törekvés. Így ebben az évben a bajnokságot sem tudták kiírni. Úgy tűnt Magyarországon a gyepabda sírba szállt.

Magyarország - Csehszlovákia válogatott mérkőzés 1949-ben

Forrás: Fortepan/Kovács Márton Ernő

„Ha ez nektek jól esik, akkor csináljátok”

A fenti – korábban már idézett – mondat mutatja be talán legszembetűntetesebben az 1956-os forradalom után kialakuló államszocialista rendszer gyep labdához való viszonyulását. A Kádár-rendszer által hirdetett jelszó, mely szerint „aki nincs ellenünk, az velünk van”, a gyakorlatban azt jelentette, hogy amíg valaki nyíltan nem bírálja a fennálló politikai rendszert, addig – némi túlzással – azt csinál, amit akar. Ez a hozzáállás a gyep labdasportra is érvényes volt. Központilag nem akadályozták sem a szövetség, sem az egyesületek tevékenységét, de ugyanakkor nem tartozott a kiemelt sportok közé. Azt nem lehet állítani, hogy ebben az időszakban a sportág egyáltalán nem kapott pénzügyi támogatást, de tény, hogy általában a legkevesebb támogatásban részesülő sportok közé tartozott. Gyakorlatilag a gyep labda ekkor (is) önfenntartó módon működött.

A tetszhalál állapotába került sportág már 1957 tavaszán életjeleket mutatott. A szövetség – hasonlóan a többi sportszervezethez – a Magyar Testnevelési és Sport Tanács felügyelete alatt kezdhette újra működését immár Magyar Gyep labda Szövetség néven. Az elnök Konorót Gyula, a főtitkár Moser István lett.

A bajnokságba öt együttes nevezett be. A Törekvésből kivált és újjáalakult a Budapesti Vasutas Sport Club (BVSC) és a Bp. Postás csapata. Az Építők Rózsa Ferenc Sport Kör és a Délbudai Sport Kör új csapataiban többnyire régi játékosok ütötték a labdát, a Bp. Építők pedig megnyerte az első bajnokságát. 1957 őszén alakult meg a Budai Pedagógus Sport Kör (mely gyakran Szabadsághegyi Pedagógus néven indult a bajnokságban) és a Kinizsi Sörgyár Sport Kör csapata, melyek a következő évtizedek bajnoki küzdelmeinek fontos szereplői voltak.

A szövetség kezdeményezésére újraindultak a vidéki bemutatómeccsek. Az ebbe fektetett idő, pénz és energia kifizetődni látszódott, mert végre megvalósult az, amit még a '30-as években sem sikerült elérni: 1961-ben két vidéki együttes, a Ceglédi VSE és a Gödöllői Vasas csapata is csatlakozott a bajnoksághoz. 1961. április 30-án került sor a történelmi összecsapásra, amikor hivatalos bajnoki meccsen két vidéki csapat mérkőzött meg egymással. A meccset a hazai pályán játszó

Cegléd nyerte meg 2:0 arányban. Sajnos ez azonban múltó dicsőségnek bizonyult, mert a ceglédiek a következő évben nem tudtak elindulni a bajnokságban. 1963-ban újra beneveztek, de vagy a pályával, vagy az utazással, vagy a játékosok számával akadt gondjuk, így a kínlódással teli szezon után a ceglédi gyeplabda csendben kimúlt. A Gödöllő viszont a következő három évtizedben stabil tagja volt a bajnokságnak és esetenként szép sikereket is elkönnyvelhetett.

Az 1960-as években a csapatok száma is stabilizálódott. Átlagosan 6-7 együttes vett részt a bajnoki küzdelmekben. Persze azért némi „átrendeződésre” ebben az időszakban is sor került. 1966-ban megszűnt az Építők Rózsa Ferenc SK, de helyette 1967-ben a MÁVAUT Sport Kör csapata csatlakozott a bajnoksághoz. Aztán amikor a BVSC 1968-ben megszüntette az egyébként sikeres gyeplabdaszakosztályát, a játékosok nagy része a MÁVAUT-hoz igazolt, mely így jelentősen megerősödve 1969-ben rögtön a második helyen landolt. Ez az évtized azonban elsősorban a Bp. Építőkről szólt. 1959 és 1969 között kilencszer nyerték meg a bajnokságot. Csupán kétszer tudták őket letaszítani a trónról. 1961-ben a Kinizsi Sörgyár, 1965-ben a BVSC szerezte meg az első helyet.

A szövetség 1960-ban elindított egy kispályás bajnokságot is, melyet aztán egészen 1981-ig évről-évre megrendeztek. 1967-től kispályás ifjúsági bajnokságot is kiírtak, mely gyakran az egyetlen rendszeres játéklehetőséget jelentette az utánpótláskorúak számára, mivel nem minden egyesület tudott egy nagypályás csapatra elegendő ifjúsági játékost kiállítani. Az utánpótlás problémája végigkísérte ezt az időszakot. A középiskolai gyephoki, amely korábban a fő utánpótlás bázist jelentette 1948-ban megszűnt. Az 1956-ot követő évtizedekben sajnos ezt nem sikerült újjáéleszteni. Az 1950-es évek elején azért, mert nem lehetett, 1956 után viszont azért, mert az iskolák vezetői inkább a népszerűbb és kevésbé eszközigényes sportágakat (pl.: foci, kézilabda, kosárlabda) preferálták. Persze akadt azért kivétel is, méghozzá Konorót Gyula személyében, aki nem csak az MGYSZ elnöke, és a Bp. Építők vezetője, hanem civilben tanár, majd 1956 és 1974 között az I. István Gimnázium (a mai Szent István Gimnázium) igazgatója is volt. Ő kérlelhetetlenül bevezette az iskola sportprogramjába a gyeplabdát, és fáradhatatlanul

toborozta a diákokat a sportág számára. Az egykori tanulók körében legendák keringtek arról, hogy gimnáziumi tanulmányai során szinte senki nem úszta meg, hogy legalább egyszer ne fogjon a kezébe gyepblabdaütőt. Így került ifjú korában hosszabb-rövidebb időre kapcsolatba a sportággal például Feledy Péter rádió- és tévériporter, Koltay Gábor filmrendező, vagy Ipacs László zenész. Koltay a következőképpen emlékezett vissza erre az időszakra: „nehezen lehetett ellenállni, amikor az iskolaigazgató a jövő gyepbladásait igyekezett toborozni az osztályban. Többedmagammal kipróbáltam ezt a sportágot is, utólag bevallva, nagy ambícióval, de kevéske eredménnyel.” Az iskola egy másik diákja, Bódy Gábor – aki szintén filmrendező lett – egy önéletrajzában így írt Konorót igazgató úrral való kapcsolatáról: „Az iskola igazgatója a gyephoki ligavezető Építő csapatát patronálta, én viszont a konkurens Kinizsi Sörgyár csapatában játszottam, ami olykor feszültségekhez vezetett.” Hiába, mégiscsak „minden szentnek maga felé hajlik a keze”, idézhetjük a régi mondást. Természetesen az igazgató úr két fiának a sorsa is – valószínűleg már a születésükkor – elrendeltetett. Konorót Gábor és Ferenc viszont – Koltay Gáborral ellentétben – nagyszerű gyephoki játékosá váltak. (Érdekességként említhetjük, hogy az 1936-os olimpiai csapatból nem csak Konorót Gyula gyermekei lettek gyepbladások, hanem Bogschütz Béla fiai, István és Károly, valamint Cerva László fia, az ifjabb László is folytatta az apai örökséget.)

Persze azért a többi egyesület is igyekezett behúzni a fiatalokat a sportágba és ezeknek az erőfeszítéseknek köszönhetően a '70-es évek első felétől kezdve már rendre találkozhatunk ifjúsági válogatott meccsekkel is a híradásokban.

Az utánpótlás nevelés tekintetében több kiemelkedő személyt is meg kell említenünk. Raubinek Tibor a Kinizsi Sörgyár csapatával nyert bajnokságot 1961-ben, majd a Budai Pedagógusnál nevelte a fiatalokat. Több olyan játékos is kikerült a keze alól, akik a válogatottságig vitték és nem mellesleg a fia Raubinek Gábor a '80-as évek egyik meghatározó játékosává vált. Kner János a Ferencvárosban kezdte a sportot, 1954-ben nyert bajnokságot a Bp. Szikra Sport Körrel, majd játékos-pályafutása befejeztével minden erejével az utánpótlás-nevelés felé fordult és több különböző klubnál is irányította az utánpótlás munkát. Fia Kner II. János

is remek válogatott játékos lett. Később dolgozott az utánpótlás és a felnőtt válogatottak szakmai vezetésében is a '70-es '80-as és '90-es években. 2001-ben a sportért végzett munkájáért az MGYSZ életműdíjjal tüntette ki. Farkas Tamás 1948-ban a Vörösmarty Gimnázium csapatánál ismerkedett meg a gyeplabdával, ahol Teleki gróf unokaöccsével játszott egy csapatban. Első egyesületei a Törekvés és a BVSC voltak, de játszott a MÁVAUT, a Volán, a XVI. kerületi Tanács és a Tabán csapataiban is. Sokszoros válogatott, magyar bajnok, generációk nevelője és példaképe volt. A '80-as években, a Tabán színeiben nagy szerepet játszott a női vonal újraindításában is.

1957-től a szövetség nagy erőket mozgósított, hogy a magyar gyeplabda újra bekerüljön a nemzetközi vérkeringésbe. Kilencéves szünet után, 1958-ban játszhatott újra hivatalos mérkőzést a magyar válogatott. Az ellenfél Lengyelország volt, a végeredmény 7:0-ás vereség. A '60-as években a válogatott váltakozó sikerrel szerepelt, de ebben az időszakban is születtek kiemelkedő eredmények. A legnagyobb sikert 1966-ban könyvelhette el a magyar gyeplabdacsapat. A válogatott óriási meglepetésre megnyerte a Torinóban megrendezett négy csapatos nemzetközi gyeplabdatornát, a Zovato-kupát. A magyar csapat Belgiummal 1:1-es döntetlent játszott, Olaszországot 1:0-ra, Portugáliát pedig szintén 1:0-ra győzte le.

Magyarország - Olaszország válogatott mérkőzés 1966-ban

Forrás: Sportélet, 1966. november (II. évfolyam, 11. szám), 34.

A '60-as évektől a klubok is kezdték újra kiépíteni a nemzetközi kapcsolataikat, természetesen – a kor elvárásainak megfelelően – elsősorban a „baráti államok”, vagyis a szocialista tömb országainak egyesületeivel.

Az 1970-es évek egy fontos újítással kezdődött. A szövetség vezetői már 1968 óta foglalkoztak azzal a gondolattal, hogy Magyarországon meg kellene honosítani a gyeplabda teremben, kézilabdapályán játszott változatát. Más országokban is próbálkoztak már ezzel a verzióval, mely a magyar vezetők figyelmét is felkeltette, főként azért, mert így a téli holszezonban is játékban maradhattak a csapatok. A szövetség 1971-ben kísérleti jelleggel kiírt egy teremkupaát, melynek a budapesti Játékcsarnok (mai nevén Körcsarnok) adott otthont. Valószínűleg a „tesztüzem” jól sikerült, mert 1973-tól rendszeresen megrendezték a terem bajnokságot is. Ez a kezdeményezés a szövetség részéről kiváló döntésnek bizonyult, mert a teremhokihoz minden feltétel adott volt (pálya, játékosok, kisebb utánpótlásigény), hogy akár klub szinten, akár a válogatottal nemzetközi sikereket is el lehessen érni. Ez aztán be is bizonyosodott. Végigtekintve az elmúlt évtizedeken, megállapítható, hogy a magyar gyeplabdásport teremben lényegesen sikeresebb volt, mint nagypályán.

Persze ennek megvolt az oka, hiszen amíg a teremhokihoz minden feltétel adott volt, addig a nagypályás változatnál a legfontosabb dolog hiányzott: a pálya. Már korábban láthattuk, hogy a pályagondok a '30-as évek végétől jelentkeztek, melyek 1945 után tovább fokozódtak. Az egyesületek megszüntetésével a pályák is elvesztek a sportág számára, folyamatos pályakeresésre és ideiglenes megoldásokra kényszerítve a csapatokat és a szövetséget. Ez a helyzet 1956 után némileg rendeződött, de korántsem kielégítő módon. A régi lóversenytér helyére 1953-ban megépült a Népstadion (a mai Puskás Aréna elődje), amely mellé létesült egy edzőpálya is. Ez nagyjából ott volt, ahol a '40-es években az MHC pályáit is kialakították (mai Puskás Aréna Park). 1957-től a gyeplabdások is használhatták ezt az edzőpályát és a bajnoki meccsek is többnyire itt zajlottak. Aztán 1961-től már az Építők népligeti sporttelepén és Gödöllőn is játszhattak meccseket, majd a következő években fokozatosan minden egyesület igyekezett a saját pályáját kialakítani. Ez

így jól hangzik, a probléma viszont az volt, hogy egyik helyszín sem volt igazán alkalmas gyepabdázásra. Ezek lényegében focipályák voltak, viszont a gyephoki számára legideálisabb az úgynevezett „birkarágtá gyep” volt (ezt a „szakkifejezést” külön köszönöm Ferenczi Ferencnek, az MGYSZ jelenlegi alelnökének). Ez az egészen rövidre lenyírt fűvet jelenti, rövidebbet, mint ami a focipályákon szokott lenni. Azt is hozzá kell tennünk, hogy a játékosok gyakran már annak is örültek, ha egyáltalán fűvet találtak a játéktéren, mert többségében – mint a Népstadion edzőpályája – salakos borításúak voltak.

Kinizsi Sörgyár - Bp. Postás bajnoki mérkőzés salakon 1971-ben

Forrás: Képes Sport, 1971. május 25., 29.

A '70-es évek a bajnokságban kiegyenlítettebb küzdelmet hozott. Elsősorban az Építők, a Kinizsi Sörgyár, és a MÁVAUT (1974-től Volánbusz SC néven) harcolt az első helyekért, de az évtized végére a Budai Pedagógus és a Gödöllő csapata is felzárkózott az élvonalhoz. 1970 és 1980 között a Kinizsi Sörgyár háromszor (1970, 1971, 1972), a MÁVAUT majd az utód Volánbusz SC szintén háromszor (1973, 1975, 1978), a Bp. Építők pedig ugyancsak háromszor (1974, 1977, 1979) szerezte meg a bajnoki címet. Ezt a sormintát csak a Budai Pedagógus

tudta megtörni 1980-ban egy nagyon izgalmas bajnokság során, amikor az utolsó meccsen, az Építőket megelőzve szerezte meg a bajnoki címet.

Az 1970-es években volt egy rövid kísérlet a női szakág újjáélesztésére is. Ez Raubinek Tibor nevéhez kapcsolódott, aki a Budai Pedagógus Sport Kör égisze alatt próbált életet lehelni a női gyephokiba. A játékosok toborzására egy sajátos módszert alkalmaztak, mivel a csapattagok nagy részét a fiatal férfi játékosok barátnői alkották. A lányok a kispályás fiú utánpótlás bajnokságban is indultak, azonban megfelelő ellenfelek és további női csapatok hiányában a kezdeményezés elhalt.

Az 1970-es években a válogatott sok meccset játszott sajnos kevés sikerrel. 34 mérkőzésen 25 vereség, 3 döntetlen, és 6 győzelem született. 1970-ben a nemzeti csapat részt vett a brüsszeli Európa-bajnokságon, amelynek nagy reményekkel indult neki. Máig ez az egyetlen csapatunk, mely A-csoportos Európa Bajnokságon szerepelt. A válogatott tagjai a következők voltak: Almási Sándor, Csipka László, ifj. Cerva László, Farkas György, Hamikus Ferenc, Herberth Attila, Hermann János, Jónás László, Konorót Gábor, Losonci György, Masa István, Nagy József, Petró Károly, Szöllősi Ferenc, Újvárossy Ferenc. A csapat Konorót Gyula és Moser István irányításával készült fel. A szövetség vezetői a legjobb nyolc közé várták a válogatottat, ám hamarosan szembe kellett nézniük a realitásokkal. A csapat nem játszott rosszul, szoros meccseket vívtak, a játékosok pedig tudásuk legjavát adták. Azonban végül mindig megmutatkozott a lényegesen jobb körülmények között készülő ellenfelek magasabb technikai tudása. A válogatott tizenkilenc indulóból a 17. helyen végzett.

Ebben az évtizedben az olimpiai szereplés szinte elérhetetlen távolságra került, egészen addig, amíg a világpolitikai események következtében fel nem csillant egy reménysugár.

Az 1980-as moszkvai olimpiát az USA és szövetségesei az afganisztáni szovjet bevonulás miatt bojkottálta. Ez a gyeplabdatornát érintette a legérzékenyebben, mert a visszalépések miatt nem maradt elég résztvevő. A szovjet szervezők pánikszzerűen igyekeztek új csapatokat találni. Elsősorban a „szocialista tömb” országai jöhettek szóba, így a Magyar Gyeplabda Szövetséghez is megérkezett a meghívó. Arról, hogy

ezután pontosan mi történt ellentmondó információkkal rendelkezünk, melyek mindegyike utólagos forrásból származik. A 2002-ben megjelent Magyar Sport Enciklopédiájában csupán annyi szerepel, hogy „a szövetség vezetői nem éltek a lehetőséggel”, míg a Nemzeti Sport egyik 2008-as cikke szerint szervezési hibák miatt nem tudott elutazni a válogatott. Egy 1995-ös, szintén a Nemzeti Sportban megjelent interjúban viszont – melyet Szöllösi György sportújságíró készített Roska Jánossal és Puskás Györggyel az MGYSZ akkori elnökével és főtitkárával – a következő meglehetősen rejtélyes mondatokat olvashatjuk: „Jellemző az akkori sportvezetésre – s ez a magyar gyeplabda egyik jóvátehetetlen tragédiája –, hogy a moszkvai olimpián egyszerűen nem indítottunk csapatot, pedig lett volna rá lehetőség. [...] Teljesen nevetséges, máig érthetetlen indokokkal hiúsították meg a magyar gyeplabda válogatott kiutazását.” Arról, hogy mi volt ez az indok gyeplabdás berkekben a következő verzió ismert: mikor az MGYSZ vezetősége a központi sportvezetés támogatását kérte az olimpiai részvételhez az a döntés született, hogy a gyeplabdacsapat helyett inkább valamelyik lovas sporthoz utaztatnak ki egy plusz lovat. Egy másfajta változatot olvashatunk a Napi Gazdaság című újság egyik 2001-es számának hasábjain: „Óriási lehetőséget kaptunk azonban 1980-ban, Moszkvában, az úgynevezett csonka olimpián. Az amerikaiak tüntető távolmaradása miatt kevés csapat jelentkezett. Ezért a Hockey Világszövetség felajánlott egy helyet az indulók között. Ám a magyar szövetség akkori főtitkára visszautasította a lehetőséget, mondván, ahol ő hat évet hadifogságban töltött, ott nem versenyez a magyar csapat!” Itt álljunk meg egy pillanatra. Ebben az időszakban Cerva László, az 1936-os olimpiai csapat egykori tagja volt a szövetség főtitkára, aki mind játékosként, mind sportvezetőként hosszú évtizedek óta rendkívül sokat tett a magyar gyeplabdásportért. Azt a kijelentést, hogy a főtitkár – a sportág elkötelezett híveként, olimpikonként és sportvezetőként – egy ilyen indokkal akadályozta volna meg a magyar válogatott olimpiai szereplését érdemes fenntartásokkal kezelni. (Ezt ugyancsak nehéz elképzelni, az akkori elnök Konorót Gyuláról.) Ráadásul a következő évben éppen Cerva jelentette be a sajtóban, hogy a válogatott részt vesz Leningrádban a szocialista országok teremtoráján. Vagyis 1980-ban megakadályozta

volna az olimpiai részvételt, hogy aztán egy évvel később, egy lényegesen kisebb jelentőségű szovjet rendezésű sporteseményen szerepeljen a válogatott? Ez legalábbis furcsa. Az nem lehetséges, hogy szimplán – ahogyan korábban is – pénzügyi okok miatt maradt itthon a válogatott? Lehet, hogy egy újabb legendával van dolgunk? Akárhogyan is történt az biztos, hogy a magyar válogatott a moszkvai olimpián nem vett részt.

A '80-as évek teljes mértékben az Építők dominanciájáról szólt. A klub 1981 és 1990 között mindegyik nagypályás és terem bajnokságot megnyerte. A Kinizsi Sörgyár 1986 végén megszüntette gyeplabdaszakosztályát, de a Novitax Spartacus SE sietett a gyephokisok segítségére, amely átvette a csapatot. Csatlakozott a bajnoksághoz az Auras SE, majd a Hungária SC gárdája is. Ez utóbbi 1987-től a Tabán SC színeiben indult a bajnokságban. Örvendetes fejlemény volt, hogy ebben az időszakban az ifjúsági terem bajnokságot is rendszeresen meg tudták szervezni, sőt néhány évben a serdülő korosztálynak is kiírták a bajnoki küzdelmeket.

Hosszú szünet után a hölgyek is újra színre léptek. 1984-ben a kecskeméti Delikát Édesipari Kiszövetkezet Sport Clubján belül női gyeplabdaszakosztály alakult. Rögtön fel is tehetjük a kérdést, hogyan kerül egy női gyeplabdacsapat Kecskemétre? A válasz: sehogy. Arról, hogy pontosan mi történt idézzük fel Zsuppán Dezsőné Hámos Juditnak, a szakosztály megszervezőjének a szavait: „Az egész ötlet onnan jött, hogy az egyik kollégám a Kőbányai Sörgyár gyeplabdacsapatában játszik. Dr. Hegedűs Lajosról van szó. Ő addig ecsetelte a sportág szépségeit, amíg kíváncsiságból kimentem egyik mérkőzésükre. Kapásból megtetszett a dolog, olyannyira, hogy magam is kedvet kaptam hozzá. Elhatároztam, hogy jelentkezem az egyik női gyeplabdázó klubnál.” Mivel azonban Magyarországon ilyen nem volt, így „jobb híján alakítottam ilyet. Elkézdtem a kilincselgetést. A gyeplabda szövetségnek csak annyi kikötése volt, hogy szerezzünk egy olyan egyesületet, amelyik befogad és magára vállal minket. Azért mondom többes számban, mert akkor már javában szerveztem a társaságot. Rövid idő alatt két tucatnyi lányt, asszonyt sikerült megnyernem a gyeplabdázás ügyének. Ismeretségi körömmön keresztül eljutottam a Delikát Édesipari Szövetkezet elnökéhez,

aki hajlandóságot mutatott nevet adni és némi anyagiakat ránk szálni.” Tehát a kecskeméti Delikát SC tulajdonképpen csak nevet adott egy budapesti női gyeplabdacsapatnak, amely egyébként a MAFC sporttelepén tartotta edzéseit, és – más lehetőség hiányában – a fiú ifjúsági bajnokságban indult el. Ez a különös házasság aztán nem tartott sokáig, mert a hölgyek hamarosan Budapesten is találtak olyan egyesületet – a Movill Sport Clubot –, amely felkarolta a női gyeplabdát. 1987-ben már a Tabán SC és a Novitax Spartacus SE is rendelkezett női csapattal, amelyek nagypályán és teremben egyaránt játszottak nemzetközi meccseket is, még hozzá nem is eredménytelenül. Ezzel a magyar női gyeplabda szelleme megállíthatatlanul kiszabadult a palackból és szerencsére azóta is színesíti sportéletünket.

Novitax – Tabán női mérkőzés 1987-ben

Forrás: Képes Sport, 1987. szeptember 22., 25.

A férfi válogatott ezekben az években nagypályán hasonló teljesítményt nyújtott, mint az előző évtizedben. Többnyire vereségekről olvashatunk a beszámolókbán, melyeket időnként egy-egy bravúros győzelem szakít meg. Teremben némileg jobb volt a csapat mérlege. Ez a tendencia nagyjából igaz az ifjúsági válogatott teljesítményére is.

Még egy személyt meg kell említenünk, akinek döntő szerepe volt abban, hogy a fenti adatok rendelkezésre állnak. Ennek az időszaknak Óváry Albert sportújságíró (ahogy a gyeplabdások emlegették: „Berci bácsi a száguldó riporter”) volt a hű krónikása, aki a gyeplabdás eseményekről is rendszeresen beszámolt. Az ő munkája nélkül aligha lennének pontos információink a magyar gyeplabdázás 1945 és 1990 közötti történetéről.

Mielőtt továbblépnénk és megismerkednénk a következő időszak eseményeivel, még egy érdekességre szeretném felhívni a Kedves Olvasó figyelmét. A gyeplabdában már korábban is előfordult, hogy egy család több tagja űzte ezt a sportot. Gondoljunk csak a két világháború között a Heinrich, illetve a Pözel testvérekre, vagy a Farkas családra, ahol Mátyás, Erzsébet és Panni is válogatott játékosok voltak. A második világháborút követő évtizedekben viszont egy új jelenséggel szembesülhetünk: a gyephokis dinasztiák kialakulásával. A '60-as, '70-es, '80-as évek játékosai között találkozhatunk azokkal a vezetéknevekkel, amelyek később is feltűnnek a pályákon, csak már a következő generáció(k) játékosai között. Ezekben a családokban apáról fiúra (vagy leányra) szállt a gyeplabda szeretete. Nyilván ez is egy módja az utánpótlás-nevelésnek, de azért tegyük hozzá, hogy a játékos-toborzás módszere még mindig gyorsabb eredményt hozhat.

Olyanra is volt példa, amikor a pályán egymás mellett, vagy egymás ellen játszottak a különböző generációk. Létszám szempontjából kiemelkedik a Prutek és a Losonci „klán”. A Prutek család a Gödöllő egyesületének emblematikus dinasztiája volt, és olyan is előfordult, hogy közülük egyszerre öten, János, Tibor, István, László és József is pályára lépett. Nem csoda, hogy gyeplabdás körökben gyakran csak „Prutek SC” néven illették a Gödöllő csapatát. A Losonci család esetében egy ikerpár György és Imre volt a dinasztiaalapító. (Losonci György később a sportág emblematikus alakjává is vált: többszörös magyar bajnok és válogatott, az MGYSZ elnöke 1998-2002 között, emellett olimpikon az 1964-es téli olimpián a jégkorong-válogatott színeiben és tagja a Magyar Jégkorong Szövetség hírességek csarnokának, valamint MOB Fair-Play díjas.) Mindkettejüknek két-két fia született: Zoltán, György, Imre és Balázs. Ők

felcseperedve szintén csatlakoztak a gyeplabdacsaládhoz. Az 1980-as évek végén mindannyian a Bp. Volán egyesületében játszottak. Gyakorlatilag egy komplett teremhoki csapatot ki tudtak állítani, cserével együtt. Az unokák generációjából pedig Losonci Fülöp az osztrák bajnokság, majd a német Bundesliga és az osztrák válogatott egyik kiváló játékosává vált. Az osztrák válogatott színeiben korosztályos és felnőtt Európa-bajnok, valamint felnőtt világbajnok lett a teremszakágban, testvére Andor is az osztrák mezőny remek fiatal játékosa.

Érdekességként azt is megemlíthetjük, hogy számos külföldi példát is találhatunk a több generációs gyeplabdacsaládokra és a FIH is rendkívül büszke arra, hogy a hoki egy valóban családközpontú sportág.

„Legyen valami pezsgés! Legyen valami mozgás!”

A '90-es éveket talán a fenti – Hooligans zenekar által elkövetett – dalszöveggel jellemezhetnénk a legjobban. Ebben az időszakban kifejezetten pezsgő és mozgalmas gyepabdaélet bontakozott ki Magyarországon, habár nem indult egyszerűen ez az évtized.

A rendszerváltás időszaka a gyepabdasporthoz is új kihívásokat hozott. A nagy állami vállalatok megszűnésével, átalakulásával az egyesületek is kénytelenek voltak önállósodni és üzleti alapra helyezni működésüket. Ez a gyepabdások számára nagy törést nem jelentett, mert a csapatok lényegében eddig is önfenntartó módon működtek, bár kétségtelen, hogy a vállalati háttér megszűnése alkalmazkodásra kényszerítette az egyesületeket. A legnagyobb problémát (újra) az jelentette, hogy sorra szűntek meg az egyesületek pályái, ami egyre nehezebbé tette az edzések, mérkőzések megszervezését. A változás az MGYSZ számára okozta a legnagyobb problémát. A sportszövetségek kikerültek a közvetlen állami felügyelet, egyúttal a közvetlen állami támogatás alól is és teljes mértékben önállóvá váltak. Ez az MGYSZ esetében azt jelentette, hogy szinte üres kasszával kellett nekifutni az új kihívásoknak. Innen szép nyerni, gondolhatták ekkor a szövetség vezetői. Persze azért nem feltett kézzel indultak neki az évtizednek. Az egyik legfontosabb felismerés az volt, hogy a sportág játékos-bázisa és közönsége csak akkor növelhető, ha a sportág a médiában is láthatóvá válik. Ahogyan a régi mondás tartja: „jó bornak is kell a cégér”, hát még a gyepabdának. Ennek megfelelően 1992-ben került sor a Magyar Gyepabda Szövetség történetének első önálló sajtótájékoztatójára. Emellett az évtized folyamán meglehetősen jó és aktív volt a sportág sajtóvisszhangja, amelyen az is sokat segített, hogy a szövetségnek volt egy „beépített embere”. Az MGYSZ akkori elnöke, Roska János sportújságíróként dolgozott. A '90-es években a szövetség által rendszeresen megrendezésre kerültek az év végi hokibálok, amelyeken ünnepélyes keretek között adták át az aktuális díjakat, elismeréseket. Ezekről számos újságban születtek beszámolók, mivel a sajtó képviselői is állandó vendégek voltak. A médiában való rendszeres megjelenés az egyesületek és a szövetség számára is könnyebbé tette a szponzorok

„felhajtását”. Ebben az évtizedben több cég is támogatta hosszabb-rövidebb ideig a magyar gyeplabdasporthot.

A '90-es években a Volán SC kezdte meg a bajnoki címek gyűjtését – mind nagypályán, mind teremben – melyet 1994-től Rosco Hockey Club néven folytatott tovább. Vele lényegében csak az Építők tudta felvenni a versenyt, immár Építők Hockey Club (ÉHC) néven, bár neki is csak kétszer sikerült megszakítani – 1997-ben és 2000-ben – a Rosco sorozatát. Az aktuális bajnok rendszeresen indult a nagypályás és a terem Bajnokok Európa Kupájában is. Általában teremben több, nagypályán kevesebb sikerrel.

Az első osztályú bajnokságban átlagosan 6-7 csapat vett részt. 1995-ben egy ismerős nevet is felfedezhetünk a csapatok között, az Amatőr Hockey Club-ot. Persze nem a két világháború között létező egyesület szelleme járta be újra a magyar bajnokságot, csupán az elnevezés hasonlított az egykori többszörös bajnok klubra. Egyébként az egyesület hivatalos elnevezése Amatőr Gyeplabda SE volt és tulajdonképpen az 1993-ban megszűnt Novitax SE csapata tért vissza ilyen néven.

Már a '80-as években is több alkalommal kiírásra került a másodosztályú bajnokság, de a '90-es években vált rendszeressé. Többnyire az első osztályban szereplő egyesületek második számú csapatai alkották ezt a mezőnyt. Üde színfoltot jelentett a Hollandia HC megalakulása, mellyel nemzetközivé vált a nemzeti bajnokság. A Budapesten tevékenykedő holland képviseltek, gazdasági cégek munkatársaiból verbuválódott csapat 1993-tól rendszeresen részt vett a másodosztályú bajnokságban, sőt 1997-ben még az első osztályban is megmérettették magukat.

Ebben az időszakban vidéken is támadt némi mozgolódás. 1991-ben Nagy Zoltán, egy külföldre szakadt hazánk fia, Magyarországra visszatérve Egerben próbálta meghonosítani a gyephokit, sajnos nem sok sikerrel. Hiába voltak érdeklődők a sportág iránt, nem sikerült állandó pályát találni (sem szabad téren, sem teremben), ahol az edzéseket rendszeresen meg lehetett volna tartani. Így olyan is előfordult, hogy parkokban, vagy éppen a város széli mezőn volt az aktuális tréning. Ezek a gyeplabdázás hőskorát felidéző edzések bizonyára romantikus élményt jelentettek, de a legkevésbé sem volt ideális állapot, ami persze egy idő

után a játékosoknak is kedvét szegte. Így a bajnoki indulásnak sem volt értelme és az Egri Hockey Club (EHC) legnagyobb sikere az volt, hogy legalább egyetlen alkalommal ki tudott állni – igaz egy férfi-női vegyes csapattal – egy Gödöllő elleni barátságos meccsre. Végül másfél évnyi, nehézségekkel teli fennállás után az EHC megszűnt.

A Gödöllőnek csaknem az Eger elleni meccs jelentette a „hattyúdalát”, mert a városi támogatás megszűnésével a működés szinte lehetetlenné vált. 1992-ben a bajnokságban sem tudtak elindulni és a csapat feloszlott. Aztán 1994-ben feltámadt poraiból a gödöllői gyephoki. A Gödöllői SC égisze alatt újjászerveződött gyepabdacsapat benevezett a másodosztályú bajnokságba és évekig ott is szerepelt. 2000-ben az NB I-ben indultak, de anyagi okok miatt visszaléptek. Ezzel Gödöllőn hosszú évtizedek után végleg megszűnt a gyephoki.

1993-ban Sopronban indult el egy kezdeményezés kifejezetten a teremhoki meghonosítására. Két helyi fiatalember Bognár András és Gyuga Ottó volt az, akik nagy energiával láttak neki a szervezésnek. A szövetség is jelentős támogatást adott ehhez és az erőfeszítéseiket siker koronázta. Az ezt követő bő tíz évben a soproni csapat a terem bajnokság, majd később a kispályás szabadtéri versenyek rendszeres résztvevője lett, és úgy tűnt, hogy egy fontos vidéki utánpótlásbázissá válhat. A soproni sportcsarnok pedig esetenként nem csak magyar, hanem nemzetközi tornáknak is helyet adott.

A '90-es években az utánpótlás területén is volt előre lépés. Az egyesületek és a szövetség erőfeszítéseinek köszönhetően sikerült annyi gyermeket bevonítani a sportágba, hogy az ifjúsági bajnokság mellett rendszeresen megrendezésre kerülhetett a serdülők terem és szabadtéri bajnoksága is. Nemzetközi szinten a legszebb eredményt az Építők fiataljai érték el, akik 1993-ban egy hollandiai ifjúsági tornán 12 csapat közül a második helyet szerezték meg.

A hölgyeknél tovább folytatódott a lassú fejlődés. Igaz csak három női csapat létezett, akik továbbra is a fiú ifjúsági bajnokságban szerepeltek, de egyre többször jutottak el nemzetközi tornákra, ahol elsősorban a tanulás volt a cél. 1991 júliusában, 55 évnyi szünet után került sor újra Magyarországon női válogatott meccsre. A hölgyek egy úgynevezett amerikai vegyes csapattal játszottak két edzőmeccset. (Arról, hogy ez az

amerikai vegyes csapat pontosan mit is jelentett sajnos nem szóltak a hírek.) Az első mérkőzést 4:0-ra elvesztették, a másodikon viszont egy 0:0-ás döntetlent sikerült kiharcolni. A következő évtől a női válogatott rendszeresen részt vett különböző nemzetközi teremtornákon is. 1999-re négyre emelkedett a hölgycsapatok száma, ami lehetővé tette, hogy több mint hatvan évnyi szünet után a szövetség újra kiírja a női bajnokságot. Az első bajnoki címet az ARES-Hungária csapata hódította el megelőzve az Olcote HC, a Rosco és az Építők együttesét.

A férfi válogatott számára a '90-es évek kifejezetten eredményesnek bizonyult. Elsősorban teremben születtek kiugró eredmények. 1995-ben Budapesten, az Építők népligeti sportcsarnokában rendezték meg az Öt Nemzet Teremtorneját, ahol a magyar csapat Horvátországot, Szlovákiát, Szlovéniát és Romániát maga mögé utasítva az első helyet szerezte meg. 1996-ban a Kárpát-medence Teremkúpán, ugyanezen csapatok ellen, kiváló játékkal, minden meccsét magabiztosan megnyerve hódította el a válogatott az első helyet. A sikerekben a következő játékosoknak volt része: Tápai Tibor, Jánváry Zoltán, Hermann Tamás, Strausz György, Balla Bálint, Hulitza Zoltán, Kosárszky Norbert, Löschnig Tamás, Löschnig Viktor, Langer Tibor, Herberth Pál, Jakab István, Konorót Bálint, Losonci Zoltán, Losonci György, Ficzer Zombor. A sikerek kovácsa Puskás György szövetségi kapitány és Balázs Lajos edző volt.

Magyarország - Franciaország mérkőzés a Portóban rendezett terem EB-n 1999-ben

Forrás: Borbély Mónika (szerk.): A magyar gyeplabdásport 80 éve – 1924-2004. Magyar Gyeplabda Szakszövetség, 2004., 66.

Nagypályán kiegyensúlyozott teljesítményt nyújtott a válogatott. Sikerült tartani a lépést a szomszédos országokkal, ami azért volt különösen figyelemre méltó, mert ebben az időszakban a nemzetközi tornák már szinte kizárólag műfüves pályákon zajlottak. Magyarország ilyennel nem rendelkezett, vagyis a válogatottnak úgy kellett helytállnia, hogy a játékosoknak nem, vagy csak igen ritkán volt módjuk műfüves pályán gyakorolni.

Ezzel el is érkeztünk a '90-es évek egyik legsarkalatosabb problémájához, a pályakérdéshez. A pályagondok évtizedek óta állandó kísérői voltak a sportágnak, de a '90-es évekre ez más szintre lépett. A csapatok és a szövetség számára is egyértelművé vált, hogy műfüves pálya nélkül a magyar gyéplabdasporthoz nagypályán nincs esélye a továbblépésre. Az MGYSZ vezetőségének külföldi kapcsolatok és némi hitelfelvétel révén 1996-ban sikerült egy használt, külföldön lebontott műfüves borítást megvásárolnia. Roska János elnök, Losonci György alelnök és Puskás György főtitkár sok munkát fektetett abba, hogy ez megvalósuljon. A nagy tekerésekben érkező borítást az Építők népligeti sporttelepén terítették volna le, melyre azonban még három évet kellett várni, mert az ehhez szükséges feltétel, a pálya-alap megépítése még hiányzott és ennek költsége csaknem ugyanannyi volt, mint maga a műfű. Végül a szövetség és az Építők együttműködésének és néhány adakozó sportoló kölcsönének köszönhetően 1999 novemberére elkészült az ország első gyéplabdára alkalmas műfüves pályája. Így a következő évben hosszú szünet után újra nagypályás válogatott mérkőzést rendezhettek Budapesten. Ráadásul a „ha már lúd legyen kövér” alapelvét követve férfi és női meccset is láthattak az érdeklődők. A magyar és a jugoszláv férfi, illetve női válogatottak mérköztek meg egymással két-két alkalommal. Az uraknál mindkét meccsen döntetlen született, a hölgyeknél pedig kettős magyar siker. Ez az esemény szép lezárása volt a '90-es évek küzdelmekkel teli időszakának.

Ez az évtized, a nehézségek ellenére, a magyar gyéplabdasporthoz egyik sikeres időszakának tekinthető. A rendszerváltást követően beálló rendkívül nehéz gazdasági helyzet ellenére az évtized végére minden területen történt előrelépés és igazán kiemelkedő eredmények is születtek.

Ezt azért fontos hangsúlyoznunk, mert a magyar gyeplabdáról szóló írásokban a '90-es évekről általában méltatlanul kevés szó esik. Pedig a tények alapján, erről az időszakról szólva egy olyan történet bontakozik ki a szemünk előtt, amelyre a sportág minden kedvelője méltán lehet büszke.

Építők - Rosco műfüves bajnoki mérkőzés 2000 körül

Forrás: Borbély Mónika (szerk.): A magyar gyeplabdásport 80 éve – 1924-2004. Magyar Gyeplabda Szakszövetség, 2004., 83.

„Valami van, de nem az igazi!”

A fenti felkiáltás Arkagyij Rajkin-nak, az 1960-as évek népszerű orosz humoristájának kedvenc szava járása volt. Akkor még nem sejtette, hogy ez a megállapítás mennyire igaznak bizonyul a 2000-es évek magyar gyeplabdaéletére.

A 21. század első két évtizedében hullámvölgybe került a magyar gyeplabdasport. Ez alapvetően három tényezőnek az eredménye. Egyrészt az első évtized gazdasági válsága és az ebből eredő pénzügyi nehézségek. A magyar gyeplabda az államilag legkevésbé támogatott sportágak közé tartozik, ezért nagy részben saját forrásból kell a működését finanszíroznia, így minden gazdasági krízis érzékenyen érinti a sportág szereplőit.

Másodsorban a sportág gyakorlatilag eltűnt a médiából. A szövetség és az egyesületek vezetői felismerték az internet és a közösségi felületek jelentőségét, elindultak honlapok, facebook oldalak, online közvetítések, de a sajtóból szinte teljesen kiszorult a gyeplabda. A legnagyobb magyar sportlap, a Nemzeti Sport nyomtatott verziójában a 2010-es évekből elvéve lehet találni a magyar gyeplabdáról szóló cikkeket, az újság online felületén pedig 2011 és 2023 között a sportágról kizárólag külföldi híreket találhatunk, többnyire az olimpiákhoz kapcsolódóan. Ugyanez volt a helyzet a televíziós csatornák esetében is. Márpedig, ahogyan marketing körökben mondani szokták, amiről az emberek nem tudnak az olyan mintha nem is létezne.

Végül a harmadik tényező a pályagondok problematikája. Ezen persze most csodálkozhat a Kedves Olvasó, hiszen utoljára a pályakérdést ott hagytuk el, hogy az Építők népligeti sporttelepén létrehoztak egy használt borítású gyeplabdára alkalmas műfüves pályát. Ezen aztán annak rendje és módja szerint zajlottak is az edzések és a mérkőzések. Csakhogy a borítás a nagy igénybevétel miatt szép lassan elhasználódott és játékra alkalmatlanná vált. Közben a Rosco HC is létrehozott – a pesterzsébeti önkormányzat támogatásával – egy használt borítású pályát, de 2009-től már ez sem volt megfelelő állapotú. Több próbálkozás is volt az MGYSZ elnöksége részéről, hogy újabb gyeplabdára alkalmas műfüves pálya létesüljön, sajnos eredménytelenül. Ennek következtében a cél már az

volt, hogy legalább valahol valamilyen pályát találjanak. (Például két bajnoki szezon a Gödöllőn épült új műfüves pályán került megrendezésre.) Végül a szövetség kényszermegoldásként a budapesti Varga Zoltán Sporttelep műfüves focipályáját bérelte ki a bajnoki meccsek céljára, mely gyepabdázásra nem igazán alkalmas, de így legalább a bajnokságokat meg lehetett rendezni. Azóta is ezen a pályán zajlanak a mérkőzések. Ez azonban csupán arra elég, hogy életben maradjon ez a sportág Magyarországon, de a továbblépésre nem ad lehetőség, Amíg nincs egy olyan modern műfüves pálya hazánkban, amely alkalmas lenne egy színvonalas nagypályás bajnokság megrendezésére és akár nemzetközi mérkőzések, tornák lebonyolítására, addig vajmi kevés esély mutatkozik a klubcsapatok és a válogatottak nagypályán való jobb nemzetközi szereplésére.

Meglepő módon a terem bajnokságok megrendezése sem volt akadálymentes, mert bár teremhokira alkalmas sportcsarnok bőven állt rendelkezésre, de a sportág ismeretlensége és a pályában okozott esetleges károk miatti (alaptalan) aggodás miatt nem engedték be a teremszakágat sem akárhová. Így esett, hogy volt olyan terem bajnoki idény, amit Ácson, majd később Kartalon volt kénytelen részben, vagy egészen megrendezni a szövetség. A helyzetet jól írja le egy olyan viccbe illő telefonbeszélgetés az egyik potenciális tornacsarnokkal, ahol az üzemeltető a lovaspólóval keverve a sportot teljes komolysággal tette fel a kérdést; „Na jó, de az edzés után tessék mondani mit fognak kezdeni a lószarral?”

A Magyar Olimpiai Bizottságban 2014-ben merült fel először a 2024-es olimpia budapesti megrendezésének ötlete. Ezt kezdetben a kormányzat és a főváros vezetősége is támogatta, így 2016-ban Budapest beadta az olimpiai pályázatot. Ennek kapcsán komoly esély mutatkozott arra, hogy a magyar gyep labdasport jó minőségű, a sportág kívánalmainak megfelelő műfüves pályához jusson, ám végül 2017-ben a főváros visszavonta a pályázatot.

Persze azért ezekben az években is voltak pozitív fejlemények. Az új évezred első éveiben még tartott az előző évtized lendülete. A középiskolai gyephokinak egy újabb támogatója akadt Szendrei Péter

tanár úr személyében, akit még Konorót Gyula szervezett be a gyeplabdázás „ügynökei” közé. Konorót igazgató úr nyomdokain haladva Szendrei tanár úr 1999-ben a budapesti Szent László Gimnáziumban honosította meg a gyeplabdát és a tanítványaiból toborzott játékosokat, akik közül többen egészen a válogatottságig jutottak. 2001-től a Szent László Gimnázium Diáksport Egyesület a szövetségnek is tagja lett, majd önálló csapatként a bajnoki küzdelmeknek is egyik meghatározó szereplőjévé vált.

Az utánpótlásnál maradván a szövetség részéről fontos lépés volt, hogy a diákolimpiai küzdelmekbe is bekapcsolódott a gyeplabdasporthoz, persze a kispályás és többnyire a teremben játszott változattal. Több fővárosi és vidéki iskolából is neveztek csapatok ezekre a küzdelmekre, akiket gyakran a sportág – jó értelemben vett – „agitátorai” támogattak, vagy készítettek fel.

Különösen érdekes egy kis tolnai megyei település, Gerjen esete. Egy agilis tanárnő, Magó Zsuzsanna volt az, aki 2007-ben úgy határozott, hogy a diákokkal megismertet egy új sportágat. A gyeplabda ugyan nagyon tetszett neki, de igazából ő maga sem tudott túl sok mindent erről a sportról, ezért szakértő segítséget kért a fővárosból. Pavelka Zoltán, majd Herberth Pál gyeplabdaedzők voltak azok, akik segítettek a gyerekeknek elsajátítani a sportág fortélyait. Az ő munkájuk eredményeként Gerjen bő egy évtizedre felkerült a gyeplabdaterképre. Női csapatuk több játékost is adott a 2016-ban összeálló U18-as lány válogatottnak, sőt 2015 és 2018 között Romhányi Károly, Gerjen polgármestere töltötte be az MGYSZ elnöki tisztét is.

2011-ben újabb iskola csatlakozott a sportág támogatóihoz. Budapesten a Fasori Evangélikus Gimnázium egyik tanárnője Dávid Lászlóné volt az, akinek kezdeményezésére a gyeplabdát elkezdték kultiválni az iskolában. Ehhez aztán szakértő segítséget is kapott Ferenczi Zsolt gyeplabdaedző személyében. Nekik köszönhetően a gimnáziumi csapat hamarosan a diákolimpiai és utánpótlás bajnokságok mellett a felnőtt női bajnoki küzdelmeknek is állandó szereplőjévé vált. 2015-ben Dávid Lászlóné révén talált a Fasori női hokicsapat mecénására a Kiss István vezette Szigetszentmiklósi Batthyány Kázmér Gimnázium Diáksport Egyesületben. A BKGDSE 2019-óta tagja a Szövetségnek is.

A fenti esetek jó példát adnak arra, hogy az iskolákkal való aktív kapcsolatok kiépítése, az iskolai hoki népszerűsítése a jövőben is az utánpótlás-nevelés egyik nagyon fontos eleme lehet. Persze ekkor sem csak iskolai keretek között folyt a játékos-toborzás, az egyesületek is nagy energiákat fordítottak erre. A Soroksári HC és az Építők HC nagy múltú csapatai ebben az időszakban is élen jártak a fiatalok "beszerzésének" fárasztó, de mégis örömteli munkájában.

2017-ben lelkes szülők és utánpótlás-edzők összefogásával alakult meg a Kaptár Sport Egyesület, amely kezdetben kizárólag a gyeplabda-utánpótlás neveléssel foglalkozott.

Szintén 2017-ben indult el az úgynevezett HOLI5 bajnokság, mely az országban elsőként alkalmazta a kispályás "Hockey5s" szabályrendszerét. A bajnokság a Főnix MSE gyeplabda-szakosztályának szervezésében indult le, majd annak megszűnése után a Piros-Fehér Hockey Club vette át a stafétabotot. Ennek a szabadtéri, kispályás bajnokságnak a magyar viszonyok között különösen kiemelt fontossága lehet, hiszen kis létszámú csapatok is játszhatják (vegyes férfi-női felállásban is), és akár egy iskolai műfüves pálya is helyszínül szolgálhat. Mind az idősebb, mind a fiatalabb játékosok számára szórakoztató és sikerélményekben gazdag lehetőséget kínál a sportág gyakorlására.

Főnix - Építők mérkőzés a HOLI5-ös bajnokságban 2017-ben

Forrás: Holi5 facebook oldal

A női bajnokságra – egy népmesei fordulattal élve – azt mondhatnánk, hogy hol volt, hol nem volt. A 2000-es évek elején volt, amikor megrendezték a nagypályás és teremhajóknokságot is, volt, amikor csak teremben játszottak a hölgyek, és volt, amikor semmilyen bajnokságot sem írtak ki. Mindez nyilván attól függött, hogy éppen aktuálisan mennyi női csapat űzte aktívan a sportot. Amikor nem került sor a magyar bajnokság kiírására a működő csapatok akkor sem pihentek, hanem különböző nemzetközi tornákon vettek részt, ezzel is életben tartva a női szakágot. Űde színfolt volt ebben az időszakban, hogy egy főleg helyi jégkorongozókból álló kazincbarcikai csapat is szerepelt néhány alkalommal a teremhajóknokságban. 2015 óta már rendszeresen megrendezésre kerül a női bajnokság is teremben és műfűvön is – utóbbiban igaz csak szűkített formátumban, de 2022-től már háromnegyed pályán 9 fős (8+1-es) csapatokkal – ahol az Amatőr HC sorozatban gyűjtötte be a bajnoki címeket mind nagypályán, mind teremben. Ezt a szériát előbb a Szent László csapata tudta megtörni a 2022/23-as műfűves bajnokságban, majd a 2023/24-es szezonban a BKGDSE-Fasor HC együttese a nagypályás és a teremhajóknoki címet is elhódította.

Amatőr HC - BKGDSE-Fasor női teremhajóknoki mérkőzés 2024-ben

Forrás: <https://www.hockey.hu/> (Fotó: Karádi Dávid)

A női válogatottra a 2010-es évek második felétől nagyobb figyelmet fordított a szövetség. A női játékosok számának növekedése lehetővé tette az U18-as válogatott megszervezését, amely 2016-ban Pozsonyban részt vett a regionális Olimpiai Reménységek Tornáján. Majd 2017-ben a felnőtt női válogatott újjászervezése is megvalósult. Különböző teremtornákon is elindult a nemzeti csapat, de a legjelentősebb eredményt mégis műfűvön sikerült elérni. 2019-ben a hölgyek kvalifikálták magukat a nagypályás Európa-bajnokság Challenge III. osztályába. Ezzel a női válogatott története során először vehetett részt hivatalos kontinentális megmérettetésen. A csapatnak erősebb ellenfelekkel kellett megküzdenie, így a tisztes helytállás volt a cél. Ezt a hölgyeknek sikerült is teljesíteniük, sőt Szlovénia 3:0 arányú legyőzésével a 6. helyet szerezték meg. A Ferenczi Zsolt, ifj. Pádár Csaba, ifj. Zsoldos András és Láng András által felkészített válogatott tagjai a következők voltak: Gyarmati Luca, Guti Réka, Kovács Nikolett, Orbók Réka, Béres Katalin, Ilkei Nóra, Herberth Kamilla, Fekete Réka, Hannel Georgina, Bakk Nikoletta, Szomor Gabriella, Fehér Anna, Bálint Andrea, Keller Anna, Tóth Zsuzsanna, Józán Sára.

Litvánia - Magyarország mérkőzés a szlovéniai női EB-n 2019-ben

Forrás: <https://www.hockey.hu/>

A felnőtt férfi nagypályás és terem bajnokságban továbbra is leginkább a Rosco gyűjtögette a bajnoki címeket, a változás csupán annyi volt, hogy 2012-től Soroksári Hockey Club néven folytatta ezt a ténykedését. Ezt a szorgos gyűjtögetést csak az Építők tudta időnként megakasztani, elhódítva az első helyet. Azonban a 2012-es év az Építők számára is jelentős változást hozott, mert az Építők Sport Club vezetősége, amelynek tagjaként az ÉHC is működött, úgy döntött, hogy a továbbiakban nincs szüksége a gyep labda szakosztályra és megszüntette azt. Ezzel az Építők Hockey Club elvesztette a pályáját és immár önállóan kellett boldogulnia. Sajnos az új évszázad első két évtizedében az egyesületek száma erősen megfogyatkozott, így olyanra is volt példa, mikor csak három csapat indult a nagypályás bajnokságban.

A férfi válogatott a 2000-es évek elején még folytatta a korábbi időszak tendenciáját, vagyis nagypályán egyenletes teljesítményt, teremben pedig esetenként kiemelkedő eredményeket is sikerült elérni. A 2010-es évektől nagypályán – a megfelelő feltételek hiányában – egyre inkább romlottak az eredmények, míg teremben hullámzó teljesítményt nyújtott a nemzeti csapat.

A nagypályát tekintve figyelemre méltó eredmény volt a Pozsonyban megrendezett 2011-es Pannónia Kupa elhódítása. Herberth Pál, Tápai Tibor és Zsoldos András szakmai irányítása mellett a következő játékosok léptek pályára: Ferenczi Zsolt, Kerekes Tamás, Kőrös Gábor, Mujahid Tamás, Medveczky Péter, Kovács Norbert, Suba Tamás, Löschnig Tamás, Papp Zoltán, Krichenbaum Gábor, ifj. Zsoldos András, Olasz Balázs, Babics Zoltán, Farkas Imre, Ficzer Zsombor, Eszteri Dávid.

Az elmúlt évek legnagyobb nagypályás sikere a 2019-es finnországi Európa-bajnokság Challenge IV. osztályának megnyerése volt. Tápai Tibor, Álló Marcell és Zsoldos András irányítása mellett a következő csapat vett részt a tornán: Ferenczi Zsolt, Petővári Balázs, Kanyó Krisztián, Balogh Tamás, Palotai Bálint, Papp Gergely, Farkas Attila, Olasz Balázs, Szigeti Bence, Botka Dániel, Suba Tamás, Farkas Imre, Chorle Christopher, Vajko Fabian, Léber Sebastian, Ficzer Zsombor, Kozári Benedek, Újvári Viktor.

Finnország - Magyarország mérkőzés a finnországi férfi EB-n 2019-ben

Forrás: <https://www.hockey.hu/>

A férfi válogatott a 2010-es években a C-csoportos terem Európa-bajnokságokon szerepelt váltakozó sikerrel. A legjobb eredmény egy negyedik, a legrosszabb pedig egy hetedik helyezés volt. A Covid járvány a terem szakágra is hatást gyakorolt, sőt talán a teremhokit – nemzetközi szinten is – érzékenyebben érintette, mint a szabadtéri versenyeket. Ennek ellenére a 2020-as években ezen a területen sikerült előrelépnie a válogatottnak.

A teremben elért eredmények legszebb példája a 2024 februárjában lezajlott budapesti B-csoportos férfi Terem Európa-bajnokság volt. Az MGYSZ szervezésében lebonyolított tornán, nagy számú közönség előtt a válogatott jó és lelkes játékkal hozta az elvárt szintet és hét induló csapatból a 4. helyen végzett. Az Álló Marcell szövetségi kapitány által irányított csapat tagjai a következők voltak: Petővári Balázs, Deli Dániel, Hortobágyi András, Csögör Alexián, Kovács Norbert, Papp Gergely, Suba Tamás, Wesselényi Márton, Újvári Viktor, Léber Sebastian, Farkas Imre, Szóga Zsigmond.

A magyar válogatottól ez az eredmény szép ajándék volt, mind a szurkolók, mind a fennállásának 100. évfordulóját ünneplő Magyar Gyeplobda Szövetség számára.

Magyarország - Olaszország mérkőzés a budapesti férfi terem EB-n 2024-ben

Forrás: MGYSZ facebook oldal (fotó: Karádi Dávid)

A fentiekben megismerhettük a magyar gyeplabdázás több mint százéves történetét. Nem volt sem könnyed sétagalopp, sem diadalmenet. Ez a történet rengeteg munkáról és verejtékről szólt. De minden időszakban, minden nehézség ellenére, mindig voltak olyan elkötelezett hívei ennek a sportágnak, akik életben tartották. Nem a pénz miatt játszottak és játszanak, hiszen a gyeplabda Magyarországon soha nem volt profi sport. Sőt gyakran a saját anyagi forrásaikat, idejüket, munkájukat fektették és fektetik bele abba, hogy a sportág tovább működhessen. Az elmúlt száz évben elért eredményeket ennek tükrében érdemes értékelni.

Összegezve múlt és jelen tapasztalatait megállapíthatjuk, hogy a magyar gyeplabdaspport a nagy sikerektől messze van ugyan, de a kicsikhez igenis közel.

Felhasznált források

A felhasznált források a szöveg sorrendjében kerülnek felsorolásra.

Gyeplabda a nagyvilágban

Hockey. Révai Nagy Lexikona X. kötet. Révai Testvérek Irodalmi Intézet Rt., Budapest, 1914. 163.

H. W. Gaebert: *Semmi új a nap alatt*. Természet és Társadalom, 1969/12. szám, 43-45.

Πώς λέγαν οι αρχαίοι ημών πρόγονοι το χόκεϊ (Mit neveztek őseink hokinak)
<https://sarantakos.wordpress.com/2010/03/29/keretizein/> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 21.)

Hány éves a labda? Fejér Megyei Hírlap, 1972. március 17., 4.

Peterdi Pál: *Bully-suli*. Magyarország, 1969/41. szám, 28.

Dr. Konorót Gyula: *Gyeplabda*. Kézirat, 1970., 2-6. Magyar Olimpiai és Sportmúzeum Könyvgyűjteménye

Nádori László (főszerk.): *Sportlexikon A-K*. Budapest, 1985. 302-303.

Gyeplabda (hoki). Lévai György (főszerk.): Magyar Sport Enciklopédia. Kossuth Kiadó, Budapest 2002., 317-318.

Roska János: *Gyeplabda ABC. Európából Ázsiába - és vissza*. Nemzeti Sport, 1992. július 11., 7.

The History of Hockey in the UK: From its Origins to Present Day. The Hockey Paper, 2023. augusztus 20. <https://www.thehockeypaper.co.uk/articles/2023/08/20/the-history-of-hockey-in-the-uk-from-its-origins-to-present-day> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 17.)

Farkas Ágnes - Szörnyi Krisztina (szerkesztők): *Olimpiák 1896-2008*. HVG Kiadó, Budapest, 2008.

Megalakult a nemzetközi hokiszövetség. Új Nemzedék, 1924. január 26., 6.

Anchit Jain: *Exploring the Historical Significance of Field Hockey in India*. Itac, 2024. augusztus 26. <https://indiantraditionandculture.in/historical-significance-of-field-hockey-in-india/> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 30.)

Kanchinamala R. Patil: *Evolution of Field Hockey in India Past and Future: A Study*. JETIR December 2017, Volume 4, Issue 12.
<https://www.jetir.org/papers/JETIR1712215.pdf> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 17.)

McGrath, Charles: "A Chinese Hinterland, Fertile with Field Hockey". The New York Times, 2008. augusztus 22.

<https://www.nytimes.com/2008/08/23/sports/olympics/23hockey.html> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 17.)

Pakisztán bocsánatot kér. Népsport, 1972. szeptember 17., 8.

Pakisztán bocsánatot kér. Népszava, 1972. szeptember 17., 11.

Sportvilág (rövidhírek). Népsport, 1972. október 08., 8.

Enyhítik a büntetést. Amerikai Magyar Világ, 1973. április 22., 17.

Glóbusz '74 (rövidhírek). Népsport, 1974. április 07., 8.

Gyeplabda a Szovjetunióban. Népsport, 1973. július 02. 8.

A külföld sportja – Sportvilág. Gyeplabda. Népsport, 1977. június 09. 8.

Új sportág (Советский Спорт). Népsport, 1978. szeptember 23. 8.

Afganisztáni nyilatkozat. Csongrád Megyei Hírlap, 1980. július 16., 2.

Bernhard Peters.

[https://de.wikipedia.org/wiki/Bernhard_Peters_\(Sportfunktion%C3%A4r\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Bernhard_Peters_(Sportfunktion%C3%A4r)) (Letöltés ideje: 2024. november 17.)

The History of FIH & Hockey. <https://www.fih.hockey/about-fih/history> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 19.)

Mindeközben Magyarországon

„Úri kedvtelés”

Verbesserung der physischen Eigenschaften in der englischen Mittelklasse. Siebenbürgische Deutsches Tageblatt, 1893. szeptember 12., 933.

Játék a jégen. Pesti Hírlap, 1895. február 16., 10.

Szerekbe beléfojtott ambitio. Tornaügy - Testgyakorlati Szakközlöny, 1896. március 15., 7.

Hockey. Sportvilág, 1897. november 21., 6.

Hockey-játék. Sportvilág, 1897. december 25., 8.

A Magyar Athletikai Szövetség megalakulása. Sportvilág, 1897. április 04., 6-7.

A Magyar Athletikai Szövetség. Herkules, 1897. március 19., 42.

Hockey játék a MAC-ban. Magyarország, 1901. november 01., 10.

- A BEAC díszturnája.* Sportvilág, 1904. április 03., 122.
- Jég hockey Budapesten.* Független Magyarország, 1903. január 21., 8-9.
- Hockey-játék a jégen.* Az Ujság, 1904. január 31., 10.
- Jég hockey.* Alkotmány, 1905. január 19., 8.
- Jég hockey match.* Pesti Hírlap, 1907. február 16., 18.
- Új sport Magyarországon.* Magyarország, 1907. március 28., 13.
- Új sport Magyarországon.* Az Ujság, 1907. március 30., 12.
- Hockey.* Új sport Magyarországon. Pesti Hírlap, 1907. április 02. 16.
- Hockey a MAC-ban.* Magyarország, 1907. április 26., 16.
- Nemzetközi hockey és labdarúgó mérkőzés.* Az Ujság, 1907. április 27., 11.
- A gyep-hockey játék szabályai.* Nemzeti Sport, 1907. április 28., 4-5.
- Az első gyep-hockey mérkőzés Magyarországon.* Nemzeti Sport, 1907. április 28., 10.
- A hockey-sport bemutatása.* Az Ujság, 1907. május 01., 14.
- Hockey-sport bemutatása a Margitszigeten.* Pesti Hírlap, 1907. május 01., 18.
- A gyep-hockey játék szabályai.* Nemzeti Sport, 1907. május 05., 5-6.
- A hockey játék ismertetése.* Herkules, 1907. május 05. 69.
- Hockey és labdarúgás a Margitszigeten.* Budapesti Hírlap, 1907. május 03., 15.
- Hockey-match Pozsonyban.* Magyarország, 1907. április 28., 19.
- A Pozsonyi Torna Egyesület tavaszi működése.* Tornaügy - Testgyakorlati Szakközlöny, 1907. május 15., 296.
- Sportélet Pozsonyban.* Pesti Napló, 1907. május 24., 14.
- Hockey mérkőzés.* Magyarország, 1907. május 07., 16.
- A Wiener AC és a Consular Academie hockey mérkőzése.* Nemzeti Sport, 1907. május 12., 13.
- Hockey bemutató-mérkőzés a Margitszigeten.* Tolnai Világlapja, 1907. május 19., 826.
- Vasárnapi mérkőzések.* Pesti Napló, 1907. május 07., 18.
- Gyep-hokki és golf.* In: Pluhár István (szerkesztő): Magyarországi Sportegyesületek története. Budapest, 1942. 87.
- Sport? „Patkányütögetés!”.* Népsport, 1969. június 21., 5.
- Bemutató gyep-hockey mérkőzés Budapesten.* Sportvilág, 1907. május 12., 163-164.

A Ferenc József-intézet sportja. 1908. október 31., 9.

Intézeti sport-club. In: Magyar Királyi Ferencz József Nevelőintézet értesítője az 1908/1909. tanévről, Budapest, 1909. 43-44.

Hockey mérkőzés. Nemzeti Sport, 1909. május 08., 25.

Az első magyar gyep-hockey mérkőzés. Pesti Hírlap, 1909. május 06., 16.

Gyep hockey. A Magyar Jogász Sport Egylet e hó közepén kezdi meg a hockey tréninget. Magyarország, 1911. június 03., 13.

A Magyar Jogász Sport Egyesület. Magyarország, 1911. július 21., 11.

Gyep-hockey Kisvárdán. Az Ujság, 1911. március 18., 17.

A pozsonyi realisták. Nemzeti Sport, 1912. március 10., 10.

Jég-hockey élet Kolozsvárt. Sporthírlap, 1914. január 19., 8.

Gyep-hockey mérkőzések. Pesti Napló, 1913. június 25., 18.

A délvidéki repülőünnep. Budapesti Hírlap, 1913. április 13., 11.

Jogász Sport-Egylet — Lawn Tennis-Club. Az Ujság, 1913. június 11., 14.

Gyep-hockey-mérkőzés a Margitszigeten. Pesti Napló, 1913. október 10., 15.

A főváros hockey-bajnoksága. Pesti Napló, 1913. június 27., 15.

Az első nemzetközi gyep-hockey-mérkőzés Budapesten. Pesti Hírlap, 1914. május 21., 37.

Nemzetközi hockey-mérkőzés. Magyarország, 1914. május 23., 19.

Jótevény célú hockey-mérkőzés. Pesti Napló, 1915. május 09., 23.

Hockey-mérkőzés. Magyarország, 1915. május 10., 11.

Jótevény célú gyep-hockey-mérkőzés. Az Ujság, 1916. június 03., 14.

Háromezer diák tornaversenye. Pesti Napló, 1917. június 12., 14.

Fővárosi középiskolák jótevény célú tornaiünnepélye. Az Ujság, 1917. június 12., 10.

Háromezer gyermek. Az Est, 1917. június 12., 5.

A Gyakorló Főgimnázium sport- és tornaversenye. Magyarország, 1918. május 18., 14.

"Csakis a szervezett közösség válik alkotó erővé"

Egyleti alapszabályok. A Magyar Hockey Club alapszabálya. Belügyi Közlöny, 1918/56. szám, 1879.

Országos gyep-hockey-szövetség és hockey-bajnokság. Sporthírlap, 1919. március 17., 6.

Hockey-Szövetség. Nemzeti Sport, 1919. november 11., 19.

A sport május elsején. Az Ujság, 1919. április 30., 8.

A Kommunista Ifjómunkások Magyarországi Szövetsége gyephockey bemutató mérkőzéseket szervez. Plakát, 1919., Egri Sportmúzeum Plakátgyűjteménye

A Magyar Hockey Club. Nemzeti Sport, 1919. október 28., 19.

Gyephockey. Nemzeti Sport, 1919. november 04., 2.

Hockey. Nemzeti Sport, 1919. december 30., 16.

Oszták hockey csapat Budapesten. 1920. június 28., 4.

Nem engedték partra szállni a bécsi hajó utasait. Világ, 1920. június 29., 2.

A bojkott ellenére. Magyarország, 1920. július 01., 4.

Nemzetközi hockey-mérkőzés. Pesti Hírlap, 1920. július 01., 4.

A budapesti hockey club bécsi szereplése. Budapesti Hírlap, 1921. május 18., 6.

Hockey. MHC-WKHSV. Nemzeti Sport, 1921. április 18., 3.

Hockey magyar komb. - Angol missziós tisztek. Nemzeti Sport, 1921. szeptember 26., 8.

MHC - Angol-francia komb. Nemzeti Sport, 1922. március 18., 8.

A Magyar Hockey Club Egerben. Egri Népszerűség, 1922. november 22.

Hockey-mérkőzés Kaposvárott. Nemzeti Sport, 1923. április 23., 8.

A Magyar Hockey Club Kecskeméten. Sporthírlap, 1924. október 06., 11.

A BKAC ez idén alakult hockey szakosztálya. Nemzeti Sport, 1923. október 15., 6.

Az oxfordi hockey-csapat bemutatkozása Budapesten. Nemzeti Sport, 1923. április 21., 5.

Oxford University Budapesten. Világ, 1923. április 20., 10.

Oxford Occasionals Hockey Club Budapesten. Az Ujság, 1923. április 20., 4.

Hockey. Néhány szó az iskolai testnevelés fontosságáról. Ifjúsági Testnevelés, 1923. december 03., 2.

Iskolai testnevelés. A BKAC gyephockey bajnoksága. Nemzeti Sport, 1923. december 09., 3.

Hockey. A középiskolai gyephockey bajnokság. Ifjúsági Testnevelés, 1923. november 13., 5.

Holnap kezdődnek a hockey körmérkőzések. Nemzeti Sport, 1923. október 20., 4.

A Magyar Hockey Club serlegmérkőzései. Ifjúsági Testnevelés, 1923. november 20., 5.

Tíz nemzet képviselője jelent meg a nemzetközi hockey kongresszuson. Nemzeti Sport, 1924. január 22., 1.

Nemzetközi hockey szövetség Magyarország részvételével. 8 Órai Újság, 1924. január 25., 8.

Bethlen István gróf a Magyar Hockey Szövetség elnöke. Uj Nemzedék, 1924. április 17., 4.

Gyephockey szemle. Nemzeti Sport, 1924. május 17., 8.

Elutazott a magyar válogatott hokki csapat a genfi világbajnokságra. Nemzeti Sport, 1925. április 08., 8.

Magyarország kettős veresége a gyephokki világbajnokságon. Budapesti Hírlap, 1925. április 12., 19.

Svájc is legyőzte a magyar hokki csapatot. Sporthírlap, 1925. április 12., 13.

Hockey. A gyephokki világbajnokságot Franciaország nyerte. Nemzeti Sport, 1925. április 15., 7.

Hockey. Hokki. A KISOSZ budapesti kerülete... Nemzeti Sport, 1925. október 08., 9.

Hockey. Vasárnap az MHC kombinált csapata... Nemzeti Sport, 1925. március 25., 9.

KISOSZ-Budapesti Hockey Club 4:1 (2:0) Nemzeti Sport, 1925. október 26., 15.

A Magyar Hockey Club első női csapatainak küzdelme a lóversenyteri pályán. Pesti Napló, 1925. június 07., 40.

Gyephokki. A MAC is megalakította hölgycsapatát. Sporthírlap, 1925. október 22., 12.

Hölgyhokki mérkőzés. Nemzeti Sport, 1925. október 24., 7.

Gyepverősi, s utána a komoly gyephokki. Sporthírlap, 1925. október 27., 14.

A Magyar Hockey Club nemzetközi győzelme. Ujság, 1925. október 27., 11.

Megalakult a Budapesti Hockey Club. Nemzeti Sport, 1925. június 20., 8.

A BBTE készülődik a jégszezonra. Uj Nemzedék, 1926. november 26., 6.

Vasárnap befejeződött a gyephokki évad. Nemzeti Sport, 1927. június 15., 12.

Gyephockey eredmények. Ujság, 1928. október 23., 16.

Vasárnap délután rendezti a PEAC gyephokki bemutatóját. Dunántúl, 1928. november 25., 11.

Gyephokki bemutató. Dunántúl, 1928. november 27., 7.

Gyephokki. Nemzeti Sport, 1929. november 08., 9.

A magyar válogatott hokkicsapat kikapott az osztrákoktól. Budapesti Hírlap, 1927. május 31., 16.

Fölényes játék után győzött a magyar válogatott gyephokki csapat a lengyelek ellen. Nemzeti Sport, 1929. október 28., 14.

Horthy Miklós kormányzó és felesége megérkeznek a vasárnapi hokimérkőzésre. Pesti Hírlap, 1926. május 04., 21.

Német hokizók győzelme. Nemzeti Újság, 1926. május 04., 11.

A Magyar Hokki Club elnöke üdvözli a keszthelyi gazdászok hokki csapatát. A keszthelyi csapat élén ifj. Horthy Miklós. Pesti Napló, 1927. április 12., 15.

Gyephokki. Ma startol az első magyar gyephokki bajnokság. Nemzeti Sport, 1929. április 14., 8.

A Magyar Hockey Club az első magyar gyephokki bajnok. 1929. november 11., 14.

Gyephokki. Favoritgyőzelmet hozott a gyephokki bajnokság első összecsapása. Nemzeti Sport, 1929. április 16., 12.

Sportemberek véres kardpárbaja. Sportélet, 1929. április 19., 1.

"Azok a '30-as évek..."

Teljesen kialakult a gyephokki-program. 8 Órai Újság, 1930. október 25., 6.

Gyephokki. In: 1930. évi Sport-Évkönyv, Nemzeti Sport Lapkiadó Rt., Budapest, 1931. 199.

Gyephokki. Sporthírlap, 1931. május 28., 10.

Fejlődő gyephokki válogatottunknak nehéz munkát ad a svájci csapat. Nemzeti Sport, 1931. május 31., 14.

Gyephoki. A magyar hokiválogatott pompás győzelme a svájciak ellen. Pesti Hírlap, 1931. június 02., 17.

Győzött a magyar gyephokki csapat Svájc válogatottja fölött. 8 Órai Újság, 1931. június 02., 6.

Magyarország-Svájc gyephoki mérkőzés. Filmhíradók Online, <https://filmhíradokonline.hu/watch.php?id=9635> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 15.)

Gandhi népbolondításnak tartaná, ha sportakció élén állna. Az Est, 1931. november 18., 11.

Hokki. Indusok Németországban. Nemzeti Sport, 1932. augusztus 16., 11.

Jönnek az indusok. Sporthírlap, 1932. szeptember 10., 1.

Egynapos indiai hokiláz Budapesten. Sporthírlap, 1932 szeptember 17., 8.

A bűvészügyességű hindu hokkijátékosok titka: mezítláb treníroznak. 8 Órai Újság, 1932. szeptember 17., 4.

Magyarország érte el a kontinens válogott csapatai közül a legjobb eredményt India gyephockey-csapata ellen. Ujság, 1932. szeptember 16., 8-9.

"A magyar volt a legjobb csapat, amelyet a kontinensen láttam." Nemzeti Sport, 1932. szeptember 16., 4.

A hindu gyepabdacsapat legyőzte a magyar válogatottat. Filmhíradók Online, <https://filmhíradokonline.hu/watch.php?id=328> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 15.)

Magyar Gyephockey Szövetség hódolatát a Kormányzó Úr Ő Főméltóságá megköszöni. Budapest Főváros Levéltára, IV.1402.b 415/1932.

A katonatiszti hivatás követelményein felépülő testnevelés tanterve. Magyar Katonai Szemle, 1932. 12. füzet, 228.

Javulnak a gyephockey játékosaink. Ujság, 1933. május 02., 10.

Hungária Hockey Club. In: Magyar Sport, Budapest, 1935. 58.

A gróf Széchenyi István Hockey Club alapszabályai. Budapest Főváros Levéltára, IV.1402b 1269/1932.

A hét gyephokki programja. Esti Kurir, 1935. május 30., 12.

Nemzeti Hockey Club alapszabályai. Budapest Főváros Levéltára, IV.1402b 37/1934.

A m. kir. belügyminiszter a „Kőbányai Hokki Club” alapszabályait 181.176/1934. B. M. VIII. a. szám alatt láttatkozta. Budapesti Közlöny, 1934. július 29., 23.

Magyarító pályázatunk eredménye: egy sereg tetszetős új és feltámasztott régi magyar szó. Nemzeti Sport, 1934. december 24., 5.

Uj korszak kezdődik a gyephokkiban. Sporthírlap, 1935. április 03., 6.

Hokki. Szombat-vasárnapi gyephokki műsor. Nemzeti Sport, 1935. május 10., 8.

Gyepabdázás. Országok közötti válogatott mérkőzések. In: Antal Zoltán - Sass Tibor (szerkesztők): A magyar sport kézikönyve. Budapest, 1984. 171.

Hétórás Tanácskozás után kijelölték Magyarország olimpiai résztvevőit. Ujság, 1936. július 10., 15.

Még együtt gyakorol azért a hokizók olimpiai kerete (Ha nincs is pénz a berlini útra...) Sporthírlap, 1936. július 11., 5.

Nyilatkoznak a sportszövetségi vezetők az olimpiai kiküldetésekről. Ujság, 1936. július 11., 15.

Hokki. Megvan a hokkizók 6000 pengője. Nemzeti Sport, 1936. július 12., 6.

Gyephoki. A magyar gyephoki-csapat. Pesti Hírlap, 1936. július 18., 14.

Gyephokkizóink komolyan készülnek az olimpiai szereplésre. Nemzeti Ujság, 1936. július 19., 14.

Kijelölték a gyephokkizók olimpiai csapatát. Pesti Hírlap, 1936. július 22., 6.

Megváltoztatták az olimpiai hokitorna csoportbeosztását. Pesti Hírlap, 1936. július 22., 6.

Hokkiban csak 0:4. India-Magyarország 4:0 - Tisztes vereség. Nemzeti Sport, 1936. augusztus 06., 4.

Hokkicsapatunk kikapott Japántól. Nemzeti Sport, 1936. augusztus 09., 1.

Győztünk hokkiban! Nemzeti Sport, 1936. augusztus 11., 7.

A magyar hokkizók legyőzték a belgákat. Nemzeti Ujság, 1936. augusztus 14., 6.

A berlini botrány miatt az OTT nem adott engedélyt az osztrák-magyar gyephokki meccsre. Az Est, 1936. október 15., 13.

Hollandia - Magyarország 6:0, Berlin. Nemzeti Sport, 1936. április 12., 6.

Gyeplabdázás. Országok közötti válogatott mérkőzések. In: Antal Zoltán - Sass Tibor (szerkesztők): A magyar sport kézikönyve. Budapest, 1984. 172.

A m. kir. belügyminiszter a „Szent István Hockey Club“ (Budapest) alapszabályait 155.578/1936. B. M. VII. a. szám alatt láttamozta. Budapesti Közlöny, 1936. október 21., 1.

Több mint százezer ember versenye Magyarországon. A Statisztikai Hivatal adatai a versenysportolókról. Pesti Hírlap, 1935. március 10., 20.

Hokki. Palotaforradalom a gyephokki-sportban. Nemzeti Sport, 1936. október 04., 8.

Hokki. Csak jövőre reparálnak... Nemzeti Sport, 1936. október 11., 7.

Hokki. Érdekes javaslat merült fel a "színes csapatok" megmentésére. Nemzeti Sport, 1937. április 13., 7.

Hokki. Törölték a "színes" csapatokat az I. osztályból. Nemzeti Sport, 1937. szeptember 12., 10.

Gyephokki. Az MHC is visszalép. Nemzeti Sport, 1938. október 28., 7.

Gyephoki. Feloszlott a SZIHC. Nemzeti Sport, 1939. január 15., 4.

Gyephoki. A sportcsarnok lóversenytéri építkezése... Sporthírlap, 1938. február 26., 8.

Milyen lesz a BBTE Pasaréti-uti új sportpályája? Nemzeti Ujság, 1939. június 04., 22.

Épül a BBTE új sporttelepe. Sporthírlap, 1939. szeptember 13., 3.

Gyeplabda. In: A magyar sport évkönyve 1937-1938-1939. Budapest 1939. 367.

Először az olimpián. A női gyeplabda magyar mohikánjai. Hétfői Hírek, 1977. november 08., 7

"Életben maradni"

A BBTE hatszázezer pengős költséggel felépítette a Pásztortéren az ország legkorszerűbb sporttelepét. Esti Ujság, 1940. július 09., 5.

A magyar hockey sport új fejlődése. Pesti Hírlap, 1942. szeptember 30., 7.

Magyarország sportegyesületei. STUD Statisztikai Tudósító, 1943. július 16., 6.

A magyar királyi belügyminiszter a Philips Hungária Sport Club (azelőtt Hungária Hockey Club) (Budapest) módosított alapszabályait 144.153/1940. B. M. VII. a. szám alatt láttaamozta. Budapesti Közlöny, 1940. szeptember 28., 2.

Gyeplabda. Megalakult a BKE gyeplabda csapata. Nemzeti Sport, 1941. március 24., 6.

Vasárnap kezdődik a gyeplabda bajnokság. Nemzeti Ujság, 1944. április 20., 8.

Gyeplabdázás. Országok közötti válogatott mérkőzések. In: Antal Zoltán - Sass Tibor (szerkesztők): A magyar sport kézikönyve. Budapest, 1984. 172.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter által a Kőbányai Hockey Clubot Budapest, 228.537/1944. VKM—OSK. szám alatt, a m. kir. belügyminiszterrel egyetértve feloszlatta. Budapesti Közlöny, 1944. augusztus 17., 3.

"Na akkor kezdjük újra!"

Nyári jégzajlás... Népsport, 1945. július 04., 3.

Gyeplabda. Szombaton és vasárnap játsszák le gyeplabdázóink a forduló mérkőzéseit. Népsport, 1946. október 04., 6.

Gyeplabda. A gyeplabdabajnokság. Népsport, 1946. október 11., 3.

Gyeplabda. Középiskolai gyeplabda eredmények. Népsport, 1947. május 22., 4.

A belügyminiszter a Magyar Korcsolyázó és Hockey Szövetség önkormányzatát felfüggesztette és a Szövetség ügyeinek vitelére Mestyán János budapesti lakost miniszteri biztostként kiküldte. (549.423/1947. IV/3. B. M. szám.) Magyar Közlöny, 1948. február 25., 1.

Fiatalkorú korongozókat válogatnak a pozsonyi Duna-kupára. Szabadság, 1948. február 28., 4.

Gyeplabdázás. Országok közötti válogatott mérkőzések. In: Antal Zoltán - Sass Tibor (szerkesztők): A magyar sport kézikönyve. Budapest, 1984. 171-172.

Gyeplabda. Összeállították a gyeplabda válogatott csapatot. Népsport, 1947. május 23., 3.

Gyeplabda. Nagy küzdelem, szép játék. Népsport, 1947. október 27., 4.

Gyeplabda. Összeállították az osztrákok ellen a gyeplabdaválogatottat. Népsport, 1947. augusztus 17., 6.

A KS jelenti. A gyeplabda-válogatott. Képes Sport, 1948. május 04., 3.

Olimpiai nevezéseink. Népsport, 1947. június 17., 1.

Mit várhatnak, hol laknak, mit esznek a magyar olimpikonok Londonban. Szabad Nép, 1948. március 14., 21.

Gyeplabdázóink. Szabadság, 1948. május 01., 10.

A lovaglás kivételével minden sportágra nevezünk. Az OSH táviratilag nevezett a londoni olimpiára. Népsport, 1948. június 17., 2.

Gyeplabda. Sorsolás az olimpiai gyeplabdatornára. Népsport, 1948. június 21., 1.

Döntött az OSH: A kerékpározókat és a gyeplabdázókat nem küldik ki az olimpiára. Szabad Szó, 1948. június 23., 6.

"Az élet nem habos torta!"

Egy kis történelem. Nemzeti Sport, 1996. március 27., 6.

Emigráns MAC-isták 100 éves jubileuma a bódeni tó partján. Képes Magyar Világhíradó, 1976. január, 27-28.

Dr. Sír József a BBTE-ről. Alkalmazhatók a régi modellek? Sport-Visszhang, a Magyar Nemzet melléklete, 1990. április 09., 1.

Gyeplabda-szakosztály. In: Fügedy Péter: 75 év piros-kékben 1911-1986. Budapest, 1986. 79.

Vándorló szakosztályok. In: Az Építők SC 60 éve dióhéjban. Budapest, 1979. 4.

Ünnepi közgyűlésen olvadt be az FTC az ÉDOSZ-Sport Egyesületbe. Népsport, 1950. február 19., 3.

Az FTC története - Az 1950-es évek. Fradi.hu <https://www.fradi.hu/klub/tortenet/az-ftc-tortenete-az-1950-es-evek> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 28.)

Gyeplabda. In: A Magyar Testgyakorlók Köre 75 éve. Budapest, 1963. 162-164.

Elkes hangulatban alakult meg a Textiles SE. Népsport, 1950. február 24., 3.

Szovjet mintára szakszervezetesítve (1951-1954). In: Mezőfi László (szerkesztő): Egy évszázad postás mezben - A Budapesti Posta- és Táviratisztviselők Sportegyesülete és jogutódai története (1899-1999) Budapest, 1999. 121.

Két évnyi lyuk az életrajzon (1955-1956). In: Mezőfi László (szerkesztő): Egy évszázad postás mezben - A Budapesti Posta- és Táviratisztviselők Sportegyesülete és jogutódai története (1899-1999) Budapest, 1999. 122.

"Ha ez nektek jól esik, akkor csináljátok"

14/1957 Kormánybizottság. (rendelet) In: Endrődi Lajos - Pásztor Lajos (szerkesztők): A magyar sport évkönyve 1958. Sport Lap- és Könyvkiadó, 1958. 182.

Magyar Testnevelési és Sporthivatal. Szakszövetségek. In: Endrődi Lajos - Pásztor Lajos (szerkesztők): A magyar sport évkönyve 1958. Sport Lap- és Könyvkiadó, 1958. 185-186.

A Bp. Építők nyerte a gyeplabda-bajnokságot. Népsport, 1957. július 09., 3.

Újabb gyeplabda-szakosztály alakult. Népsport, 1957. szeptember 13., 1.

Újszülött a gyeplabdázók családjában. Népsport, 1957. szeptember 23., 6.

Eredmények. Gyeplabda. NB I. Cegléd-Gödöllő 2:0. Népsport, 1961. május 05., 4.

Az utolsó pillanatban. Csütörtökön megérkezett a Magyar Gyeplabda Szövetségbe a MÁVAUT levele... Népsport, 1967. március 24., 1.

Gyeplabda. A BVSC bejelentette, hogy gyeplabda-szakosztályát felosztatja. Népsport, 1968. december 24., 12.

Utolsó pár előre fuss! Volán, 1969 március, 15.

Gyeplabda. A kispályás bajnokság rajja a Népstadion edzőpályáján. Népsport, 1960. április 08., 4.

Gyeplabda. Népsport, 1967. október 02., 4.

Emlékbeszéd a dr. Konorót Gyula 75. születésnapja alkalmával tartott ünnepségen (1986. december 18-án). In: Évkönyv a Budapesti I. István Gimnázium 1986-87. évi 85. tanévről. Budapest, 1987. 8.

Dunavölgyi Péter: Az öröm és büszkeség a két domináns érzés, ha az elmúlt évtizedekre gondolok.

https://www.dunavolgyipeter.hu/televizio_torteneti_interjuk/interjuk/dr_feledy_peter_az_orem_es_buszkeseg_a_ket_dominans_erzes_ha_az_elmult_evtizedekre_gondolok
(Letöltés ideje: 2024. augusztus 28.)

- Oldalfény. Ipacs László.* Rockinform, 2001. május, 8.
- Koltay Gábor: Egy egykori diák emlékezik...* In: A Budapesti Szent István Gimnázium Évkönyve 2002-2003. Budapest, 2004. 36.
- Bódy Gábor: Önéletrajz.* Filmkultúra, 1986. február, 4.
- Raubinek Tiborról, Kner Jánosról és Farkas Tamásról.* Ferenczi Zsolt személyes közlése alapján. 2024. november 03.
- Gyeplabdázóink tanulságos veresége.* Népsport, 1958. július 31., 2.
- A magyar gyeplabda-válogatott meglepő sikere Torinóban.* Népsport, 1966. június 07., 5.
- Gyeplabdázóink sikeréről.* Magyar Nemzet, 1966. június 9., 6.
- Törlesztenivalójuk van válogatott gyeplabdázóinknak az NDK csapata ellen.* Népsport, 1966. június 24., 1.
- TV- gyeplabdában.* Népsport, 1971. január 29., 7.
- Gyeplabda. Sikeres rajt teremben.* Népsport, 1973. február 10., 4.
- Hasznos napok, vidám sorok. 10.* Népszerűség, 1961. június 27., 4.
- A Népliget "elindult" a Fáy utcába. Ma reggel megkezdődött a Vasas és az Építők sporttelepcseréje.* Esti Hírlap, 1961. február 08., 4.
- Gyeplabdázás. Eredmények. Országos bajnokságok.* In: Antal Zoltán - Sass Tibor (szerkesztők): A magyar sport kézikönyve. Budapest, 1984. 170-171.
- Egy gólon múltott a bajnoki cím.* Népsport, 1980. november 24., 2.
- A női szakág újjászervezésének 1970-es évekbeli kísérletéről.* Ferenczi Zsolt személyes közlése alapján. 2024. november 03.
- Gyeplabdázás. Országok közötti válogatott mérkőzések.* In: Antal Zoltán - Sass Tibor (szerkesztők): A magyar sport kézikönyve. Budapest, 1984. 171-172.
- Gyeplabdás vágyak Brüsszel előtt: Szeretnénk az első nyolc közé kerülni.* Népsport, 1970. szeptember 18., 7.
- Gyeplabdás vezetők gondoljai.* Népsport, 1970. október 17., 7.
- Gyeplabda (hoki).* Lévai György (főszerk.): Magyar Sport Enciklopédia. Kossuth Kiadó, Budapest 2002., 320.
- Gyeplabda. A sportág története.* Nemzeti Sport, 2008. május 20., 12.
- Gyephokimérleg '95. "Mű" bánatok - valódi örömök.* Nemzeti Sport, 1995. november 13., 12.

Gyeplabdacsapat helyett inkább plusz ló az olimpiára. Ferenczi Zsolt személyes közlése alapján. 2024. november 03.

A gyeplabda - sokadszorra újjászületőben? Napi Gazdaság, 2001. január 26., 18.

Sajtótájékoztató. Népsport, 1981. február 06., 8.

Kinizsi Sörgyár helyett: Novitax SE. Népsport, 1987. január 09. 12.

Megszűnt a Hungária SC. Népsport, 1987. április 12. 11.

A "fiúsított" lányok. Népsport, 1985. június 08., 7.

Lányok, asszonyok – görbe bottal. Népsport, 1985. október 31., 7.

A tabáni lányok sikere Hannoverben. Népsport, 1988. augusztus 19., 7.

Berci. Népsport, 1984. február 01., 9.

A Prutek családról. Ferenczi Zsolt személyes közlése alapján. 2024. november 03.

Gyeplabda - családi vállalkozásban. A hat Losonczi utánpótlásra vár. Népszava, 1987. január 19., 11.

"Legyen valami pezsgés! Legyen valami mozgás!"

Választottak - kiválasztottak. Népsport, 1990. január 07., 4.

Gyeplabda terem BEK volt Budapesten. Egy kis sportág nagy napjai. Nemzeti Sport, 1997. február 20., 11.

Történelmi sajtótájékoztató. Új időszámítás kezdődik... Nemzeti Sport, 1992. április 09., 6.

Elmozdulhat a holtpontról a magyar gyeplabdázás ügye. Nemzeti Sport, 1995. december 08., 2.

Gyeplabda. NB I. Nemzeti Sport, 1995. április 21., 6.

Gyeplabda. A Hollandia HC első győzelme. Nemzeti Sport, 1993. szeptember 12., 12.

Sör és gyeplabda. Nemzeti Sport, 1994. június 01., 16.

Toborzás. Az Egri Hockey Club keres... Plakát, 1991., Egri Sportmúzeum Plakátgyűjteménye

Sport ma: meccs. Egri Est, 1991. május 10., 6.

Egri Hockey Clubról. Nagy Zoltán személyes közlése alapján. 2015. június 15.

Gyeplabda. "Feltámadt" a Gödöllő SC. Nemzeti Sport, 1994. szeptember 02., 6.

Gyeplabda. I. műfüves nemzeti bajnokság. A Színes Sport, 2000. június 20., 10.

Teremhoki Sopronban. Kisalföld, 1993. október 15., 22.

Ezüstérem Hollandiából. Nemzeti Sport Tini melléklete, 1993. április 23., 6.

Gyeplabda. Nemzetközi női mérkőzések. A magyarok sokat tanulhattak. Nemzeti Sport, 1991. július 07., 6.

Gyeplabda. Női bajnokság. Nemzeti Sport, 1999. november 11., 12.

Gyeplabda Öt Nemzet teremturnája. Itthon maradt a trófea. Nemzeti Sport, 1995. január 30., 9.

Tornagyőzelem után. Válogatottunk "felsőbb osztályba" léphet. Nemzeti Sport, 1995. február 01., 5.

Gyeplabda Kárpát-medence-kupa. Három győzelemmel a siker kapujában. Nemzeti sport, 1996. január 28., 8.

Nemzetközi gyeplabda teremturna. Magyarok a Kárpát-medence "királyai". Nemzeti Sport, 1996. január 29., 8.

Gyeplabda. Kiterítés előtt. Nemzeti Sport, 1996. augusztus 25., 14.

Válogatott meccs Budapesten. A műfü megduplázzhatja a játékoslétszámot. Nemzeti Sport, 2000. augusztus 26., 15.

Magyarország-Jugoszlávia kétszer. Tizenöt évet kellett várni. Nemzeti Sport, 2000. szeptember 02., 10.

Gyeplabda. A második féldíj a magyaroké. Igazságos döntetlen a pályavaatón. A Színes Sport, 2000. szeptember 03., 14.

Gyeplabda. Nemzetek közötti válogatott mérkőzés, Népliget. A visszavágó is döntetlen lett. A Színes Sport, 2000. szeptember 04., 13.

"Valami van, de nem az igazi!"

Egyetlen használható pályánk van, de az sem nemzetközi szintű. Nemzeti Sport online, 2008. július 10., <https://www.nemzetisport.hu/migralt-cikkek/2008/07/20080710-egyetlen-hasznalható-palyánk-van-de-az-sem-nemzetkozi-szintu> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 22.)

A műfüves pályákkal kapcsolatos problémákról. Az MGYSZ archívuma alapján.

A terembérléssel kapcsolatos problémákról. Ferenczi Zsolt személyes közlése alapján. 2024. november 03.

Ismerje meg a budapesti olimpia tervezett helyszíneit. Nemzeti Sport Online, 2016. február 17. <https://www.nemzetisport.hu/egyeb-egyeni/2016/02/ismerje-meg-a-budapesti-olimpia-tervezett-helyszineit> (Letöltés ideje: 2024. november 17.)

Olimpia 2024: A Fővárosi Közgyűlés visszavonta a budapesti pályázatot. Nemzeti Sport Online, 2017. március 01. <https://www.nemzetisport.hu/egyeb-egyeni/2017/03/olimpia-2024-a-fovarosi-kozgyules-visszavonta-a-budapesti-palyazatot-hivatalos> (Letöltés ideje: 2024. november 17.)

Szent László Diáksport Egyesületről. Szendrei Péter személyes közlése alapján. 2024. szeptember 11.

Gyeplabda. Mozgalmas hetek tavaszig. A Színes Sport, 2001. január 10., 9.

Gyeplabdában aranyat érnek a gerjeni ifjak. Tolnai Népújság, 2007. március 29., 2.

Újabb országos döntő. Bajnoki cím és ezüst érem. Gerjeni Hírek, 2007 április, 12.

Új fortélyokat tanulhattak a táborban. Tolnai Népújság, 2010. augusztus 19., 2.

Romhányi Károly a szövetség új elnöke. Tolnai Népújság, 2015. december 01., 11.

MGYSZ. Az elnökség közleménye. www.hockey.hu, 2018. november 23., <https://www.hockey.hu/Default?view=154&ctrl=BsArticles> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 22.)

Országos Gyeplabda Diákolimpia 2012. Fasori Hírmondó, 2012/1. szám, 19.

Fasor Gyeplabda. Fasori Hírmondó, 2014/1. szám, 15.

Kaptár SE. Történetünk. <https://kaptar-se.hu/klub-tortenete/> (Letöltés ideje: 2024. szeptember 30.)

Holi5 bajnokságról. Kerekes János személyes közlése alapján. 2024. május 25.

Női Európa-bajnokság. Győzelem Szlovénia ellen. www.hockey.hu, 2019. augusztus 03., <https://www.hockey.hu/Default?view=180&ctrl=BsArticles> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 22.)

Klubtörténet. A Soroksári Hockey Club rövid története. soroksarihc.hu, <https://soroksarihc.hu/csapatok/klubtortenet> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 23.)

A klub rövid története. epitokhc.hu, <https://www.epitokhc.hu/EHC> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 23.)

A Panónia Kupát nyert magyar válogatottról. Az MGYSZ archívuma alapján.

EuroHockey. Terem Európa Bajnokság - Negyedik helyen végzett a válogatott! www.hockey.hu, 2024. február 04., <https://www.hockey.hu/Default?view=327&ctrl=BsArticles> (Letöltés ideje: 2024. augusztus 23.)

A MAGYAR GYEPLABDA SZÖVETSÉG ELNÖKEI 1924-2024

dr. Pözel István 1924-1945

(gróf Bethlen István tiszteletbeli elnök 1924-1931)

dr. Hircsák István ügyvezető elnök 1945-1948

Mestyán János, mint miniszteri biztos 1948-1956

dr. Konorót Gyula 1957-1980

Bali Lajos 1980-1985

dr. Húsvét Sándor 1985-1989

dr. Hegedűs Lajos 1989-1992

Roska János 1992-1998

Losonci György 1998-2002

Ilkei Gábor 2002-2005

Strausz György 2005-2010

Pavelka Zoltán 2010-2011

Kassai Attila 2011-2012

Veress László 2012-2015

Romhányi Károly 2015-2018

Ferenczi Ferenc és Zsoldos András alelnökök, mint ügyvezetők 2018-2022

Zsoldos András 2022 óta

GYEPLABDÁVAL FOGLALKOZÓ SPORTEGYESÜLETEK 1907-2024

Az alábbi felsorolás azokat a sportegyesületeket tartalmazza, amelyekben – a források alapján – hosszabb-rövidebb ideig létezett a gyeplabdasporthoz. A listában nem csak azok az egyesületek szerepelnek, amelyek bajnokságban indultak, hanem mindazok, amelyekben bizonyos időszakokban bizonyíthatóan gyakorolták ezt a sportot. A felsorolás csak sportegyesületeket tartalmaz, tehát az iskolai gyephokiban részt vállaló oktatási intézmények nem szerepelnek benne.

A lista összeállítása a korabeli sajtóanyagok, sportévkönyvek és személyes visszaemlékezések alapján történt, de ennek ellenére előfordulhatnak pontatlanságok, főként a dátumok tekintetében. A különböző átalakulások, névváltoztatások nem kerültek feltüntetésre, azok nagy részéről a gyeplabdázás történetét bemutató szövegben lehet olvasni. A felsorolás betűrendben tartalmazza az egyesület nevét, a rövidítését (ha volt ilyen), valamint hogy mettől meddig űzték a gyeplabdát az adott sportegyesületben.

XVI. kerületi Tanács Központi Sport Egyesület 1974-1985

Amateur Hockey Club (AHC) 1927-1945

Amatőr Gyeplabda Sport Egyesület (AGYSE vagy Amatőr HC) 1995 óta

Auras Sport Egyesület 1978-1990

Aurex Hockey Club 1990-1992

Autótaxi Sport Kör 1973-1976

ARES Hockey Club 1994 óta

Batthyány Kázmér Gimnázium Diáksport Egyesület (BKGDSE) 2015 óta

Budai Kinizsi Torna Egyesület (BKTE) 1946-1947

Budai Pedagógus Sport Kör 1957-2002

Budapesti (Budai) Torna Egylet (BBTE) 1925-1946

Budapest Dryvit Hockey Club 1991-1997

Budapesti Egyetemi Athletikai Club (BEAC) 1919-1920

Budapesti Építők Sport Club (Bp. Építők vagy Építők) 1950-1991

Budapesti Hockey Club (BHC) 1925-1934

Budapesti Kinizsi Sport Egyesület (Bp. Kinizsi) 1951-1955

Budapesti Korcsolyázó Egylet (BKE) 1941-1949

Budapesti Középiskolai Athletikai Club (BKAC) 1923-1924

Budapesti Lawn Tennis Club 1913-1914

Budapesti Postás Sport Kör (Bp. Postás) 1951-54, 1957-1972

Budapesti Szikra Sport Egyesület (Bp. Szikra) 1951-1955

Budapesti Vasutas Sport Club (BVSC) 1957-1968

Ceglédi Vasutas Sport Egyesület 1961-1963

Egri Hockey Club (EHC) 1991-1992

Élelmiszeripari Dolgozók Országos Szakszervezete Sport Egyesület (ÉDOSZ) 1950-1951

Építők Hockey Club (ÉHC vagy Építők) 1991 óta

Építők Rózsa Ferenc Sport Kör 1957-1965

Ferenc József Intézet Sport Club 1908-1939

Ferencvárosi Torna Club (FTC) 1929-1950

Főnix Magyarország Sport Egyesület (Főnix) 2014-2018

Gerjen Sport Club 2013 óta

Gödöllői Vasas Sport Club 1961-1992

Gödöllői Sport Club 1994-2000

Háztartási Bolt Egyesület 1948-1950

Hungária Hockey Club (HHC) 1930-1939

Hungária Sport Club 1985-1987

Kaptár Sport Egyesület 2017 óta

Kecskeméti Delikát Édesipari Kiszövetkezet Sport Club 1984-1985

Kinizsi Sörgyár Sport Kör 1957-1986

Kisvárdai Hockey Club 1911

Kőbányai Hockey Club (KHC) 1934-1944

Kőbányai Lombik Sport Kör 1950-1951

Középfokú Iskolák Országos Szövetsége (KISOSZ) 1925-1929

Középfokú Iskolák Sportköreinek Országos Központja (KISOK) 1929-1944

Láng Gépgyár Hockey Club (LHC) 1928-1930

Ludovika Akadémia Sport Egyesület (LASE) 1932-1944

Magyar Athletikai Club (MAC) 1907-1922, 1925-1945

Magyar Építőipari Munkások Országos Szövetsége Sport Egyesület (MÉMOSZ) 1949

Magyar Hockey Club (MHC) 1918-1948

Magyar Jogász Sport Egyesület (MJSE) 1911-1914

Magyar Testgyakorlók Köre (MTK) 1949-1950

Magyar Államvasutak Autóközlekedési Vállalat Sport Kör (MÁVAUT) 1967-1974

Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek Sport Egyesület (MALLERD) 1950-1951

Movill Sport Club 1985-1987

Műegyetemi Athletikai és Football Club (MAFC) 1923-1924, 1948-1949

Nemzeti Hockey Club (NHC) 1933-1936

Nemzeti Torna Egylet (NTE) 1945-1949

Novitax Spartacus Sport Egyesület 1986-1993

Olcote Hockey Club 1992 óta

Pécsi Egyetemi Athletikai Club (PEAC) 1928-1944

Pedagógus Hoki Klub Sportegyesület 2002 óta

Philips Hungária Sport Egyesület (PHSE) 1939-1942

Piros-Fehér Hockey Club (PHC) 2018 óta

Pozsonyi Torna Egylet (PTE) 1907-1908

Rosco Hockey Club 1994-2012

Soroksári Hockey Club 2012 óta

Széchenyi István Hockey Club (SZHC) 1932-1949

Szent István Hockey Club (SZIHC) 1936-1939

Szent László Gimnázium Diáksport Egyesület (SZLG DSE) 2001 óta

Tabán Sport Egyesület 1987-2003

Textiles Sport Egyesület 1950-1951

Törekvés Sport Egyesület 1954-1957

Vacuum Oil Company Sport Club 1930-1937

Vasas Sport Club (Vasas) 1947-1948

Volánbusz Sport Club 1974-1985

Volán Sport Club 1985-1994

MAGYAR BAJNOKI EREDMÉNYEK

Az eredmények időrendi sorrendben a korabeli sajtóanyagok, különböző sportévkönyvek, valamint az MGYSZ archívuma alapján kerültek összeállításra.

1929

Férfi OB I. nagypályás

1. MHC
2. MAC
3. BBTE
4. AHC
5. BHC

Férfi Szövetségi díj nagypályás

1. MHC II.
2. MAC II.
3. BBTE II.
4. FTC
5. BHC II.
6. AHC II.
7. LHC

1930

Férfi OB I. nagypályás

1. MAC
2. MHC
3. BBTE
4. BHC
5. FTC
6. AHC
7. LHC

Férfi Szövetségi díj nagypályás

1. BBTE II.
2. MHC II.
3. AHC II.
4. FTC II.
5. MAC II.
6. Vacuum Oil SC
7. BHC II.

Női OB I. nagypályás

1. MAC
2. AHC
3. BHC
3. Vacuum Oil SC

Női Fröhlich Kupa győztese: MAC

1931

Férfi OB I. nagypályás

1. MAC
2. MHC
3. BBTE
4. AHC
5. BHC
6. HHC
7. MHC II.
8. FTC
9. Vacuum Oil SC

Férfi Szövetségi díj nagypályás

1. MAC II.
2. BBTE II.
3. AHC II.
4. BHC II.
5. HHC II.
6. MHC III.

Női Fröhlich Kupa győztese: MAC

1932

Férfi OB I. nagypályás

1. MHC
2. BBTE
3. AHC
4. MAC
5. BHC
6. FTC
7. HHC
8. Vacuum Oil SC

Férfi Szövetségi díj nagypályás

1. MHC II.
2. BBTE II.
3. AHC II.
4. MAC II.
5. FTC II.
6. BHC II
7. HHC (visszalépet)

Női Fröhlich Kupa győztese: MAC

1933

Férfi OB I. nagypályás

1. AHC
2. BBTE
3. MAC
4. FTC
5. MHC
6. BHC
7. SZHC
8. Vacuum Oil SC

Férfi Szövetségi díj nagypályás

1. MAC II.
2. FTC II.
3. BBTE II.
4. MHC II.
5. AHC II.
6. BHC II.
7. SZHC II.

Női Szövetségi díj nagypályás

A pontos végeredmény nem ismert, a korabeli sajtó alapján az alábbi feltételezett sorrend állítható fel.

1. MAC
2. AHC
3. FTC
4. SZHC

1934

Férfi OB I. nagypályás

1. AHC
2. MHC
3. MAC
4. Kék-sárga
5. BBTE
6. FTC
7. Vacuum Oil SC
8. NHC
9. SZHC
10. LASE

Férfi Szövetségi díj nagypályás

A bajnokság pontos végeredménye nem ismert. A korabeli sajtóból az egyértelműen kiderül, hogy a bajnokságot az FTC II. nyerte meg. A rendelkezésre álló információk alapján a következő feltételezett sorrend állítható fel.

1. FTC II.
2. BBTE II.
3. MAC II.
4. MHC II
5. AHC II.
6. Vacuum Oil SC II.
7. KHC
8. FTC III.
9. SZHC II.

Női Szövetségi díj nagypályás

1. MAC
2. AHC

1935

Férfi OB I. nagypályás

1. BBTE
2. MHC
3. AHC
4. FTC
5. MAC
6. Kék-sárga
7. Fekete-fehér
8. Vacuum Oil SC

Férfi OB II. nagypályás

A bajnokság pontos végeredménye nem ismert. A korabeli sajtóból az egyértelműen kiderül, hogy a bajnokságot a Zöld-fehér (vagyis az FTC második csapata) nyerte meg. A rendelkezésre álló információk alapján a következő feltételezett sorrend állítható fel.

1. Zöld-fehér
2. HHC
3. LASE II.
4. KHC
5. SZHC
6. Sárga-vörös
7. LASE I.

Férfi Szövetségi díj nagypályás

A bajnokság pontos végeredménye nem ismert. A korabeli sajtóból az egyértelműen kiderül, hogy a bajnokságot a MAC II. nyerte meg. A rendelkezésre álló információk alapján a következő feltételezett sorrend állítható fel.

1. MAC II.
2. BBTE II.
3. FTC III.
4. MHC II.
5. Kék-sárga II.
6. AHC II.
7. Vacuum Oil SC II.
8. Fekete-fehér II.

Női Szövetségi díj nagypályás

1. MAC
2. AHC

1936

Férfi OB I. nagypályás

1. BBTE
2. AHC
3. MAC
4. MHC
5. Kék-sárga
6. FTC
7. Fekete-fehér
8. HHC
9. Zöld-fehér
10. Vacuum Oil SC

Férfi OB II. nagypályás

A bajnokság pontos végeredménye nem ismert. A rendelkezésre álló kevés információ alapján a következő feltételezett sorrend állítható fel.

1. LASE I.
2. KHC
3. Sárga-vörös
4. LASE II.
5. SZHC
6. SZIHC
7. Juventus

Férfi Szövetségi díj nagypályás

A bajnokság pontos végeredménye nem ismert. A rendelkezésre álló kevés információ alapján a következő feltételezett sorrend állítható fel.

1. BBTE II.
2. Kék-sárga II.
3. Fekete-fehér II.
4. MHC II.
5. AHC II.
6. HHC II.
7. FTC III.
8. Vacuum Oil SC II.

Női Szövetségi díj nagypályás

1. MAC
2. AHC

1936/1937

Férfi OB I. nagypályás

1. BBTE
2. AHC
3. MHC
4. MAC
5. FTC
6. Fekete-fehér
7. Kék-sárga
8. Zöld-fehér

Férfi OB II. nagypályás

1. HHC
2. SZHC
3. KHC
4. Buda
5. SZIHC
6. Sárga-vörös

Férfi Szövetségi díj nagypályás

A bajnokságban tíz csapat vett részt, de csak az első három helyezett sorrendje ismert.

1. MHC II.
2. HHC II
3. BBTE II.

1937/1938

Férfi OB I. nagypályás

1. BBTE
2. MHC
3. MAC
4. FTC
5. AHC
6. SZIHC
7. HHC
8. SZHC
9. KHC

Férfi OB II. nagypályás

1. BBTE II.
2. AHC II.
3. MAC II.
4. FTC II.
5. SZIHC II.
6. MHC II.
7. KHC II.
8. SZHC II.
9. HHC II.

1938/1939

Férfi OB I. nagypályás

1. BBTE
2. MHC
3. AHC
4. FTC
5. HHC
6. SZIHC
7. MAC (idény közben több meccstől visszalépett)
8. SZHC (visszalépett)
9. KHC (visszalépett)

Férfi OB II. nagypályás

1. AHC II.
2. FTC II.
3. BBTE II. (idény közben több meccstől visszalépett)
4. MHC II. (idény közben több meccstől visszalépett)
5. HHC II.
6. MAC II. (idény közben több meccstől visszalépett)
7. SZIHC II.
8. MHC III. (idény közben több meccstől visszalépett)
9. SZHC II. (visszalépett)

1939/1940

Férfi OB I. nagypályás

1. BBTE
2. MHC
3. FTC
4. AHC
5. PHSE
6. MAC
7. SZHC

Férfi Erdélyi Kupa győztese: BBTE

1941

Férfi OB I. nagypályás

1. BBTE
2. AHC
3. MHC
4. MAC
5. BKE
6. SZHC
7. FTC (visszalépett)
8. PHSE (visszalépett)

1942

Férfi OB I. nagypályás

1. MHC
2. BBTE
3. BKE
4. AHC
5. MAC
6. KHC
7. PHSE

1943

Férfi OB I. nagypályás

1. BBTE
2. MHC
3. AHC
4. MAC
5. BKE

Férfi Mátyás király Kupa győztese: AHC

1944

Férfi OB I. nagypályás

A bajnokság pontos végeredménye nem ismert. A magyar sport kézikönyve szerint a bajnokságot az Amateur HC nyerte. A rendelkezésre álló információk alapján az alábbi feltételezett sorrend állítható fel.

1. AHC
2. BBTE
3. MAC
4. MHC

Férfi Szent László Kupa győztese: BBTE

1945

A háborús események miatt ebben az évben nem rendeztek bajnokságot.

1946/1947

Férfi OB I. nagypályás

A bajnokság pontos végeredménye nem ismert. A korabeli sajtóból az egyértelműen kiderül, hogy a bajnokságot a Budai Kinizsi TE nyerte meg. A rendelkezésre álló információk alapján a következő feltételezett sorrend állítható fel.

1. BKTE
2. MHC
3. BKE
4. FTC
5. MHC II.
6. BKE II.
8. NTE
7. FTC II.
9. SZHC

1947/1948

Férfi OB I. nagypályás

1. Vasas SC
2. BKE
3. FTC
4. NTE
5. MAFC
6. SZHC
7. MHC (visszalépett)

1948/1949

Férfi OB I. nagypályás

1. BKE
2. MTK
3. FTC
4. Háztartási Bolt SE (a bajnokságot még a Vasas színeiben kezdte el a csapat)
5. MÉMOSZ SE
6. Városligeti HC
7. SZHC (visszalépett)

Férfi Szövetségi díj nagypályás

A teljes bajnoki végeredmény nem ismert, a korabeli sajtóból csak az deríthető ki, hogy az FTC II. csapata szerezte meg az első helyet.

1. FTC II.

Férfi Centenárium Kupa győztese: MAFC

1949/1950

Férfi OB I. nagypályás

1. Textiles SE
2. Meteor MALLERD
3. Meteor Háztartási Bolt Pest
4. ÉDOSZ SE
5. Textiles SE II.
6. Erdőközpont
7. ÉDOSZ SE II.
8. Kőbányai Lombik
9. Meteor Háztartási Bolt Buda

1950 (ősz) bajnokság)

Férfi OB I. nagypályás

1. Textiles SE
2. Építők SE
3. ÉDOSZ SE
4. Kőbányai Lombik

Férfi Béke Kupa győztese: Építők SE

1951

Férfi OB I. nagypályás

1. Bp. Postás
2. Bp. Építők
3. Bp. Kinizsi
4. Bp. Szikra
5. Bp. Kinizsi II.
6. Bp. Postás II.
7. Bp. Építők II.
8. Bp. Szikra II.

1952

Férfi OB I. nagypályás

1. Bp. Postás Közhír
2. Bp. Kinizsi
3. Bp. Építők
4. Bp. Szikra
5. Bp. Postás
6. Kőbányai Sörgyár
7. Kőbányai Szikra
8. Építőanyagipari minisztérium SK

1953

Férfi OB I. nagypályás

A bajnokság pontos végeredménye nem ismert. A korabeli sajtóból az egyértelműen kiderül, hogy a bajnokságot a Bp. Kinizsi nyerte meg. A rendelkezésre álló kevés információ alapján a következő feltételezett sorrend állítható fel.

1. Bp. Kinizsi
2. Bp. Postás
3. Bp. Építők
4. Bp. Szikra
5. Kőbányai Sörgyár
6. Keleti Posta
7. Kőbányai Szikra
8. Betonútépítők

1954

Férfi OB I. nagypályás

1. Bp. Szikra
2. Bp. Építők
3. Bp. Postás
4. Bp. Kinizsi

1955

Férfi OB I. nagypályás

1. Bp. Törekvés
2. Bp. Építők
3. Bp. Szikra
4. Bp. Kinizsi

1956

1955-ben a Bp. Kinizsi és a Bp. Szikra is megszüntette gyéplabda-szakosztályát, ezért a megmaradt két csapat részére nem írtak ki bajnokságot az 1956-os idényre.

1957

Férfi NB I. nagypályás

1. Bp. Építők
2. Bp. Postás
3. BVSC
4. Rózsa Ferenc SK
5. Délbudai SK

1957/1958

Férfi NB I. nagypályás

1. BVSC
2. Bp. Építők
3. Bp. Postás
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. Rózsa Ferenc SK
6. Szabadsághegyi Pedagógus

1958/1959

Férfi NB I. nagypályás

1. Bp. Építők
2. BVSC
3. Bp. Postás
4. Kőbányai Sörgyár SK
5. Rózsa Ferenc SK
6. Kőbányai Kinizsi
7. Szabadsághegyi Pedagógus
8. Keleti Postás

Tanácsköztársaság Emlék Kupa győztese: Bp. Építők

1960

Férfi NB I. kispályás

A négyes döntő végeredménye:

1. Bp. Építők
2. Angyalföldi Építők
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Rózsa Ferenc SK

További résztvevő csapatok:

BVSC

Lokomotív

Kőbányai Kinizsi

Szabadsághegyi Pedagógus

Férfi NB I. nagypályás

1. Bp. Építők
2. Kinizsi Sörgyár SK
3. Bp. Postás
4. BVSC
5. Rózsa Ferenc SK
6. Postás Közhír
7. Szabadsághegyi Pedagógus

1961

Férfi NB I. kispályás

A négyes döntő végeredménye:

1. Bp. Építők
2. Angyalföldi Építők
3. Gödöllői Ganz-Vasas
4. Kinizsi Sörgyár

További résztvevő csapatok:

Bp. Postás

Postajárműjavító

M. Építők

BVSC

BVSC II

Bp. Lokomotív

Rózsa Ferenc SK

Kinizsi Sörgyár II.

Kőbányai Kinizsi

Ceglédi VSE

.

Férfi NB I. nagypályás

1. Kinizsi Sörgyár SK
2. Bp. Építők
3. Bp. Postás
4. BVSC
5. Bp. Építők II.
6. Gödöllői Ganz-Vasas
7. Kinizsi Sörgyár SK II.
8. Rózsa Ferenc SK
9. Ceglédi VSE
10. Szabadsághegyi Pedagógus
11. BVSC II.

1962

Férfi NB I. kispályás

1. Bp. Építők
2. BVSC
3. MÁV Előre
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. Angyalföldi Építők
6. Ceglédi VSE
7. Rózsa Ferenc SK
8. Szabadsághegyi Pedagógus
9. BVSC II.

Férfi NB I. nagypályás

1. Bp. Építők
2. BVSC
3. Rózsa Ferenc SK
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. Bp. Postás
6. Gödöllői Ganz-Vasas

1963

Férfi NB I. kispályás

1. Bp. Építők
2. Rózsa Ferenc SK
3. Bp. Építők II.
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. BVSC
6. Ceglédi VSE
7. Kinizsi Sörgyár SK II.
8. Bp. Postás

Férfi NB I. nagypályás

1. Bp. Építők
2. Bp. Postás
3. BVSC
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. Rózsa Ferenc SK
6. Gödöllői Vasas
7. Szabadsághegyi Pedagógus
8. Ceglédi VSE

1964

Férfi NB I. kispályás

1. Bp. Építők
2. Rózsa Ferenc SK
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. BVSC
5. Szabadsághegyi Pedagógus
6. Gödöllői Vasas

Férfi NB I. nagypályás

1. Bp. Építők
2. BVSC
3. Bp. Postás
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. Építők Rózsa Ferenc SK
6. Szabadsághegyi Pedagógus
7. Gödöllői Vasas

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Bp. Építők

1965

Férfi NB I. kispályás

1. Bp. Építők
2. Kinizsi Sörgyár SK
3. Rózsa Ferenc SK
4. BVSC
5. Gödöllői Vasas
6. Budai Pedagógus

Férfi NB I. nagypályás

1. BVSC
2. Bp. Építők
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Bp. Postás
5. Gödöllői Vasas
6. Budai Pedagógus
7. Postajárműjavító
8. Rózsa Ferenc SK

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Kinizsi Sörgyár SK

1966

Férfi NB I. kispályás

1. Kinizsi Sörgyár SK
2. Bp. Építők
3. BVSC
4. Bp. Postás

Férfi NB I. nagypályás

1. Bp. Építők
2. Bp. Postás
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. BVSC
5. Budai Pedagógus
6. Gödöllői Vasas

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Kinizsi Sörgyár SK

Férfi Béke Kupa győztese: Kinizsi Sörgyár SK

1967

Férfi NB I. kispályás

1. Bp. Építők
2. Metro Építők
3. Bp. Postás
4. Kinizsi Sörgyár SK

Férfi NB I. nagypályás

1. Bp. Építők
2. Bp. Postás
3. Kőbányai Sörgyár SK
4. BVSC
5. Budai Pedagógus
6. Gödöllői Vasas
7. MÁVAUT

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Bp. Építők

Férfi Béke Kupa győztes: Kinizsi Sörgyár SK

1968

Férfi NB I. kispályás

1. Kinizsi Sörgyár SK
2. Bp. Építők
3. Budai Pedagógus
4. Bp. Építők II.
5. BVSC
6. Bp. Postás

Férfi NB I. nagypályás

1. Bp. Építők
2. Kőbányai Sörgyár SK
3. BVSC
4. Bp. Postás
5. Budai Pedagógus
6. Gödöllői Vasas
7. MÁVAUT

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Bp. Építők

Férfi Béke Kupa győztese: Kinizsi Sörgyár SK

1969

Férfi NB I. kispályás

1. Kinizsi Sörgyár SK
2. MÁVAUT
3. Bp. Építők
4. Budai Pedagógus
5. Gödöllői Vasas
6. Bp. Postás

Férfi NB I. nagypályás

1. Bp. Építők
2. MÁVAUT
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Gödöllői Vasas
5. Budai Pedagógus
6. Bp. Postás

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Bp. Építők

1970

Férfi NB I. kispályás

1. Kinizsi Sörgyár SK
2. Bp. Építők
3. MÁVAUT
4. Bp. Postás
5. Budai Pedagógus
6. Gödöllői Vasas

Férfi NB I. nagypályás

1. Kinizsi Sörgyár SK
2. Bp. Építők
3. MÁVAUT
4. Gödöllői Vasas
5. Budai Pedagógus
6. Bp. Postás

1971

Férfi NB I. kispályás

1. Kinizsi Sörgyár SK
2. MÁVAUT
3. Bp. Építők
4. Budai Pedagógus
5. Gödöllői Ganz-Vasas

Férfi NB I. nagypályás

1. Kinizsi Sörgyár SK
2. Bp. Építők
3. MÁVAUT
4. Budai Pedagógus
5. Gödöllői Ganz-Vasas
6. Bp. Postás

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Kinizsi Sörgyár SK

1972

Férfi NB I. kispályás

1. Kinizsi Sörgyár SK
2. MÁVAUT Volán SC
3. Bp. Építők
4. Budai Pedagógus
5. Bp. Postás

Férfi NB I. nagypályás

1. Kinizsi Sörgyár SK
2. MÁVAUT Volán SC
3. Bp. Építők
4. Gödöllői Ganz-Vasas
5. Postás SE
6. Budai Pedagógus

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Kinizsi Sörgyár SK

1973

Férfi Terem Kupa (november)

1. Bp. Építők
2. Kinizsi Sörgyár SK
3. MÁVAUT Volán
4. Budai Pedagógus

Férfi Terem Kupa (december)

1. Budai Pedagógus
2. Kinizsi Sörgyár SK
3. Bp. Építők
4. MÁVAUT Volán SC
5. Autótaxi
6. Öregfiúk

Férfi NB I. kispályás

1. Bp. Építők
2. MÁVAUT Volán SC
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Budai Pedagógus

Férfi NB I. nagypályás

1. MÁVAUT Volán SC
2. Bp. Építők
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Gödöllői Ganz-Vasas
5. Budai Pedagógus
6. Autótaxi SK

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Bp. Építők

1974

Férfi Jubileumi Terem Kupa

1. Bp. Építők
2. Budai Pedagógus
3. MÁVAUT Volán
4. Kinizsi Sörgyár
5. Autótaxi
6. Öregfiúk
7. Nagykőrösi Volán

Férfi NB I. kispályás

1. Volánbusz
2. Kinizsi Sörgyár
3. Bp. Építők
4. Autótaxi

Férfi NB I. nagypályás

1. Bp. Építők
2. Volánbusz SC
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Gödöllői Ganz-Vasas
5. Budai Pedagógus
6. XVI. ker. Tanács KSE
7. Autótaxi

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Bp. Építők

1975

Férfi Terem Kupa

1. Kinizsi Sörgyár SK
2. Budai Pedagógus
3. Autótaxi
4. Bp. Építők
5. Gödöllői Ganz-Vasas
6. XVI. ker. Tanács KSE

Férfi NB I. kispályás

1. Budai Pedagógus
2. Bp. Építők
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Volánbusz SC
5. XVI. ker. Tanács KSE
6. Gödöllői Ganz-Vasas

Férfi NB I. nagypályás

1. Volánbusz SC
2. Kinizsi Sörgyár SK
3. Bp. Építők
4. Budai Pedagógus
5. Gödöllői Ganz-Vasas
6. Autótaxi SK
7. XVI. ker. Tanács KSE

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Bp. Építők

1976

Férfi NB I. terem (január-február)

1. Bp. Építők
2. Volánbusz SC
3. Budai Pedagógus
4. Kinizsi Sörgyár
5. Autótaxi
6. XVI. ker. Tanács KSE
7. Gödöllői SC

Férfi NB I. terem (november-december)

1. Bp. Építők
2. Budai Pedagógus
3. Volánbusz SC
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. Gödöllői SC

Férfi NB I. B terem (november-december)

1. XVI. ker. Tanács KSE
2. Kőbányai SE
3. 20. sz. Volán
4. Gödöllői Ganz-Vasas
5. Építő SE

Férfi NB I. kispályás

1. Volánbusz SC
2. Bp. Építők
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Budai Pedagógus
5. 20. sz. Volán
6. Gödöllői SC
7. XVI. ker Tanács KSE
8. Autótaxi

Férfi NB I. nagypályás

1. Kinizsi Sörgyár SK
2. Volánbusz SC
3. Bp. Építők
4. Budai Pedagógus
5. Gödöllői SC
6. 20. sz. Volán
7. Gödöllői Ganz-Vasas
8. XVI. ker. Tanács KSE
9. Építő SE
10. Kőbányai SE

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Bp. Építők

1977

Férfi NB I. terem

1. Budai Pedagógus
2. Volánbusz SC
3. Bp. Építők
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. Gödöllői SC

Férfi NB I. B terem

1. 20. sz Volán
2. XVI. ker. Tanács KSE
3. Gödöllői SC II.
4. Kőbányai SE
5. Építő SE

Férfi NB I. kispályás

1. Bp. Építők
2. Budai Pedagógus
3. Volánbusz SC
4. XVI. ker. Tanács KSE
5. Kinizsi Sörgyár SK

Férfi NB I B. kispályás

1. 20. sz. Volán
2. Építő SE
3. Kőbányai SE
4. XVI. ker. Tanács KSE II.
5. Gödöllői SC

Férfi NB I. nagypályás

1. Bp. Építők
2. Budai Pedagógus
3. Gödöllői SC
4. Volánbusz SC
5. Kinizsi Sörgyár SK
6. 20. sz. Volán
7. XVI. ker. Tanács KSE
8. Gödöllő SC II.
9. Építő SE
10. Kőbányai SE

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Kinizsi Sörgyár SK

1978

Férfi NB I. terem

1. Budai Pedagógus
2. Volánbusz SC
3. Építők SC
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. XVI. ker. Tanács KSE
6. Auras SE

Férfi NB I. B terem

1. 20. sz Volán
2. Szabadsághegyi Pedagógus
3. Építő SE
4. Kőbányai SE
5. Gödöllői SC

Férfi NB I. kispályás

1. Budai Pedagógus
2. Építők SC
3. Volánbusz SC
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. Gödöllői SC
6. XVI. ker. Tanács KSE

Férfi NB I B. kispályás

1. Volánbusz SC II.
2. Építők SC II.
3. Kinizsi Sörgyár SK II.
4. Budai Pedagógus II.

Férfi NB I. nagypályás

1. Volánbusz SC
2. Építők SC
3. Budai Pedagógus
4. Gödöllői SC
5. Kinizsi Sörgyár SK
6. XVI. ker. Tanács KSE
7. 20. sz. Volán
8. Építő SE
9. Auras SE
10. Kőbányai SE
11. Szabadsághegyi Pedagógus
12. Autóalkatrész SE

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Építők SC

1979

Férfi NB I. terem

1. Budai Pedagógus
2. Építők SC
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. XVI. ker. Tanács KSE
5. Volánbusz SC
6. Gödöllői SC
7. Auras SE

Férfi NB I. kispályás

1. Budai Pedagógus
2. Építők SC
3. Volánbusz SC
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. XVI. ker. Tanács KSE I.

Férfi NB I B. kispályás

1. Szabadsághegyi Pedagógus
2. 20. sz Volán
3. Építő SE
4. Kőbányai SE

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők SC
2. Budai Pedagógus
3. Volánbusz SC
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. XVI. ker. Tanács KSE

Férfi NB I B. nagypályás

1. 20. sz. Volán
2. Auras SE
3. Építő SE
4. Kőbányai SE
5. Szabadsághegyi Pedagógus

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Építők SC

1980

Férfi NB I. terem

1. Építők SC
2. Budai Pedagógus
3. Volánbusz SC
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. XVI. ker. Tanács KSE

Férfi NB I. kispályás

1. Budai Pedagógus
2. Építők SC
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Volánbusz SC
5. XVI. ker. Tanács KSE I.
7. Gödöllői SC

Férfi NB I B. kispályás

1. Kőbányai SE
2. Szabadsághegyi Pedagógus
3. Volánbusz SC II.
4. Építő SE
5. XVI. ker. Tanács KSE II.

Férfi NB I. nagypályás

1. Budai Pedagógus
2. Építők SC
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Gödöllői SC
5. Volánbusz SC

Férfi NB I B. nagypályás

1. XVI. ker. Tanács KSE
2. Auras SE
3. Kőbányai SE
4. Építő SE
5. Szabadsághegyi Pedagógus

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Budai Pedagógus SK

1981

Férfi NB I. terem

1. Építők SC
2. Budai Pedagógus
3. Volánbusz SC
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. XVI. ker. Tanács KSE
6. Gödöllői SC
7. Auras SE

Férfi NB I. kispályás

1. Budai Pedagógus
2. Építők SC
3. Volánbusz SC
4. Gödöllői SC
5. Kinizsi Sörgyár SK
6. XVI. ker. Tanács KSE
7. Auras SE

Férfi NB I B. kispályás

1. Volánbusz SC II.
2. Építők SC II.
3. Szabadsághegyi Pedagógus
4. Kőbányai SE

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők SC
2. Budai Pedagógus
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Gödöllői SC
5. Volánbusz SC
6. XVI. ker. Tanács KSE

Férfi NB I B. nagypályás

1. Építő SE
2. Kőbányai SE
3. Auras SE
4. Szabadsághegyi Pedagógus
5. Volánbusz SC II.
6. Gödöllői SC II.

Férfi Magyar Népköztársasági Kupa győztese: Építők SC

1982

Férfi NB I. terem

1. Budai Pedagógus
2. Építők SC
3. Gödöllői SC
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. Volánbusz SC
6. XVI. ker Tanács KSE
7. Auras SE

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők SC
2. Budai Pedagógus
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Gödöllői SC
5. Volánbusz SC
6. Auras SE

Férfi NB I B. nagypályás

1. Volánbusz SC II.
2. Építő SE
3. Gödöllői SC II.
4. Kőbányai SE
5. Szabadsághegyi Pedagógus (visszalépett)

Férfi Magyar Népköztársaság Kupa győztese: Építők SC

1983.

Férfi NB I. terem

1. Építők SC
2. Volánbusz SC
3. Budai Pedagógus
4. Gödöllői SC
5. Kinizsi Sörgyár SK
6. XVI. ker. Tanács KSE
7. Auras SE

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők SC
2. Budai Pedagógus
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Gödöllői SC
5. Volánbusz SC
6. Auras SE

dr. Konorót Gyula Kupa

1. Építők SC II.
2. Kőbányai SE
3. Gödöllői SC II.
4. Szabadsághegyi Pedagógus

Férfi Magyar Népköztársaság Kupa győztese: Építők SC

1984

Férfi NB I. terem

1. Építők SC
2. Budai Pedagógus
3. Volánbusz SC
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. Gödöllői SC
6. XVI. ker Tanács KSE
7. Auras SE

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők SC
2. Volánbusz SC
3. Budai Pedagógus
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. Gödöllői SC
6. Építők SC II.
7. Auras SE
8. XVI. ker. Tanács KSE

Férfi NB I B. nagypályás

1. Kőbányai SE
2. Gödöllői SC II.
3. Volánbusz SC II.
4. Szabadsághegyi Pedagógus

Férfi Magyar Népköztársaság Kupa győztese: Kinizsi Sörgyár SK

1985

Férfi NB I. terem

1. Építők SC
2. Budai Pedagógus
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Volán SC
5. Auras SE
6. Gödöllői SC
7. XVI. ker. Tanács KSE

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők SC
2. Gödöllői SC
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Volán SC
5. Budai Pedagógus
6. Építők SC II.
7. XVI. ker. Tanács KSE
8. Auras SE

Férfi Szövetségi díj nagypályás

1. Kőbányai SE
2. Volán SC II.
3. Gödöllői SC II.
4. Szabadsághegyi Pedagógus

Férfi Magyar Népköztársaság Kupa győztese: Építők SC

1986

Férfi NB I. terem

1. Építők SC
2. Budai Pedagógus
3. Volán SC
4. Kinizsi Sörgyár SK
5. Auras SE
6. Hungária SC
7. Gödöllői SC

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők SC
2. Volán SC
3. Kinizsi Sörgyár SK
4. Gödöllői SC
5. Budai Pedagógus
6. Építők SC II.
7. Kőbányai SE
8. Volán SC II.

Férfi Szövetségi díj nagypályás

1. Hungária SC
2. Szabadsághegyi Pedagógus
3. Auras SE
4. Gödöllői SC II.

Férfi Magyar Népköztársaság Kupa győztese: Budai Pedagógus SK

1987

Férfi NB I. terem

1. Építők SC I.
2. Novitax SE
3. Építők SC II.
4. Volán SC
5. Budai Pedagógus
6. Hungária SC
7. Gödöllői SC
8. Auras SE

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők SC
2. Volán SC
3. Novitax SE
4. Építők SC II.
5. Budai Pedagógus
6. Gödöllői SC
7. Tabán SC
8. Auras SE

Férfi Magyar Népköztársaság Kupa győztese: Építők SC

Felszabadulási Kupa győztese: Szabadsághegyi Pedagógus SK

1988

Férfi NB I. terem

1. Építők SC I.
2. Volán SC I.
3. Novitax Spartacus SE I.
4. Budai Pedagógus
5. Építők SC II.
6. Tabán SC

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők SC
2. Volán SC
3. Novitax Spartacus SE
4. Építők SC II.
5. Novitax Spartacus SE II.
6. Budai Pedagógus
7. Tabán SC
8. Gödöllői SC

Férfi Szövetségi díj nagypályás

1. Auras SE
2. Volán SC II.
3. Szabadsághegyi Pedagógus
4. Tabán SC II.

1989

Férfi NB I. terem

1. Építők SC II.
2. Építők SC I.
3. Budai Pedagógus
4. Volán SC II.
5. Novitax Spartacus SE I.
6. Novitax Spartacus SE II.
7. Volán SC II.
8. Tabán SC

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők SC
2. Volán SC
3. Budai Pedagógus
4. Novitax Spartacus SE
5. Építők SC II.
6. Gödöllői SC
7. Tabán SC
8. Auras SE

Férfi Szövetségi díj nagypályás

1. Volán SC II.
2. Novitax Spartacus SE II.
3. Tabán SC II.
3. Szabadsághegyi Pedagógus

Férfi Magyar Kupa győztese: Építők SC

1990

Férfi NB I. terem

1. Építők SC I.
2. Építők SC II.
3. Volán SC I.
4. Novitax Spartacus SE
5. Budai Pedagógus

Férfi NB II. terem

1. Volán SC II.
2. Gödöllői SC
3. Tabán SC
4. Szabadsághegyi Pedagógus
5. Novitax Spartacus SE II.

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők SC
2. Volán SC
3. Budai Pedagógus
4. Építők SC II.
5. Novitax Spartacus SE
6. Tabán SC
7. Gödöllői SC
8. Volán SC II.

Férfi Szövetségi díj nagypályás

1. Novitax Spartacus SE II.
2. Tabán SC II.
3. Aurex HC
4. Szabadsághegyi Pedagógus

Férfi Magyar Kupa győztese: Építők SC

1991

Férfi NB I. terem

1. Építők HC
2. Volán SC
3. Novitax SE
4. Népligeti HC

Férfi NB II. terem

1. Budai Pedagógus Dryvit HC
2. Erzsébeti HC
3. Gödöllői SC
4. Szabadsághegyi Pedagógus
5. Tabán SE
6. Zuglói HC

Férfi NB I. nagypályás

1. Volán SC
2. Építők HC
3. Tabán SE
4. Budai Pedagógus
5. Novitax Spartacus SE
6. Népligeti HC
7. Gödöllői SC
8. Erzsébeti HC
9. Aurex HC
10. Szabadsághegyi Pedagógus
11. Zuglói HC
12. Vérmező HC

Férfi Magyar Kupa győztese: Budai Pedagógus Dryvit HC

1992

Férfi NB I. terem

1. Építők HC
2. Volán SC
3. Novitax SE
4. Népligeti HC
5. B. P. Dryvit HC

Férfi NB II. terem

1. Erzsébeti HC
2. Zuglói HC
3. Tabán SE
4. Aurex HC
5. Budai Pedagógus

Férfi NB I. nagypályás

1. Volán SC
2. Építők HC
3. Novitax SE
4. Tabán SE
5. Budai Pedagógus
6. Népligeti HC

Férfi NB II. nagypályás

1. Építők HC Junior
2. Erzsébeti HC
3. Olcote HC
4. Budai Pedagógus
5. Vérmező HC

Férfi Magyar Kupa győztese: Tabán SE

1993

Férfi NB I. terem

1. Volán SC
2. Építők HC
3. Olcote HC
4. Novitax SE

Férfi NB II. terem

1. Erzsébeti HC
2. Budai Pedagógus
3. Vérmező HC
4. Dryvit HC
5. Zuglói HC

Férfi NB I. nagypályás

1. Volán SC
2. Építők HC
3. Építők HC Junior
4. Budai Pedagógus
5. Tabán SE
6. Novitax SE

Férfi NB II. nagypályás

1. Budai Pedagógus
2. Erzsébeti HC
3. Vérmező HC
4. Olcote HC
5. Hollandia HC

Férfi Magyar Kupa győztese: Volán SC

1994

Férfi NB I. terem

1. Építők HC
2. Volán SC
3. Novitax SE
4. Népliget HC

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE
2. Építők HC
3. Építők HC Junior
4. Budai Pedagógus
5. Tabán SE
6. Budai Pedagógus

Férfi NB II. nagypályás

1. Novitax SE
2. Erzsébeti HC
3. Diabora HC
4. Budai Pedagógus
5. Hollandia HC
6. Olcote HC
7. Gödöllői SC
8. NAHC

Férfi Magyar Kupa győztese: Építők HC

1995

Férfi NB I. terem

1. Rosco SE
2. Építők HC
3. Erzsébeti Rosco SE
4. Novitax SE

Férfi NB II. terem

1. Zuglói HC
2. Budai Pedagógus Dryvit HC
3. Diabóra HC
4. Tabán SE
5. Olcote HC
6. HC Hungária Biztosító
7. Soproni GYE
8. Hollandia HC

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE
2. Építők HC
3. Amatőr HC
4. Budai Pedagógus
5. Építők HC II.
6. Tabán SE

Férfi NB II. nagypályás

1. Budai Pedagógus
2. Diabóra HC
3. Hollandia HC
4. HC Hungária Biztosító
5. Rosco SE II.
6. Gödöllői SC
7. Amatőr HC

Férfi Magyar Kupa győztese: Rosco SE

1996

Férfi NB I. terem

1. Rosco SE I.
2. Építők HC
3. Rosco SE II.
4. Amatőr HC

Férfi NB II. terem

1. Szabó Ervin Gimnázium
2. Tabán SE
3. Olcote HC
4. HC Hungária Biztosító
5. Budai Pedagógus

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE
2. Építők HC
3. Amatőr HC
4. Dryvit Pedagógus HC
5. Tabán SE
6. Építők HC II.

Férfi NB II. nagypályás

1. Hollandia HC
2. Rosco SE II.
3. Gödöllői SC
4. Budai Pedagógus
5. HC Hungária Biztosító
6. Olcote HC
7. Budapest 94 HC
8. Szabadsághegyi Pedagógus

Férfi Magyar Kupa győztese: Rosco SE

1997

Férfi NB I. terem

1. Rosco SE
2. Építők HC
3. Amatőr HC
4. Rosco SE II.

Férfi NB II. terem

1. Építők HC II.
2. Budai Pedagógus
3. Tabán SE
4. Olcote HC
5. HC Hungária Biztosító
6. Dryvit HC
7. Rosco SE III.
8. Hollandia HC
9. Soproni GYE
10. Budapest 94 HC

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE
2. Építők HC
3. Amatőr HC
4. Tabán SE
5. Hollandia HC
6. MÁV Informatika

Férfi NB II. nagypályás

1. Építők HC II.
2. Rosco SE II.
3. Budai Pedagógus
4. Bp. '94 HC
5. Gödöllői SC
6. Olcote HC

Férfi Magyar Kupa győztese: Építők HC

1998

Férfi NB I. terem

1. Rosco SE
2. Építők HC
3. Amatőr HC
4. Rosco SE II.
5. Olcote HC

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők HC
2. Rosco SE
3. Tabán SE
4. Amatőr HC
5. Építők HC II.

Férfi Magyar Kupa győztese: Rosco SE

1999

Férfi NB I. terem

1. Rosco SE
2. Építők HC
3. Olcote-Tabán HC

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE
2. Építők HC
3. Tabán SE
4. ARES Hungária HC
5. Építők HC II.
6. Amatőr HC

Férfi NB II. nagypályás

1. Budai Pedagógus
2. Olcote HC
3. Gödöllői SC
4. Ifjúsági válogatott
5. ARES-Hungária HC II.
6. Rosco SE II.

Női NB I. terem

1. Rosco SE
2. Olcote HC
3. Budapest '94 HC

Női NB I. nagypályás

1. ARES Hungária HC
2. Olcote HC
3. Rosco SE
4. Építők HC

2000

Férfi NB I. terem

1. Építők HC
2. Rosco SE I.
3. Olcote HC
4. ARES Hungária HC
5. Rosco SE II.

Férfi NB II. terem

1. Építők HC II.
2. ARES-Hungária HC
3. Budai Pedagógus
4. Tabán SE
5. Soproni GYE

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők HC
2. Rosco SE
3. Tabán SC
4. Építők HC II.
5. ARES Hungária HC
6. Budai Pedagógus
7. Olcote HC
8. Rosco SE II.
9. ARES Hungária HC II.
10. Gödöllői SC (visszalépett)

Férfi Magyar Kupa győztese: Építők HC

Női NB I. terem

1. Olcote HC
2. Építők HC
3. ARES Hungária HC
4. Rosco SE

Női NB I. nagypályás

1. Olcote HC
2. Építők HC
3. Ares Hungária HC

2001

Férfi NB I. terem

1. Építők HC I.
2. Rosco SE
3. Olcote HC
4. Építők HC II.
5. ARES Hungária HC

Férfi NB II. terem

1. Rosco SE II.
2. Soproni GYE
3. Tabán SC
4. Budai Pedagógus SK
5. ARES Amatőr HC

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE
2. Építők HC
3. Tabán SC
4. Építők HC II.
5. ARES Hungária HC
6. Rosco SE II.
7. Budai Pedagógus SK
8. Olcote HC

Férfi Magyar Kupa győztese: Rosco SE

Női NB I. terem

1. Olcote HC
2. Építők HC

Női NB I. nagypályás

1. Olcote HC
2. Építők HC
3. Ares Hungária HC

2002

Férfi NB I. terem

1. Építők HC I.
2. Rosco SE I.
3. Rosco SE II.
4. Olcote HC
5. Építők HC II.

Férfi NB II. terem

1. ARES Hungária HC
2. Tabán SC
3. Pedagógus HC
4. U21-es válogatott

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE
2. Építők HC I.
3. ARES Hungária HC
4. Tabán HC

Férfi NB II. nagypályás

1. Olcote HC
2. Építők HC II.
3. Budai Pedagógus
4. Rosco VÁV-Union

Férfi Magyar Kupa győztese: Rosco SE

Női NB I. terem

1. Olcote HC
2. Építők HC

Női NB I. nagypályás

1. Olcote HC
2. Építők HC

2003

Férfi NB I. terem

1. Rosco SE I.
2. Építők HC
3. Rosco SE II.
4. ARES Hungária HC
5. Olcote HC

Férfi NB II. terem

1. Soproni GYE
2. Építők HC II.
3. Pedagógus HC
4. Tabán SC
5. ARES Hungária HC II.

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE I.
2. Építők HC
3. Olcote HC
4. ARES Hungária HC
5. Tabán SC

Férfi NB II. nagypályás

1. Építők HC II.
2. Pedagógus HC
3. Rosco SE II.
4. ARES Hungária HC

Férfi Magyar Kupa győztese: Rosco SE

Női NB I. terem

1. Olcote HC
2. Építők SC

2004

Férfi NB I. terem

1. Rosco SE I.
2. Építők HC
3. Rosco SE II.
4. Olcote HC
5. ARES Hungária HC
6. Soproni GYE

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE
2. Építők HC
3. ARES Hungária HC
4. Olcote HC

Férfi Magyar Kupa győztese: Rosco SE

2005

Férfi NB I. terem

1. Építők HC I.
2. Rosco SE I.
3. Rosco SE II.
4. Építők HC II.

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők HC
2. Rosco SE I.
3. Olcote HC
4. Rosco SE II.
5. ARES HC

Férfi Magyar Kupa győztese: Építők HC

2005/2006

Férfi NB I. terem

1. Rosco SE I.
2. Építők HC I.
3. Rosco SE II.
4. Építők HC II.

Férfi NB II. terem

1. Olcote HC
2. Soproni GYE
3. ARES HC
4. Pedagógus HC

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE I.
2. Építők HC I.
3. Rosco SE II.
4. Olcote HC
5. Pedagógus HC

2006/2007

Férfi NB I. terem

1. Rosco SE I.
2. Építők HC I.
3. Rosco SE II.
4. ARES HC
5. Építők HC II.
6. Olcote-Pedagógus
7. Soproni GYE

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE
2. Építők HC
3. Rosco SE II.
4. ARES HC

2007/2008

Férfi NB I. terem

1. Rosco SE I.
2. Építők HC I.
3. Olcote HC
4. Építők HC II.
5. Rosco SE II.
6. ARES HC
7. Rosco SE III.
8. SZLG DSE

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE I.
2. Építők HC
3. Olcote HC
4. SZLG DSE
5. Rosco SE II.
6. ARES HC

Női NB I. terem

1. Amatőr HC
2. Rosco-SZLG DSE
3. ARES HC
4. Gerjen HC

2008/2009

Férfi NB I. terem

1. Építők HC I.
2. Rosco SE I.
3. Építők HC II.
4. Rosco SE II.
5. Olcote HC
6. ARES HC
7. SZLG DSE

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők HC
2. Rosco SE I.
3. Olcote HC
4. Rosco SE II.
5. SZLG DSE

Férfi Magyar Kupa győztese: Rosco SE

Női NB I. terem

1. Amatőr HC
2. ARES HC

2009/2010

Férfi NB I. terem

1. Építők HC I.
2. Rosco SE I.
3. Építők HC II
4. Rosco SE II.
5. Olcote HC
6. SZLG DSE
7. ARES HC

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE
2. Építők HC
3. Olcote HC
4. Rosco SE II.
5. ARES HC
6. SZLG DSE

Férfi Magyar Kupa győztese: Rosco SE

2010/2011

Férfi NB I. terem

1. Építők HC II.
2. Rosco SE I.
3. Építők HC I.
4. SZLG DSE

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE I.
2. Építők HC
3. Olcote/ARES HC
4. Rosco SE II.
5. SZLG DSE

Női NB I. terem

1. Amatőr HC
2. SZLG DSE
3. ARES HC
4. Gerjen HC

2011/2012

Férfi NB I. terem

1. Rosco SE I.
2. Rosco SE II.
3. SZLG DSE I.

Az Építők HC I. és II visszaléptek

Férfi NB II. terem

1. Olcote HC
2. SZLG DSE II.
3. Rosco SE III.
4. SZLG DSE III.

Férfi NB I. nagypályás

1. Rosco SE I.
2. Olcote HC
3. Építők HC
4. SZLG DSE
5. Rosco SE II.

2012/2013

Férfi NB I. terem

1. Soroksári HC
2. Olcote HC
3. U21-es válogatott
4. SZLG DSE

Az Építők határidő után küldött nevezését nem fogadták el

Férfi NB I. nagypályás

1. Soroksári HC I.
2. Építők HC
3. Olcote HC
4. Soroksári HC II.
5. SZLG DSE

2013/14

Férfi NB I. terem

1. Soroksári HC I.
2. Építők HC
3. Soroksári HC II.
4. Építők HC II.
5. SZLG DSE
6. Olcote HC

Férfi NB I. nagypályás

1. Soroksári HC I.
2. Építők HC
3. Olcote HC
4. SZLG DSE I.
5. SZLG DSE II.
6. Soroksári HC II.

2014/2015

Férfi NB I. terem

1. Építők HC I.
2. Mondi Soroksári HC I.
3. Építők HC II.
4. SZLG DSE
5. Mondi Soroksári HC II.
6. SZLG DSE-Olcote HC
7. Főnix MSE

Férfi NB I. nagypályás

1. Mondi Soroksár HC I.
2. Építők HC I.
3. SZLG DSE-Olcote HC I.
4. Mondi Soroksár HC II.
5. SZLG DSE-Olcote HC II.

2015/2016

Férfi NB I. terem

1. Lifting Trade Soroksári HC I.
2. Építők HC I.
3. Építők HC II.
4. SZLG DSE-Olcote HC
5. Lifting Trade Soroksári HC II.
6. Főnix MSE

Férfi NB I. nagypályás

1. Mondi Soroksári HC
2. Építők HC
3. SZLG DSE-Olcote HC
4. Főnix MSE

Női NB I. terem

1. AGYSE
2. SZLG DSE I.
3. BKGDSE-Fasor
4. SZLG DSE II.

2016/2017

Férfi NB I. terem

1. Soroksári HC I.
2. SZLG DSE-Olcote HC
3. Építők HC I.
4. Soroksári HC II.
5. Építők HC II.
6. Főnix MSE

Férfi NB II. terem

1. Építők HC III.
2. SZLG DSE-Olcote HC II.
3. Gerjen SC

Férfi NB I. nagypályás

1. Soroksári HC
2. Építők HC
3. SZLG DSE-Olcote HC
4. Főnix MSE

Női NB I. terem

1. AGYSE
2. SZLG DSE
3. BKGDSE-Fasor
4. Gerjen SC

2017/2018

Férfi NB I. terem

1. Lifting Trade Soroksári HC I.
2. SZLG DSE
3. Építők HC I.
4. Postakomp Soroksári HC II.
5. Építők HC II.
6. Olcote HC

Férfi NB I. nagypályás

1. Lifting Trade Soroksári HC
2. Építők HC
3. SZLG DSE
4. Olcote HC

Női NB I. terem

1. AGYSE
2. SZLG DSE
3. BKGDSE-Fasor
4. Főnix MSE

Női NB I. nagypályás

1. AGYSE
2. SZLG DSE
3. Főnix MSE
4. BKGDSE-Fasor

Női Magyar Kupa győztese: AGYSE

2018/2019

Férfi NB I. terem

1. Soroksári HC I.
2. Építők HC I.
3. Építők HC II.
3. SZLG DSE
4. Soroksári HC II.

Férfi NB II. terem

1. SZLG DSE
2. Öregfiúk
3. Piros-Fehér HC
4. Építők HC

Férfi NB I. nagypályás

1. Soroksári HC
2. Építők HC
3. Grassalkovich Soroksári HC

Női NB I. terem

1. AGYSE
2. SZLG DSE
3. BKGDSE-Fasor
4. Olcote HC

Női NB I. nagypályás

1. AGYSE
2. SZLG DSE
3. Olcote HC
4. BKGDSE-Fasor

2019/2020

Férfi NB I. terem

1. Soroksári HC I.
2. Építők HC I.
3. SZLG DSE
4. Soroksári HC II.
5. Építők HC II.
6. Piros-Fehér HC

Férfi NB II. terem

1. Építők HC
2. Senior HC
3. SZLG DSE
4. AGYSE
5. Olcote HC

Női NB I. terem

1. Amatőr HC
2. SZLG DSE
3. Olcote HC
4. BKGDSE

A nagypályás bajnokságokat a COVID-19 járvány miatt törölték.

2020/2021

Férfi NB I. nagypályás

1. Soroksári HC
2. Építők HC
3. Grassalkovich Soroksári HC
4. SZLG DSE (visszalépett)

Női NB I. nagypályás

1. AGYSE
2. Olcote HC
3. BKG DSE

Női Magyar Kupa győztese: Olcote HC

A terem bajnokságokat a COVID-19 járvány miatt törölték.

Helyette szabadidős terem bajnokság

1. Soroksári HC
2. Punjab HC
3. Grassalkovich HC
4. Amatőr HC

2021/2022

Férfi NB I. terem

1. Építők HC
2. Soroksári HC
3. SZLG DSE
4. Grassalkovich Soroksári HC
5. Piros-Fehér HC

Férfi NB II. terem

1. Szenior Válogatott
2. Építők HC
3. Hockey Masters
4. SZLG DSE II.
5. SZLG DSE

Férfi NB I. nagypályás

1. Soroksári HC
2. Építők HC
3. Grassalkovich Soroksári HC

Női NB I. terem

1. Amatőr HC
2. SZLG DSE
3. BKGDSE-Fasor

Női NB I. nagypályás

1. Amatőr HC
2. Olcote HC
3. SZLG DSE
4. BKGDSE-Fasor

Női Magyar Kupa győztese: Olcote HC

2022/2023

Férfi NB I. terem

1. Építők HC I.
2. Soroksári HC
3. Építők HC II.
4. Grassalkovich Soroksári HC
5. SZLG DSE

Férfi NB II. terem

1. Piros-Fehér HC
2. Szenior Válogatott
3. SZLG DSE II.

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők HC
2. Soroksári HC
3. SZLG DSE
4. Grassalkovich Soroksári HC

Női NB I. terem

1. Amatőr HC
2. SZLG DSE

Női NB I. nagypályás

1. SZLG DSE
2. Amatőr HC

2023/2024

Férfi NB I. terem

1. Soroksári HC
2. Építők HC I.
3. Építők HC II.
4. PHC-Spartak
5. Grassalkovich Soroksári HC
6. SZLG DSE

Férfi NB I. nagypályás

1. Építők HC
2. Soroksári HC
3. Grassalkovich-PHC
4. SZLG DSE

Női NB I. terem

1. BKGDSE-Fasor
2. Amatőr HC
3. SZLG DSE

Női NB I. nagypályás

1. BKGDSE-Fasor
2. SZLG DSE

A MAGYAR VÁLOGATOTT VILÁGVERSENYEKEN ELÉRT EREDMÉNYEI

Az alábbi felsorolásban a magyar férfi és női válogatottnak a Nemzetközi Gyeplabda Szövetség és az Európai Gyeplabda Szövetség által rendezett világversenyein elért eredményei szerepelnek időrendi sorrendben. A lista a korabeli sajtóanyagok, sportévkönyvek, valamint az MGYSZ archívuma alapján került összeállításra.

Férfiak

Európa-bajnokság, Genf, 1925.

Magyarország - Belgium 0:6

Magyarország - Svájc 0:1

A magyar válogatottnak a 7. helyen végzett.

Olimpia, Berlin, 1936.

Magyarország - India 0:4

Magyarország - Japán 1:3

Magyarország - USA 3:1

Magyarország - Belgium 1:0

A magyar válogatottnak a 7. helyen végzett.

Európa-bajnokság A-csoportos, Brüsszel, 1970.

Magyarország - Svájc 0:1

Magyarország - Belgium 0:5

Magyarország - Skócia 0:1

Magyarország - Finnország 0:1

Magyarország - Málta 2:0

Magyarország - Dánia 1:0

A magyar válogatottnak a 17. helyen végzett.

Terem Európa-bajnokság B-csoportos, Porto, 1997.

Magyarország - Lengyelország 2:6

Magyarország - Svédország 4:5

Magyarország - Svájc 1:9

Magyarország - Ukrajna 9:4

Magyarország - Fehéroroszország 5:5

Magyarország - Portugália 3:7

A magyar válogatott az 5. helyen végzett.

Terem Európa-bajnokság B-csoportos, Porto, 1999.

Magyarország - Horvátország 4:6

Magyarország - Skócia 7:5

Magyarország - Franciaország 4:7

Magyarország - Portugália 2:9

A magyar válogatott az 5. helyen végzett.

Terem Európa-bajnokság B-csoportos, Bécs, 2001.

Magyarország - Oroszország 0:9

Magyarország - Skócia 7:10

Magyarország - Szlovákia 3:6

Magyarország - Horvátország 5:11

Magyarország - Ukrajna 2:9

A magyar válogatott a 8. helyen végzett.

Terem Európa-bajnokság B-csoportos, Zágráb, 2003.

Magyarország - Dánia 3:7

Magyarország - Horvátország 5:5

Magyarország - Skócia 2:4

Magyarország - Ukrajna 5:5

A magyar válogatott a 8. helyen végzett.

Európa-bajnokság C-csoportos, Vinica, 2005.

Magyarország - Görögország 2:4

Magyarország - Portugália 0:4

Magyarország - Gibraltár 0:8

Magyarország - Svédország 1:5

A magyar válogatott a 7. helyen végzett.

Terem Európa-bajnokság B-csoportos, La Spezia, 2006.

Magyarország - Oroszország 2:7

Magyarország - Ukrajna 3:5

Magyarország - Szlovákia 2:6

Magyarország - Skócia 3:5

Magyarország - Horvátország 7:4

A magyar válogatott a 7. helyen végzett.

Terem Európa-bajnokság B-csoportos, Koppenhága, 2008.

Magyarország - Dánia 3:8
Magyarország - Ukrajna 6:6
Magyarország - Szlovákia 2:3
Magyarország - Fehéroroszország 4:7
Magyarország - Skócia 0:7

A magyar válogatott a 8. helyen végzett.

Terem Európa-bajnokság C-csoportos, Alanya, 2010.

Magyarország - Görögország 9:2
Magyarország - Törökország 2:4
Magyarország - Ukrajna 1:5
Magyarország - Horvátország 5:6
Magyarország - Törökország 1:4

A magyar válogatott a 4. helyen végzett.

Terem Európa-bajnokság C-csoportos, Gondomar, 2012.

Magyarország - Finnország 4:4
Magyarország - Portugália 3:2
Magyarország - Wales 1:6
Magyarország - Franciaország 1:4
Magyarország - Törökország 3:3

A magyar válogatott a 7. helyen végzett.

Terem Európa-bajnokság C-csoportos, Sveti Ivan Zelina, 2014.

Magyarország - Portugália 3:9
Magyarország - Wales 1:6
Magyarország - Horvátország 3:8
Magyarország - Törökország 4:10
Magyarország - Finnország 9:0

A magyar válogatott az 5. helyen végzett.

Európa-bajnokság Challenge IV. csoport, Vilnius, 2015.

Magyarország - Szlovákia 1:4
Magyarország - Norvégia 0:1
Magyarország - Dánia 1:2
Magyarország - Finnország 1:1
Magyarország - Ciprus 3:0

A magyar válogatott az 5. helyen végzett.

Európa-bajnokság Challenge IV. csoport, Lipovci, 2017.

Magyarország - Finnország 4:3
Magyarország - Ciprus 3:3
Magyarország - Gibraltár 2:5
Magyarország - Szlovénia 1:3

A magyar válogatott a 3. helyen végzett.

Európa-bajnokság Challenge IV. csoport, Helsinki, 2019.

Magyarország - Norvégia 2:1

Magyarország - Szlovénia 3:2

Magyarország - Ciprus 1:1

Magyarország - Finnország 3:0

A magyar válogatott az 1. helyen végzett.

Terem Európa-bajnokság B-csoportos, Budapest, 2024.

Magyarország - Törökország 1:5

Magyarország - Szlovákia 2:6

Magyarország - Olaszország 1:10

Magyarország - Görögország 11:0

Magyarország - Bulgária 6:0

Magyarország - Szerbia 6:0

A magyar válogatott a 4. helyen végzett.

Nők

Nemzetközi Kupa, Berlin, 1936.

Magyarország - Hollandia 0:6

Magyarország - Spanyolország 0:1

Magyarország - Dánia 0:5

A magyar válogatott a 6. helyen végzett.

Európa-bajnokság Challenge III. csoport, Lipovci, 2019.

Magyarország - Svájc 0:13

Magyarország - Szlovákia 0:3

Magyarország - Litvánia 1:9

Magyarország - Szlovénia 3:0

A magyar válogatott a 6. helyen végzett.

